

Fortum Oyj

Tilinpäätöstiedote

Tammi–joulukuu 2020

Fortum Oyj
Kotipaikka Espoo
Y-tunnus 1463611-4

Sisällysluettelo

Hyvä tulos haasteellisena vuotena – strategia päivitetty edistämään siirtymää puhtaaseen energiaan	3
Toimitusjohtaja Markus Rauramon kommentti	4
Muutokset raportoinnissa	5
Strategiapäivitys	6
Taloudellinen tulos	7
Taloudellinen asema ja rahavirta	9
Segmenttikatsaukset	11
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit	19
Toiminta- ja sääntely-ympäristö	21
Avaintekijät ja riskit	25
Näkymät	27
Oikeudenkäynnit	28
Kestävä kehitys	28
Osakkeet ja osakepääoma	32
Konsernin henkilöstö	32
Muutokset konsernin johdossa	33
Yhtiökokous 2020	33
Muita neljänneksen neljänneksen merkittäviä tapahtumia 2020	36
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat	34
Osingonjakoehdotus	34
Yhtiökokous 2021	35
Lisätiedot	35

Osavuositiedon taulukot

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	36
Lyhennetty konsernin tase	38
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	39
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	41
Nettovelan muutokset	43
Tunnusluvut	44
Konsernin lyhennetyn osavuositiedon liitetiedot	45
Tunnuslukujen laskentakaavat	77
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	80
Fortumin tuotanto ja myyntivolyymit	81

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat vertailukauteen eli edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin mainita.

Hyvä tulos haasteellisena vuotena – strategia päivitetty edistämään siirtymää puhtaaseen energiaan

Loka–joulukuu 2020

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 1 247 (552) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 928 (398) miljoonaa euroa Uniperin neljännän neljänneksen tuloksen seurauksena
- Uniper-kaupan hankintamenolaskelman laskennallinen, pääasiassa kertaluonteinen vaikutus Uniper-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon oli 64 miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli 458 (401) miljoonaa euroa
- Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 113 (65) miljoonaa euroa
- Osakekohtainen tulos oli 0,43 (0,40) euroa, josta -0,36 (0,00) euroa liittyi vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin
- Liiketoiminnan rahavirta oli 763 (209) miljoonaa euroa
- Strategia päivitetty edistämään siirtymää puhtaaseen energiaan ja kestäväää tuloskehitystä

Tammi–joulukuu 2020

- Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA) oli 2 434 (1 766) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 344 (1 191) miljoonaa euroa
- Uniper-kaupan hankintamenolaskelmanlaskennallinen, pääasiassa kertaluonteinen vaikutus Uniper-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon oli 57 miljoonaa euroa
- Liikevoitto oli 1 599 (1 118) miljoonaa euroa
- Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 656 (744) miljoonaa euroa pääasiassa siksi, että Uniper raportoitiin osakkuusyhtiönä 31.3.2020 saakka
- Osakekohtainen tulos oli 2,05 (1,67) euroa, josta 0,38 (-0,07) euroa liittyi vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin
- Liiketoiminnan rahavirta oli 2 555 (1 575) miljoonaa euroa
- COVID-19-pandemialla oli haittavaikutuksia pääasiassa konsernin Venäjän toiminnoissa
- Kokonaiskauppahinta myynneistä oli 1,2 miljardia euroa, ja se sisälsi Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen, pohjoismaisten tuulivoimalaitosten enemmistöosuuden ja pohjoismaisen latauspisteyhtiön enemmistöosuuden myynnit
- Maaliskuussa Fortumista tuli Uniperin enemmistöomistaja ja Uniperista Fortumin tytäryhtiö
- Fortumin hallitus esittää 1,12 (1,10) euron osinkoa osaketta kohden

Yhteenveto näkymistä

- Generation-segmentin suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: vuodelle 2021 noin 75 % hintaan 33 euroa/MWh ja vuodelle 2022 noin 50 % hintaan 31 euroa/MWh
- Uniper-segmentin suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: vuodelle 2021 noin 90 % hintaan 27 euroa/MWh, vuodelle 2022 noin 65 % hintaan 24 euroa/MWh ja vuodelle 2023 noin 25 % hintaan 22 euroa/MWh
- Fortum arvioi investointien ilman yritysostoja olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit

Tunnuslukuja

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	21 279	1 553	49 015	5 447
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)*	1 247	552	2 434	1 766
Vertailukelpoinen liikevoitto	928	398	1 344	1 191
Liikevoitto	458	401	1 599	1 118
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta*	113	65	656	744
Tulos ennen tuloveroja	554	454	2 199	1 728
Tulos/osake, euroa	0,43	0,40	2,05	1,67
Liiketoiminnan rahavirta**	763	209	2 555	1 575
Oma pääoma/osake, euroa			14,58	14,61
Rahoitusnettovelka (kauden lopussa)***			7 023	4 833
Oikaistu nettovelka (kauden lopussa)***			9 784	4 978
Korollinen nettovelka (kauden lopussa)***			-	5 260
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate* ***			2,9	-

* Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisältää Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4. – 31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

** Nettovakuusvelan muutos on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirtaan.

*** Uniper-konsolidoinnin jälkeen Fortum on päivittänyt nettovelan määrittelmää ja käyttää rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa.

Toimitusjohtaja Markus Rauramo:

”Vuosi 2020 tullaan muistamaan ennen kaikkea COVID-19-pandemiasta, joka järkytti maailmaa ja vaikutti ihmisten elämään ja toimeentuloon kaikkialla. Pandemian vaikutukset ulottuivat myös energiasektoriin ja Fortumiin, mutta selvästi vähemmän kuin moneen muuhun toimialaan ja yritykseen. Haasteellisina aikoina keskityimme – ja keskitymme edelleen – työntekijöidemme hyvinvoinnin turvaamiseen sekä varmistamaan sähkön ja lämmön toimituksen asiakkaillemme ja ympäröiville yhteiskunnille.

Tässä tehtävässä onnistuimme erittäin hyvin. Pidimme voimalaitoksemme käynnissä, toteutimme vuosihuollot ja varmistimme uusien voimaloiden rakennustöiden valmistumisen ilman suurempia häiriöitä. Pohjoismaissa otimme käyttöön 90 megawatin tuulivoimapuiston Kalaxissa, Suomessa ja 99 megawatin tuulivoimapuiston Sørfjordissa, Norjassa. Venäjällä toimimme markkinoille yhteensä 550 megawattia uutta tuulivoimakapasiteettia. Samaan aikaan tytäryhtiömme Uniperin rakennushankkeet Saksan Irschingissa ja Scholvenissa sekä Surgutskayan voimalaitoksen modernisointi Venäjällä etenevät suunnitelmien mukaisesti.

Olemme myös jatkaneet strategian toteuttamista sinnikkäästi. Vuoden aikana kasvatimme omistustamme Uniperissa 49,99 prosentista noin 76 prosenttiin ja yhdistelimme Uniperin tytäryhtiönä taloudelliseen raportointiimme omana raportointisegmenttinään. Yksi vuoden 2020 painopistealueista oli Fortumin ja Uniperin yhteistyön vahvistaminen. Tämän työn tuloksena esittelimme koko Fortum-konsernin kattavan strategian joulukuun alussa. Strategiamme tähtää energiamurroksen vauhdittamiseen, ja perustuu vahvaan asemaamme hiilidioksidipäästöttömässä sähkössä ja kaasussa sekä osaamiseemme kestävässä teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisuissa. Sen määrätietoisella toteutuksella tavoittelemme kestävästä taloudellisesta tulosta ja kasvavaa osinkoa tulevina vuosina. Strategia on linjassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden kanssa: aiomme olla kaikessa toiminnassamme hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä ja Euroopan energiantuotannossa jo vuoteen 2035 mennessä.

Vuonna 2020 jatkoimme liiketoimintojemme optimointia ja päätimme luopua kaukolämpöliiketoiminnostamme Joensuussa ja Järvenpäässä strategisen arvioinnin päätteeksi. Näistä toiminnoista kirjattiin yhteensä 722 miljoonan euron myyntivoitto. Baltian, Puolan ja Ruotsin kaukolämpöliiketoimintojemme sekä Consumer Solutions -liiketoimintamme strategiset arvioinnit ovat käynnissä.

Vuoden aikana Euroopassa edistettiin ilmastopolitiikkaa määrätietoisesti. EU:n vihreän kasvun Green Deal -ohjelmassa sitoudutaan selkeästi hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä ja entistä tiukempiin päästövähennystavoitteisiin vuodelle 2030. Green Deal on todella tervetullut, sillä se yhdistää kaikki EU:n politiikan alat sekä kattaa kaikki yhteiskunnan sektorit. Tähän asti hillestä irtautumisessa on keskitytty enimmäkseen energiasektoriin, mutta Green Deal kattaa koko yhteiskunnan. Entistä tiukemmat tavoitteet tarkoittavat merkittävästi tiukempaa EU:n päästökauppaohjausta tulevina vuosina, ja myös järjestelmän laajentamisesta keskustellaan. Tätä olemme ajaneet useiden vuosien ajan, ja olemme luonnollisesti erittäin tyytyväisiä kehityksen kulkuun. Tiukemmat päästötavoitteet ovat heijastuneet myös päästöoikeuden hintaan, joka on nyt noin kaksinkertainen edellisvuoteen

verrattuna. Myös vetytalous otti askeleita eteenpäin, kun EU:n komissio ja useat jäsenvaltiot esittelivät vetystrategiansa. Kehitys on erittäin positiivista, koska hiilidioksidipäästöttömällä sähköllä tuotetulla vedyllä on keskeinen rooli Euroopan dekarbonisaatiossa, etenkin sellaisilla sektoreilla (esim. raskas liikenne ja tietyt teollisuuden prosessit), joita on vaikea sähköistää.

Kuluneena vuonna Fortumin toimintaympäristöön vaikuttivat pandemiaa ja markkinoiden yleistä epävakautta enemmän Pohjoismaiden runsas vesitilanne, jonka seurauksena sähkön hinnat laskivat voimakkaasti. Päästöoikeuksien ja hyödykkeiden hinnat alkoivat elpyä vuoden loppupuolella, mikä näkyi myös sähkön hintojen nousuna. Vuosi 2020 kohteli monia energiahyödykkeitä karusti, mutta kaasun ja sähkön kysyntä Euroopassa laski vain vähän, noin 3–4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Generation-segmenttimme vuoden 2020 taloudellista tulosta rasittivat matalat sähkön hinnat ja ydinvoiman pientyntyneet tuotantomäärät etenkin neljännellä neljänneksellä. Onnistunut suojaus lievensi matalien sähkön markkinahintojen vaikutusta merkittävästi. City Solutions -segmentin tulos heikkeni lämpimän sään ja alhaisten sähkön hintojen seurauksena, mutta Consumer Solutions -segmentti paransi tulostaan jälleen. Russia-segmenttimme pärjäsi operatiivisesti hyvin huolimatta pandemian vaikutuksista ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja matalammista sähkön myyntikatteista. Tuloksen heikkeneminen johtui pääasiassa Venäjän ruplan kurssimuutoksesta. Uniperin tulos noudattaa yleensä kausivaihtelua, jossa ensimmäinen ja neljäs vuosineljännes ovat vahvimmat. Vahvan suojauksen sekä sähkö- ja kaasuliiketoiminnan optimoinnin ansiosta Uniper-segmentin vuoden 2020 neljännen neljänneksen tulos tuki merkittävästi Fortumin vertailukelpoista liikevoittoa.

Päivitetyn osinkopolitiikkamme ja joulukuun alussa julkistamamme tiedon mukaisesti hallitus ehdottaa, että tilikaudelta 2020 jaetaan osinkoa 1,12 euroa osakkeelta, eli osinko kasvaa verrattuna vakaaseen osinkoon, jota olemme maksaneet usean vuoden ajan.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia työntekijöitämme sitoutumisesta ja kovasta työstä haasteellisina aikoina sekä joustavuudesta ja uusien, pandemian myötä käyttöön otettujen työtapojen omaksumisesta. Vuonna 2021 keskitymme strategian toteutukseen sekä Uniper-yhteistyön syventämiseen sekä tähän mennessä tunnistettujen Uniper-yhteistyöstä saatujen hyötyjen varmistamiseen. Samaan aikaan tavoitteemme on edelleen varmistaa konsernin vahva taloudellinen asema sekä vakaan investment grade -luottoluokituksen säilyminen.”

Muutokset raportoinnissa

Uniperin yhdistely

Uniperin enemmistöomistajana Fortum on yhdistellyt Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Uniper raportoidaan erillisenä segmenttinä. Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä.

Kun Uniperin tulosta on yhdistelty Fortumin tuloslaskelmaan, tuloslaskelman erät on luokiteltu Fortumin tuloslaskelman esittämistavan mukaisesti, joten ne eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia Uniperin erillistuloslaskelman kanssa. Fortum on käyttänyt Uniperin tuloksen yhdistämiseen Uniperin oikaistun liikevoiton eriä, jotka Uniper on raportoinut taulukossa ”Components of adjusted EBIT” (ks. Uniperin vuoden 2020 vuosikertomus s. 38). Lisäksi Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen OKG AB:n lukuihin tehdyt oikaistut.

Hankintamenolaskelma

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään, ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä Fortum esittää alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Tästä johtuen vuoden 2020 ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen luvut on oikaistu (oikaistut luvut vuosineljänneksittäin julkaistaan 12.3.2021).

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelman taloudellinen vaikutus Uniper-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon on vuonna 2020 yhteensä 57 miljoonaa euroa. Tämä koostuu +68 miljoonan euron kertaluonteisista eristä ja -11 miljoonan euron toistuvista eristä. Katso alla.

Toistuvat erät:

- Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehty käyvän arvon oikaisu liittyy pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon nousu kasvatti poistoja (11 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja vaikutti vertailukelpoiseen liikevoittoon; ja vuokrasopimusvelan kasvu (johtuen matalammasta diskonttauskorosta) johti pienempiin korkokuluihin (26 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Kertaluonteiset erät:

- Hankintamenolaskelman seurauksena on Uniper-segmentin tuloslaskelmaan tehty tiettyjä kertaluonteisia oikaisuja vuoden 2020 toisen, kolmannen ja neljännen vuosineljänneksen aikana, jotka on nyt huomioitu 31.3.2020 avaavassa taseessa. Oikaisujen kokonaisvaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon on +68 miljoonaa euroa ja vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin -31 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus, 515 miljoonaa euroa, muodostaa alustavan liikearvon.

Muut muutokset

Seuraavat muutokset on tehty vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna:

- Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Fortum päivitti nettovelan määritelmäänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.
- Vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä Fortum päivitti vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien ja vertailukelpoisen liikevoiton määritelmää.
- Vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä Fortum uudelleenluokitteli nettovakuusvelan muutoksen rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa. Aiemmin nettoerä esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.
- Vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on konsernin tuloslaskelmalla uudelleenluokiteltu vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä muut rahoituserät – nettoon. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmalla ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.

Uniperin energiakaupankäynnin ja optimoinnin osuus Uniper-konsernin liikevaihdosta on yli 90 %. Merkittävä osuus Uniperin liikevaihdosta syntyy tuotantolaitosten ja sopimussalkun optimoinnista, joka esitetään bruttomääräisenä.

Lisätietoja Uniperin yhdistelystä on liitteessä 1.

Strategiapäivitys

Joulukuussa 2020 Fortum päivitti koko Fortum-konsernin strategian edistämään kestävästä taloudellisesta tulosta ja siirtymistä puhtaaseen energiaan. Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti Fortum tähtää hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä vaativien välitavoitteiden kautta.

Päivitetyllä strategialla on neljä prioriteettia: muutamme oman toimintamme hiilineutraaliksi, kasvamme päästöttömässä sähköntuotannossa, mahdollistamme energiamuutoksen hyödyntämällä vahvaa asemaamme kaasussa ja rakennamme kumppanuuksia teollisuus- ja infra-asiakkaiden kanssa.

Fortum on sitoutunut seuraaviin vaativiin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin:

- Koko toiminta on hiilineutraalia Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti viimeistään vuoteen 2050 mennessä (Scope 1, 2 ja 3 -päästöt)
- Euroopan tuotanto on hiilineutraalia viimeistään vuoteen 2035 mennessä (Scope 1 ja 2)
- Euroopan tuotannon hiilidioksidipäästöjä pienennetään vähintään 50 %:lla vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2019 verrattuna (Scope 1 ja 2)
- Luonnon monimuotoisuutta edistävien merkittävien vapaaehtoisten toimenpiteiden määrä vähintään 12 vuonna 2021

Vuoden 2021 aikana Fortum aikoo asettaa tavoitteen epäsuorien, polttoainekaupasta loppukäyttäjille muodostuvien Scope 3 -päästöjen vähentämiseksi (kategoria 11).

Fortumin hiilivoimakapasiteetti enemmän kuin puolitetaan vuoden 2025 loppuun mennessä noin 5 gigawattiin (GW). Vähennystoimenpiteisiin sisältyvät muun muassa Uniperin aiemmin vuonna 2020 ilmoittamat ja joulukuussa päivitettyt kivihiilivoimaloiden sulkemiset Saksassa: 0,9 GW vuoden 2020 lopussa, 1,5 GW vuoden 2022 loppuun mennessä ja 0,5 GW vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi Isossa-Britanniassa suljetaan 2 GW Uniperin hiilivoimaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoite sisältää myös Fortumin aiemmin ilmoittaman sitoumuksen lopettaa hiilen käyttö Espoossa vuoteen 2025 mennessä.

Edellä mainittujen voimalaitosten suunniteltujen sulkemisten lisäksi Uniper sulkee 1 GW:n hiilivoimalan Alankomaissa vuoden 2029 loppuun mennessä. Saksan hiilestä luopumista koskevan lain mukaisesti Uniperin 1,1 GW:n hiilivoimala Saksassa (Datteln 4) suljetaan vuoteen 2038 mennessä.

Fortum aikoo myös kasvattaa maatuuli- ja aurinkovoimatuotantoaan pääasiassa Euroopassa ja kehittää siitä merkittävän tulonlähteen. Tavoitteena on rakentaa 1,5–2 GW uutta kapasiteettia vuoteen 2025 mennessä. Voimalaitokset rakennetaan osittain omaan taseeseen ja osittain ”rakenna, käytä, myy” -liiketoimintamallia (Build, Operate, Transfer; ns. BOT-malli) hyödyntämällä.

Venäjällä Fortum siirtyy asteittain uusiutuvaan energiaan ja vähentää ajan myötä fossiilisen energian painoa portfoliossaan.

Konsernistrategian työstämisen rinnalla Fortum ja Uniper ovat kartoittaneet yhteistyömahdollisuuksia ja niistä saavutettavia hyötyjä. Positiivisen kassavaikutuksen arvioidaan nousevan konsernitasolla noin 100 miljoonaan euroon vuodessa. Tästä yli 50 miljoonaa euroa vuodessa arvioidaan saavutettavan vuoden 2023 loppuun mennessä ja täysimääräiset, vuositasolla noin 100 miljoonan euron hyödyt vuonna 2025. Yhteistyöllä luodaan arvoa molemmille yhtiöille ja niiden osakkeenomistajille.

Taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

Fortumin liiketoimintaprofiili on muuttunut Uniperin yhdistelyn myötä. Fortumin hallitus päätti 15.5.2020 poistaa seuraavat taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien: sijoitetun pääoman tuotto vähintään 10 % ja vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökäteen suhde noin 2,5x.

Fortum päivitti taloudelliset tavoitteensa ja osinkopolitiikkansa joulukuussa 2020. Fortumin tavoitteena on edelleen säilyttää vähintään tason BBB investment grade -luottoluokitus. Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökäteen suhde alle 2x
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus (pääomakustannusten painotettu keskiarvo, WACC):
 - +100 korkopistettä vihreissä investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Fortumin päivitetty osinkopolitiikka on ”maksaa vakaata, kestävä ja ajan myötä kasvavaa osinkoa”.

Taloudellinen tulos

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation	541	583	2 006	2 141
Russia	238	306	929	1 071
City Solutions	337	366	1 075	1 200
Consumer Solutions	370	510	1 267	1 835
Uniper	19 990	-	44 514	-
Muut toiminnot	38	32	140	115
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-105	-139	-317	-529
<i>Eliminoinnit</i>	-130	-105	-598	-387
Yhteensä	21 279	1 553	49 015	5 447

Vertailukelpoinen käyttökate segmenteittäin

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation	220	278	886	939
Russia	108	136	394	469
City Solutions	90	129	239	308
Consumer Solutions	38	35	153	141
Uniper	819	-	856	-
Muut toiminnot	-28	-27	-94	-91
Yhteensä	1 247	552	2 434	1 766

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation	177	239	722	794
Russia	76	94	251	316
City Solutions	41	80	47	120
Consumer Solutions	21	19	90	79
Uniper	649	-	363	-
Muut toiminnot	-36	-34	-129	-118
Yhteensä	928	398	1 344	1 191

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation	160	266	711	780
Russia	76	95	252	317
City Solutions	44	82	775	127
Consumer Solutions	49	-3	129	20
Uniper	166	-	29	-
Muut toiminnot	-36	-37	-298	-126
Yhteensä	458	401	1 599	1 118

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation	46	-34	29	10
Russia	15	0	47	59
City Solutions	19	-4	57	37
Consumer Solutions	-	-	-	-
Uniper	35	-	54	-
Muut toiminnot*	-1	103	470	638
Yhteensä	113	65	656	744

* Vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista sisältää Fortumin osuuden Uniperin neljännen vuosineljänneksen 2019 ja ensimmäisen vuosineljänneksen 2020 tuloksista.

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin neljännesvuosittaisissa ja vuosittaisissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna.

Loka–joulukuu 2020

Liikevaihto oli 21 279 (1 553) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto nousi 928 (398) miljoonaan euroon pääasiassa Uniperin yhdistelyn seurauksena. Ydinvoiman tuotantomäärien selkeä lasku, sähkönhintojen lasku ja Venäjän ruplan kurssimuutoksen negatiivinen vaikutus tasoittivat osittain yhdistelyn positiivista vaikutusta.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -470 (3) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa -605 (5) miljoonan euron suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutosten seurauksena.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 113 (65) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi–joulukuu 2020

Liikevaihto oli 49 015 (5 447) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 13 % ja oli 1 344 (1 191) miljoonaa euroa pääasiassa Uniperin yhdistelyn seurauksena. Kaukolämpöliiketoiminnan tuloksen heikkeneminen ja Venäjän ruplan kurssimuutoksen negatiivinen vaikutus tasoittivat osittain yhdistelyn positiivista vaikutusta. Generation-segmentissä saavutettujen sähkönhintojen alenemisen ja ydinvoiman tuotantomäärien laskun negatiivista vaikutusta tasoitti vesivoiman tuotantomäärien kasvu.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 255 (-72) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Se johtui pääasiassa 722 miljoonan euron myyntivoitosta Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnoista, -675 (-72) miljoonan euron suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksista sekä kertaluonteisesta, verottomasta -222 miljoonan euron tulovaikutuksesta, joka liittyi Uniperin raportointiin tytäryhtiönä ja jolla ei ole kassavirtavaikutusta. Tämä kertaluonteinen erä ei vaikuttanut Fortumin omaan pääomaan, koska se oli vain uudelleenluokittelu pääoman sisällä. Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020 (liitteet 1 ja 4).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 656 (744) miljoonaa euroa. Koska Fortum raportoi osuutensa Uniperin tuloksesta neljännesvuoden viiveellä, Fortumin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulos sisältää 162 miljoonan euron osuuden Uniperin vuoden 2019 neljännän neljänneksen tuloksesta ja 307 miljoonan euron osuuden vuoden 2020 ensimmäisen neljännän tuloksesta. Fortumin osuus Uniperin tuloksesta oli 469 (632) miljoonaa euroa ja sisältää Fortumin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemän oikaisun peruutuksen. Oikaisu liittyi positiiviseen vaikutukseen, joka seurasi kapasiteettimarkkinan uudelleen käynnistämisestä Isossa-Britanniassa. Fortum on tehnyt myös oikaisun, joka liittyi Uniperin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä kirjaamiin arvonalentumisiin. Tämä oikaisu oli 449 miljoonaa euroa verojen jälkeen. Fortum käytti tässä oikaisussa käyvän arvon oikaisuja, jotka kirjattiin hankintamenolaskelmaan vuonna 2018 (liite 12).

Nettorahoituskulut olivat 56 (134) miljoonaa euroa.

Tulos ennen tuloveroja oli 2 199 (1 728) miljoonaa euroa.

Katsauskauden verot olivat 344 (221) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman efektiivinen tuloverokanta oli 15,7 % (12,8 %). Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta oli 23,8 % (22,0 %) ilman osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, verokantojen muutoksia sekä muita merkittäviä kertaluonteisia tuloveroeria (liite 8).

Kauden tulos oli 1 855 (1 507) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 2,05 (1,67) euroa, josta 0,38 (-0,07) euroa liittyi vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

Lisätietoja on kohdassa ”Segmenttikatsaukset”.

Taloudellinen asema ja rahavirta

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Uniper oli yhdistelty tuloslaskelmaan osakkuusyhtiönä. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin neljännesvuosittaisissa ja vuosittaisissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna.

Rahavirta

Vuonna 2020 liiketoiminnan rahavirta kasvoi 980 miljoonaa euroa ja oli 2 555 (1 575) miljoonaa euroa.

Investointien rahavirta oli 2 140 (-118) miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusinvestoinnit kasvoivat 406 miljoonalla eurolla ja olivat 1 101 (695) miljoonaa euroa. Osakehankinnat ilman likvidejä varoja olivat 1 801 miljoonaa euroa ja liittyivät pääasiassa Uniperin osakkeiden hankintaan. Osakemyynnit liittyivät pääasiassa Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myyntiin ja olivat 1 244 miljoonaa euroa. Muutokset vakuussaamisissa olivat -522 (403) miljoonaa euroa. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä solmitulla vakuusjärjestelysopimuksella käteispantti

vapauttamiseksi pohjoismaisessa sähköpörssissä oli 310 miljoonan euron positiivinen vaikutus, joka on esitetty muiden korollisten saatavien muutoksessa. Liiketoiminnan rahavirta ja liiketoimintojen myynnit ylittivät investoinnit, ja liiketoiminnan rahavirta ennen rahoitusta oli 415 (1 693) miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen nostot olivat 2 569 (2 805) miljoonaa euroa. Fortum nosti 2 000 miljoonan euron määräaikaislainan 24.3.2020 ja 300 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan 6.5.2020 Uniperin osakkeiden hankintaa varten. Vuonna 2019 Fortum laski liikkeeseen 2,5 miljardin euron joukkovelkakirjalainat osana yhtiön Euro Medium Term Note -lainaohjelmaa. Pitkäaikaisia lainoja maksettiin yhteensä 507 (2 567) miljoonaa euroa sisältäen lyhytaikaisen lainan takaisinmaksun. Vakuusvelan muutos oli -623 (-47) miljoonaa euroa. Likvidit varat kasvoivat 920 (806) miljoonaa euroa.

Varat

Taseen loppusumma vuoden 2020 lopussa oli 57 810 miljoonaa euroa (23 364 milj. euroa vuoden 2019 lopussa ja 53 645 milj. euroa syyskuun 2020 lopussa). Kasvu vuoden loppuun verrattuna liittyy pääasiassa Uniperin yhdistelemiseen Fortum-konserniin. Likvidit varat kauden lopussa olivat 2 308 miljoonaa euroa (1 433 milj. euroa vuoden 2019 lopussa ja 2 474 milj. euroa syyskuun 2020 lopussa).

Oma pääoma

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma oli 12 953 miljoonaa euroa (12 982 milj. euroa vuoden 2019 lopussa). Muutos edellisvuoden lopusta liittyy pääasiassa kauden tulokseen, joka oli 1 823 miljoonaa euroa, 977 miljoonan euron osingonmaksuun ja 492 miljoonan euron negatiivisiin muuntoeroihin.

Rahoitus

Fortum päivitti Uniperin yhdistelyn jälkeen nettovelan määritelmänsä ensimmäisellä neljänneksellä ja käyttää raportoinnissaan nettorahoitusvelkaa ja oikaistua nettovelkaa. Vuoden 2020 lopussa nettorahoitusvelka oli 7 023 miljoonaa euroa (4 833 milj. euroa vuoden 2019 lopussa ja 7 130 milj. euroa syyskuun 2020 lopussa) ja oikaistua nettovelka oli 9 784 miljoonaa euroa (4 978 milj. euroa vuoden 2019 lopussa ja 9 640 milj. euroa syyskuun 2020 lopussa). Vanhan määritelmän mukainen nettovelka oli 5 260 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopussa (liite 14).

Konsernin likvidit varat olivat vuoden 2020 lopussa 2 308 miljoonaa euroa (1 433 milj. euroa vuoden 2019 lopussa ja 2 474 milj. euroa syyskuun 2020 lopussa). Uniperin osuus likvideistä varoista oli 289 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot sisältävät 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodella), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimiitin, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron luottolimiitin, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimiittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat voimassa toistaiseksi.

Tammikuussa 2020 Fortum irtisanoi valmiusluottolimiiteistä 3 000 miljoonan euron osuuden, kesäkuussa 2020 1 200 miljoonan euron osuuden ja elokuussa 2020 350 miljoonan euron osuuden valmiusluottolimiitistä, joka erääntyy marraskuussa 2021. Valmiusluottolimiitit oli otettu Uniperin osakkeiden hankintaa varten ja likviditeettitarpeisiin.

Maaliskuussa 2020 Fortum nosti näiden luottojen puitteissa Uniperin osakkeiden hankintaa varten 2 000 miljoonan euron määräaikaislainan, joka erääntyy 31.10.2022. Huhtikuussa 2020 Fortum allekirjoitti 70 miljoonan euron kahdenvälisen kymmenvuotisen lainasopimuksen. Toukokuussa 2020 Fortum nosti näiden luottojen puitteissa 300 miljoonan euron tilapäislainan, joka maksettiin ennaikaisesti takaisin kesäkuussa 2020. Fortum nosti 814 miljoonan Ruotsin kruunun (80 miljoonan euron) kymmenvuotisen kahdenvälisen lainan 21.12.2020.

Maaliskuussa 2020 Standard & Poor's teki päätöksen Fortumin CreditWatch Negative -statuksen osalta ja piti Fortumin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin. Lyhyen ajan luokitus on tasolla A-2. Huhtikuussa 2020 Fitch poisti Fortumin Rating Watch Negative -statuksen ja piti Fortumin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin.

Maaliskuussa 2020 Standard & Poor's teki päätöksen myös Uniperin CreditWatch Negative -statuksen osalta ja piti Uniperin luottoluokituksen tasolla BBB negatiivisin näkymin.

Segmenttikatsaukset

Generation

Generation-segmentti vastaa Fortumin sähköntuotannosta Pohjoismaissa. Siihen kuuluvat ydinvoima-, vesivoima-, tuulivoima- ja lämpövoimatuotanto sekä sähköntuotannon optimointi ja sähkökauppa, markkina-analyysi sekä ydinvoiman asiantuntijapalvelut globaalisti. Segmentti ei sisällä Uniperin vesivoiman ja ydinvoiman tuotantoa eikä kaupankäyntitoimintaa Pohjoismaissa. Segmentti sisältää Generationin suhteellisen osuuden OKG:stä 31.3.2020 alkaen (liite 1).

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	541	583	2 006	2 141
- sähkönmyynti	506	541	1 878	2 006
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	387	444	1 478	1 568
- muu myynti	36	42	128	135
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	220	278	886	939
Vertailukelpoinen liikevoitto	177	239	722	794
Liikevoitto	160	266	711	780
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta**	46	-34	29	10
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)			6 234	6 019
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %			11,8	13,3
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	115	77	228	260
Henkilöstön lukumäärä			1 143	1 109

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

** Voimalaitokset rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa, ja omistajat ostavat sähköntuotannon hinnalla, joka vastaa tuotannon kustannuksia. Osuus tuloksesta koostuu pääasiassa IFRS-oikaisuista (esim. ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpidosta) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseessa (liite 19 vuoden 2019 tilinpäätöksessä).

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesivoima Pohjoismaissa	6,4	5,8	22,4	20,3
Ydinvoima Pohjoismaissa	4,8	6,3	21,0	23,5
Tuulivoima Pohjoismaissa	0,1	0,1	0,4	0,4
Lämpövoima Pohjoismaissa	0,0	0,0	0,1	0,2
Yhteensä	11,3	12,2	43,9	44,4

Pohjoismainen myynti

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Myynti Pohjoismaissa	13,4	13,9	51,4	51,3
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	11,0	11,8	42,5	42,7

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Saavutettu sähkönhinta

EUR/MWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa*	35,2	37,6	34,8	36,8

* Generation-segmentin sähkön tukkuhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Loka-joulukuu 2020

Generation-segmentin kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa laski viime vuotista pidempien ydinvoiman vuosihuoltojen sekä muutaman suunnittelemattoman ydinvoimahuollon seurauksena. Vesivoiman tuotannon selkeä kasvu tasoitti negatiivista vaikutusta. Kokonaissähköntuotannosta 100 % (100 %) oli hiilidioksidipäästötöntä.

Generation-segmentin saavutettu sähkön tukkumyyntihinta laski 6 % eli 2,4 euroa/MWh. Suhteellisen korkean suojaushinnan ja suojaustason ansiosta lasku oli vähäinen verrattuna spot-hintojen 34 %:n laskuun Fortumin sähköntuotantoalueilla.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 26 % pääasiassa ydinvoiman tuotannon selkeän laskun sekä alempien hintojen seurauksena. Vesivoiman tuotannon kasvu tasoitti negatiivista vaikutusta. Generation-segmentin suhteellisen OKG-osuuden (liite 1) yhdistelemisellä oli -8 (-) miljoonan euron vaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -17 (27) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (ks. "Muutokset raportoinnissa" ja liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 46 (-34) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi–joulukuu 2020

Generation-segmentin kokonaissähköntuotanto Pohjoismaissa laski viime vuotista pidempien ydinvoiman vuosihuoltojen sekä muutaman suunnittelemattoman ydinvoimahuollon seurauksena. Vesivoiman tuotannon selkeä kasvu lähes kumosi negatiivisen vaikutuksen. Kokonaissähköntuotannosta 100 % (99 %) oli hiilidioksidipäästötöntä.

Generation-segmentin saavutettu sähkön tukkumyyntihinta laski 2,0 euroa/MWh eli 5 %. Suhteellisen korkean suojaushinnan ja suojaustason ansiosta lasku oli vähäinen verrattuna spot-hintojen 44 %:n laskuun Fortumin sähköntuotantoalueilla.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 9 %. Saavutettujen sähkönhintojen alenemisen ja ydinvoimatuotannon laskun negatiivista vaikutusta tasoitti vesivoiman tuotannon kasvu. Vesivoiman tuotanto oli jonkin verran pitkän aikavälin keskimääräisen vuositason yläpuolella. Generation-segmentin suhteellisen OKG-osuuden (liite 1) yhdistelemisellä oli 15 miljoonan euron vaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -11 (-14) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon (ks. "Muutokset raportoinnissa" ja liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 29 (10) miljoonaa euroa (liite 12).

Vesivoiman kiinteistövero laski Ruotsissa 1,0 prosentista 0,5 prosenttiin tammikuussa 2020. Vero oli 40 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja 25 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Russia

Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää myös Fortumin yhteisyritykset noin 2 GW:n uusiutuvan sähköntuotannon rakentamiseen ja sähkön- ja lämmönmyyntiin, sekä yli 29 %:n omistusosuuden osakkuusyhtiö TGC 1:ssä. Yhteisyritykset ja osakkuusyhtiö yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Uniperin Unipro-tytäryhtiötä Venäjällä.

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	238	306	929	1 071
- sähkönmyynti	188	249	791	924
- lämmönmyynti	48	57	134	145
- muu myynti	2	-	4	2
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	108	136	394	469
Vertailukelpoinen liikevoitto	76	94	251	316
Liikevoitto	76	95	252	317
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	15	0	47	59
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)			2 431	3 212
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %			11,1	12,3
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	19	98	91	133
Henkilöstön lukumäärä			2 935	2 955

Russia-segmentin sähkön- ja lämmöntuotanto

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Sähkötuotanto Venäjällä	7,3	7,4	27,1	29,3
Lämmöntuotanto Venäjällä	6,1	6,0	16,4	17,3

Russia-segmentin hinnat

	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk* **	166	166	156	154
Keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk**	1 129	1 186	1 058	1 096
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	654	684	608	624
Segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 056	2 003	1 940	1 990
Segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh***	22,5	28,2	23,4	27,3

* Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säänneltyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

** Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

*** Muunnettu käyttäen keskimuuttamaa.

Loka-joulukuu 2020

Sähkötuotanto laski 1 %, ja lämmöntuotanto kasvoi 2 %. Sähkötuotannon lasku johtui pääasiassa Tšeljabinskin CHP 4 -yhteistuotantolaitoksen vuosihuollosta. COVID-19-rajoitusten negatiivinen vaikutus sähkön kysyntään oli neljännellä neljänneksellä pienempi kuin aiemmillä neljänneksillä. Lämmöntuotannon kasvu johtui etenkin kylmemmästä säästä Tšeljabinskin ja Tjumenin alueilla.

Myynti laski 22 % (68 miljoonaa euroa) Venäjän ruplan heikentymisen myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -65 miljoonaa euroa. Ruplamääräisesti sähkönmyynnin lasku Tšeljabinskin CHP 4 -yhteistuotantolaitoksen vuosihuollon seurauksena tasoitti lämmönmyynnin kasvun vaikutusta.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 19 % (18 miljoonaa euroa). Lasku johtui Venäjän ruplan kurssimuutoksen -19 miljoonan euron vaikutuksesta. COVID-19:n vaikutuksia torjuttiin keskittymällä kustannustehokkuuteen ja hyvän käytettävyyden varmistamiseen, jotka tasoittivat pienempien CSA-maksujen (Capacity Supply Agreement) vaikutusta.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 15 (0) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi-joulukuu 2020

Sähkötuotanto laski 8 %, ja lämmöntuotanto pieneni 5 %. Sähkön tukkukaupan viranomaisen julkaisemien markkinatietojen mukaan käyttökerroin oli Venäjän federaation suurimpia. Sähkönkysyntää heikensivät öljyntuotannon pieneneminen ja taloudellisen toiminnan yleinen väheneminen OPEC+-maiden päätösten ja COVID-19-pandemian aiheuttamien rajoitusten seurauksena etenkin tammi-syyskuussa. Lämmöntuotannon lasku johtui etenkin aiempaa leudommasta säästä Tšeljabinskin ja Tjumenin alueilla tammi-syyskuussa.

Liikevaihto laski 13 % (142 miljoonaa euroa) Venäjän ruplan heikentymisen sekä sähkönhintojen ja sähkön tuotantomäärien laskun myötä. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -127 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 21 % (65 miljoonaa euroa). Lasku johtui pääasiassa Venäjän ruplan heikentymisestä, sähkön myyntikatteiden ja volyymien pienenemisestä sekä pienemmistä CSA-maksuista, joiden vaikutusta tasoitti lämpötariiffin nousu. COVID-19:n vaikutuksia torjuttiin keskittymällä kustannustehokkuuteen ja hyvän käytettävyyden varmistamiseen. Venäjän ruplan kurssimuutoksen vaikutus oli -34 miljoonaa euroa. CSA-maksujen aleneminen on seurausta valtion obligaatioiden tuottojen laskusta.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 47 (59) miljoonaa euroa ja sisälsi 24 (54) miljoonan euron osuuden TGC-1:n tuloksesta ja 18 (2) miljoonan euron osuuden uusiutuvan sähköntuotannon yhteisyritysten tuloksesta (liite 12).

City Solutions

City Solutions -segmentti vastaa kestävästä kaupunkiratkaisuista. Segmenttiin kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, jätteen energiahyötykäyttö ja muut kiertotalouden ratkaisut sekä aurinkovoiman tuotanto, palvelut ja uuden biomassapohjaisen liiketoiminnan kehittäminen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Puolassa ja Intiassa. Segmenttiin kuuluu myös Fortumin 50 %:n omistusosuus Stockholm Exergistä, joka on yhteisyritys ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmentti ei sisällä Fortumin Uniper-tytäryhtiön toimintoja.

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	337	366	1 075	1 200
- lämmönmyynti	164	201	516	615
- sähkönmyynti	41	45	121	153
- jätteiden käsittelyn myynti*	69	70	252	250
- muu myynti**	62	50	186	181
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	90	129	239	308
Vertailukelpoinen liikevoitto	41	80	47	120
Liikevoitto	44	82	775	127
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	19	-4	57	37
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 679	3 945
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %			2,8	4,6
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	116	61	333	323
Henkilöstön lukumäärä			2 093	1 970

* Jätteiden käsittelyn myynti koostuu jätteiden vastaanottomaksuista ja ympäristörakentamisen palvelumyynnistä.

** Muu myynti koostuu pääasiassa käyttö- ja kunnossapitopalveluista sekä uusiutuotteiden ja polttoaineiden myynnistä.

Lämmönmyynti maittain

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Suomi	0,8	1,2	2,9	3,8
Puola	1,2	1,1	3,4	3,3
Norja	0,5	0,6	1,5	1,7
Muut maat	0,6	0,6	1,9	2,0
Yhteensä	3,1	3,5	9,6	10,8

Sähkönmyynti maittain

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Suomi	0,4	0,4	1,0	1,6
Puola	0,2	0,2	0,6	0,6
Muut maat	0,3	0,4	1,4	1,0
Yhteensä	1,0	1,0	3,0	3,2

Loka-joulukuu 2020

Lämmönmyynti laski 11 %. Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myynnin vaikutus lämmönmyynnin laskuun oli 8 %. Myynti laski myös siksi, että lämpötilat Pohjoismaissa olivat selvästi edellisvuotta korkeammat.

Vertailukelpoinen liikevoitto pieneni selvästi. Lasku johtui pääasiassa 16 miljoonan euron kertaeristä Suomen kaukolämpöliiketoiminnassa vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä sekä Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myynnin 7 miljoonan euron tulosvaikutuksesta. Myös Norjan kaukolämpöliiketoiminnan sekä kierrätys- ja jätehuolto liiketoiminnan tuloksen heikentyminen vaikuttivat negatiivisesti liikevoittoon. Suomen kaukolämpöliiketoiminnan vertailukelpoinen tulos sen sijaan parani sähkönmyynnin kasvun ja entistä suotuisamman tuotantoportfolion seurauksena.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 3 (2) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon pääasiassa suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 19 (-4) miljoonaa euroa (liite 12). Vuonna 2019 Fortumin osuuteen Stockholm Exergin tuloksesta vaikutti neljännellä neljänneksellä kirjattu 22 miljoonan arvonalentuminen, joka johtui päätöksestä lakkauttaa viimeinen hiilivoimayksikkö Tukholmassa.

Tammi-joulukuu 2020

Lämmönmyynti laski 11 %, kun lämpötilat olivat selvästi tavallista korkeammat koko vuoden ja etenkin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Sähkönmyynnin lasku ja osa lämmönmyynnin laskusta liittyvät Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myyntiin.

Vertailukelpoinen liikevoitto laski 61 %. Pääsyyt kannattavuuden selvään heikentymiseen olivat lämmönmyynnin lasku, alemmat sähkön hinnat ja Norjan lämmönhintojen lasku sekä kierrätys- ja jätehuoltoliiketoiminnan tuloksen heikentyminen. Norjassa kaukolämmön hinnoittelu on yhteydessä sähkönhintojen kehitykseen, jolla oli tässä markkinaympäristössä selvästi negatiivinen vaikutus lämmönhintoihin. Lisäksi tulosta heikensivät 16 miljoonan euron positiiviset kertaerät Suomen kaukolämpöliiketoiminnassa vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä. Myös rakenteellisilla muutoksilla oli negatiivinen tulosvaikutus. Merkittävin rakenteellinen muutos oli Joensuun ja Järvenpään kaukolämpöliiketoimintojen myynti, jonka vaikutus oli 14 miljoonaa euroa. Elokuussa 2019 käyttöön otetulla Pavagada 2 -aurinkopuistolla oli positiivinen tulosvaikutus. COVID-19-pandemia vaikutti haitallisesti etenkin kierrätys- ja jätehuoltoliiketoimintaan, ja sillä oli negatiivinen vaikutus City Solutions -segmentin tulokseen.

Liikevoittoon vaikuttivat 728 (7) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jotka liittyivät pääasiassa 431 miljoonan euron verottomaan myyntivoittoon Joensuun kaukolämpöliiketoiminnasta ja 291 miljoonan euron verottomaan myyntivoittoon Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnasta (liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 57 (37) miljoonaa euroa (liite 12), josta 46 (24) miljoonaa euroa liittyi osuuteen Stockholm Exergin tuloksesta.

Fortum Oslo Varmen liiketoimintojen integroinnin kustannushyödyt alkoivat toteutua vähitellen vuodesta 2019 lähtien, ja 5–10 miljoonan euron tavoitetason mukaiset vuosittaiset hyödyt saavutettiin vuoden 2020 loppuun mennessä.

Fortum sopi 20.12.2019 Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppahinta maksettiin Fortumille, kun myynti saatiin päätökseen 10.1.2020. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 3.7.2020 sopineensa Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä noin 375 miljoonalla eurolla. Fortum sai kaupan päätökseen elokuussa ja kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Consumer Solutions

Consumer Solutions -segmentti kattaa sähkö- ja kaasutuotteiden vähittäismyynnin Pohjoismaissa, Puolassa ja Espanjassa, mukaan lukien asiakaspalvelun ja laskutuksen. Fortum on Pohjoismaiden suurin sähkön vähittäismyyjä, ja yhtiöllä on noin 2,4 miljoonaa asiakasta ja useita eri tuotemerkkejä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa ja Espanjassa. Consumer Solutions tarjoaa sähkötuotteita ja niihin liittyviä palveluja sekä uusia digitaalisia kuluttajaratkaisuja.

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	370	510	1 267	1 835
- sähkönmyynti*	330	454	1 057	1 630
- kaasunmyynti	43	38	139	132
- muu myynti*	-3	17	70	73
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	38	35	153	141
Vertailukelpoinen liikevoitto	21	19	90	79
Liikevoitto	49	-3	129	20
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)			565	637
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	14	15	57	55
Henkilöstön lukumäärä			1 048	1 327

* Viimeinen neljännes sisältää kertaluonteisen kumulatiivisen oikaisun sähkönmyynnin ja muun myynnin välillä.

Myynti

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Sähkö	8,1	8,8	29,1	30,6
Kaasu*	1,6	1,2	4,9	4,1

* Ei sisällä tukkumyyntiä.

Asiakkaiden määrä

Tuhatta*	31.12.2020	31.12.2019
Sähkö	2 280	2 340
E-mobility**	60	-
Kaasu	50	40
Yhteensä	2 390	2 380

* Pyöristettynä lähimpään 10 000:een.

** Mitattuna neljännesvuosittain maksavina asiakkaina.

Fortumin johtava e-mobility-liiketoiminta sisältyy Consumer Solutions -segmenttiin neljännestä neljänneksestä alkaen. Sen taloudellinen vaikutus segmentin tulokseen on marginaalisen positiivinen.

Loka–joulukuu 2020

Sähkönmyyntivolyyymi laski 8 %. Kokonaisymyynti laski 27 % Pohjoismaiden alhaisen sähkönhinnan seurauksena. Kilpailu oli edelleen kovaa Norjassa. Neljänneksen aikana lanseerattiin useita uusia digitaalisia palveluja nykyisille ja uusille asiakkaille. Yritysassiakasliiketoiminnan useat uudet asiakkaat tukevat toimintojen kestävästä kannattavuudesta.

Tulos parani edelleen, ja vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 11 % kiinteiden kulujen laskun ja lisäarvopalvelujen osuuden kasvun seurauksena. Sähkön myynnin laskusta johtunut myyntikatteiden heikentyminen kumosi osan positiivisesta vaikutuksesta. Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi jo kolmannellatoista peräkkäisellä neljänneksellä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 27 (-22) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Tammi–joulukuu 2020

Sähkönmyynti laski 5 % pääasiassa Pohjoismaiden leudon sään seurauksena ensimmäisellä neljänneksellä. Kokonaisymyyntituotto laski 31 %. Kaasun tuotanto kasvoi 20 % pääasiassa siksi, että yritysasiakkaiden määrä nousi Puolassa. COVID-19-pandemia on lisännyt markkinoiden epävarmuutta etenkin PK-sektorilla, mutta liiketoiminnassa ei ole toistaiseksi ilmennyt merkittäviä negatiivisia vaikutuksia, kuten luottotappioita. Näistä epävarmuustekijöistä huolimatta Consumer Solutions -segmentin kilpailukyky vahvistui edelleen ja asiakastyytyväisyys ja työntekijöiden sitoutuminen pysyivät kaikkien aikojen korkeimmilla tasoilla.

Vertailukelpoisen liikevoiton kasvu jatkui ja oli 14 % pääasiassa lisäarvopalvelujen katteiden ja myyntikatteiden nousun seurauksena. Katteiden kasvu oli palveluvalikoiman aktiivisen kehittämisen ansiota Hafslundin yhdistelemisen ja sitä seuranneen liiketoiminnan kehittämisen jälkeen.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli 39 (-59) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvän arvon muutoksen seurauksena (liite 3).

Consumer Solutions -segmentin palvelut tarjoavat asiakkaille mahdollisuuden pienentää hiilijalanjälkeään. Edistystä saavutettiin vuonna 2020 kaikilla mitatuilla kestävä kehityksen osa-alueilla ja etenkin hiilidioksidipäästöttömässä sähkössä.

Uniper

Uniper-segmentti sisältää Fortumin enemmistöomistuksen Uniperissa, Fortumin tytäryhtiössä. Uniper on johtava kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Sen liiketoimintaa ovat varma energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut. Sen päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti ja energiatuotannon optimointi, joista Uniper raportoi tilinpäätöksissään kolmella liiketoiminta-alueella: European Generation, Global Commodities ja Russian Power Generation. Segmentti sisältää Uniperin suhteellisen osuuden OKG:stä (liite 1).

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	19 990	-	44 514	-
- sähkönmyynti	6 567	-	16 994	-
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	146	-	373	-
- lämmönmyynti	81	-	191	-
- kaasunmyynti	9 428	-	22 176	-
- muu myynti	3 915	-	5 154	-
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	819	-	856	-
Vertailukelpoinen liikevoitto	649	-	363	-
Liikevoitto	166	-	29	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	35	-	54	-
Vertailukelpoinen sidottu pääoma (kauden lopussa)			7 432	-
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	261	-	627	-
Henkilöstön lukumäärä			11 751	-

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Sähköntuotanto energialähteittäin

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesivoima Pohjoismaissa	2,5	-	6,8	-
Ydinvoima Pohjoismaissa	2,8	-	7,6	-
Vesivoima Keski-Euroopassa	0,9	-	3,3	-
Lämpövoima Keski-Euroopassa	8,8	-	22,1	-
Lämpövoima Venäjällä	10,6	-	28,5	-
Yhteensä	25,7	-	68,3	-

Pohjoismainen myynti

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Myynti Pohjoismaissa	5,4	-	14,6	-
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	5,3	-	14,4	-

* Sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

Uniper-segmentin hinnat

EUR/MWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Uniperin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa*	27,4	-	26,0	-
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS ja muut, tRUB/MW/kk** ***	147	-	136	-
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA, tRUB/MW/kk***	1 047	-	951	-
Uniperin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	292	-	261	-
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, RUB/MWh	1 890	-	1 798	-
Uniperin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, EUR/MWh****	20,6	-	21,7	-

* Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta sisältää vesi- ja ydinvoimatuotannon. Se ei sisällä lämpövoimatuotantoa, vähemmistöosuuksia, asiakaskauppaa tai muita ostoja.

** Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

*** Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyyymeille, pois lukien suunnittelemttomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

**** Muunnettu käyttäen keskiparissa.

Uniperin liiketoiminta

Uniper on kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40 maassa. Uniper on maailman suurimpia sähköntuottajia: sen tuotantokapasiteetti on 35 gigawattia. Kapasiteetista noin 50 % perustuu kaasuun, 30 % hiileen ja 20 % vesi- ja ydinvoimaan. Uniperin päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti ja optimointi. Monipuolisen kaasuun perustuvan liiketoiminnan ansiosta Uniper on myös yksi Euroopan johtavista kaasuyhtiöistä.

Uniperin energiakaupankäynnin ja optimoinnin osuus Uniper-konsernin liikevaihdosta on yli 90 %. Merkittävä osuus Uniperin liikevaihdosta syntyy tuotantolaitosten ja sopimussalkun optimoinnista, joka esitetään bruttomääräisenä.

Uniperin liiketoiminta noudattaa yleensä kausivaihtelua, ja ensimmäinen ja neljäs vuosineljännes ovat vahvimmat. Siksi toisen ja kolmannen neljänneksen tulosvaikutus on yleensä rajallinen.

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin neljännesvuosittaisissa ja vuosittaisissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna.

Loka–joulukuu 2020

Sähkön tuotantomäärien kasvua edistivät höyrykaluston parempi saatavuus ja Dattel'n 4:n käyttöönotto aiemmin vuonna 2020.

Euroopan sähköhinnat nousivat neljännellä neljänneksellä päästöoikeuksien hinnannousun tukemina. Kasvu ei ollut yhtä voimakasta Pohjoismaissa hyvän vesitilanteen vuoksi. Uniperin fossiilisia polttoaineita hyödyntävän joustavan sähköntuotannon tuloskehitystä tuki se, että markkinoilla oli paljon vaihtelevaa tuulivoimatuotantoa. Tulosta tukivat myös tuotot Ison-Britannian kapasiteettimarkkinoilta. Lisäksi neljänneksen neljänneksen tulosta tuki päästöoikeuksien hintasuojausten vaikutusten purkautuminen edellisillä neljänneksillä.

Kaasuliiketoiminta noudatti normaalia kausivaihtelua. Varastoja hyödynnettiin merkittävästi vahvan neljänneksen neljänneksen aikana.

Venäjän toiminnoilla oli positiivinen vaikutus Uniperin vertailukelpoiseen liikevoittoon. Tuotannon lasku neljännellä neljänneksellä heikensi tulosta.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 649 (-) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -483 (-) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Vaikutus oli seurausta pääasiassa -617 (-) miljoonan euron muutoksesta suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvässä arvossa (liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 35 (-) miljoonaa euroa (liite 12).

Tammi–joulukuu 2020

Vuoden 2020 kolmen viimeisen neljänneksen aikana Manner-Euroopan sähkömarkkinoille oli tunnusomaista kysynnän hienoinen lasku COVID-19-pandemian seurauksena. Euroopassa uusiutuvan energian tuotanto oli vahvalla tasolla Pohjoismaiden korkeiden vesivarantojen myötä. Tämä johti alempiin sähköhintoihin ja hintaerojen supistumiseen Uniperin ydinmarkkinoilla, etenkin Pohjoismaissa. Sähköntuotannon optimointi- ja suojaustoimet sekä entistä vahvempi keskittyminen spot-hintoihin, päivänsisäiseen kaupankäyntiin ja järjestelmäpalveluihin kuitenkin kumosivat lämmöntuotannon laskun taloudellisen vaikutuksen suurelta osin.

Euroopan kaasuhintoja alensivat kysynnän lasku, suhteellisen korkeat varastotasot ja vahva tarjonta, mutta markkinoiden tasapainottuminen vakautti tilannetta jonkin verran vuoden lopussa. Kaasuntoimittajien haasteena oli tarjonnan ja myyntivalikoiman optimointi, mikä johti epätavallisen heikkoihin tuloksiin raportointikaudella vahvan ensimmäisen neljänneksen jälkeen.

Venäjän liiketoiminnalla oli positiivinen vaikutus Uniperin vertailukelpoiseen liikevoittoon huolimatta siitä, että sähköhinnat laskivat seuraavan päivän markkinoilla, koska kysyntä heikkeni COVID-19-pandemian seurauksena, ja huolimatta öljyntuotannon laskusta Venäjällä, ulkomaisen kysynnän laskusta, ruflan kurssin heikkenemisestä sekä säästä johtuvasta tarjonnan kasvusta.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 363 (-) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä oli -333 (-) miljoonan euron vaikutus liikevoittoon. Vaikutus oli seurausta pääasiassa -706 (-) miljoonan euron muutoksesta suojauslaskennan ulkopuolisten johdannaisten käyvässä arvossa ja 376 (-) miljoonan euron tulosta, joka johtui pääasiassa lyhytaikaisten varojen arvonalentumisten peruutuksista ja varausten oikaisuista (liite 3).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 54 (-) miljoonaa euroa (liite 12).

Uniperin 20.5.2020 pidetty varsinainen yhtiökokous hyväksyi 421 miljoonan euron osingon.

Uniper ja sen osakkaat päättivät 28.5.2020 palauttaa Irsching 4- ja Irsching 5 -kaasuvoimalat markkinoille 1.10.2020 alkaen, koska markkinahinnat olivat elpyneet – erityisesti kaasun hinnat - mikä teki erittäin tehokkaan kaasuvoimalan taloudellisen käytön jälleen mahdolliseksi.

Uniper otti Datteln 4 -hiilivoimalan käyttöön 30.5.2020.

Saksan liittohallitus hyväksyi 10.6.2020 kansallisen vetystrategian ja päätti kansallisen vetyneuvoston (Nationaler Wasserstoffrat) jäsenistä. Uniperin toimitusjohtaja Andreas Schierenbeck nimitettiin asiantuntijaneuvoston jäseneksi.

Kesäkuussa 2020 Uniper ja General Electric allekirjoittivat pitkän aikavälin yhteistyösopimuksen, jonka tavoitteena on Uniperin kaasuvoimaloiden ja maakaasuvarastojen päästöjen vähentäminen.

Uniper ilmoitti 1.12.2020, että Saksan liittovaltion sähkö-, kaasu-, tietoliikenne-, posti- ja rautatievirasto (Bundesnetzagentur) oli hyväksynyt Heyden 4 -voimalaitoksen tarjouksen osana kivihiiivoimaloiden sulkemista koskevien huutokauppojen ensimmäistä kierrosta. Voimalan kaupallinen sähköntuotanto päättyi jo vuoden 2020 loppuun mennessä, viisi vuotta ilmoitettua aiemmin.

Uniper-investointi

Fortum on Uniperin enemmistöomistaja 76,1 %:n osuudella osakkeista ja äänioikeuksista (31.12.2020).

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on syy muutoksiin neljännesvuosittaisissa ja vuosittaisissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna. Fortumin ensimmäisen neljänneksen osuus Uniperin tuloksesta raportoidaan Muut toiminnot -segmentin osuudessa osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta (ks. "Muutokset raportoinnissa" ja liite 1).

Vuonna 2017 Fortum teki julkisen ostotarjouksen kaikille Uniperin osakkeenomistajille. Ostotarjous saatiin päätökseen kesäkuussa 2018, ja Fortumin Uniper-omistus oli 47,35 %. Vuoden 2018 lopussa Fortumin Uniper-omistus oli 49,99 %. Hankintameno 49,99 %:n Uniper-omistuksesta ja hankintaan liittyvät välittömät kustannukset olivat 3 968 miljoonaa euroa (liite 6).

Fortum sopi 8.10.2019 hankkivansa Elliottin ja Knight Vinken yhteensä ainakin 20,5 %:n Uniper-omistukset. Järjestelyn myötä Fortumin omistusosuus Uniperissa nousi yli 70 %:iin ja Uniper-kokonaisinvestointi noin 6,5 miljardiin euroon. Kauppa saatettiin päätökseen kahdessa erässä. Fortum vei 26.3.2020 päätökseen kaupan ensimmäisen erän saatuaan kaikki tarvittavat viranomaisyhtymät, ja Fortumin Uniper-omistus nousi 69,6 %:iin. Fortum vei 8.5.2020 päätökseen kaupan toisen ja viimeisen erän, ja sen omistusosuus nousi 73,4 %:iin. Elokuussa 2020 Fortum kasvatti Uniper-omistuksensa yli 75 %:iin. Fortumin Uniper-omistus oli 76,1 % joulukuun 2020 lopussa (liitteet 6 ja 12).

Huhtikuussa 2020 Uniperin hallintoneuvoston puheenjohtaja ja neljä jäsentä jättivät tehtävänsä ja Düsseldorfin oikeusistuin nimitti viisi uutta hallintoneuvoston jäsentä. Fortumin johtoryhmän jäsenet Sirpa-Helena Sormunen ja Tiina Tuomela sekä Fortumin hallituksen jäsen Klaus-Dieter Maubach liittyivät Uniperin hallintoneuvostoon, jonka jäseneksi oli jo aiemmin nimitetty Fortumin toimitusjohtaja Markus Rauramo. Uniperin hallintoneuvosto valitsi Klaus-Dieter Maubachin uudeksi puheenjohtajakseen.

Muutokset strategisia investointeja koskevaan lainsäädäntöön hyväksyttiin Venäjällä maaliskuussa 2021. Näiden muutosten nojalla Fortum voi käyttää suoraa määräysvaltaa Uniperin venäläisessä tytäryhtiössä Unipro PJSC:ssä. Tämä edellyttää kuitenkin vielä tavanomaista kilpailulain mukaista päätöstä Venäjän kilpailuviranomaiselta.

Lisätietoja on Uniperin 4.3.2021 julkistetussa koko vuoden 2020 tuloksessa.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin neljännesvuosittaisissa ja vuosittaisissa luvuissa edellisvuoteen verrattuna.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä olivat 623 (267) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 471 (197) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuonna 2020 olivat 4 941 (819) miljoonaa euroa. Investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 1 135 (713) miljoonaa euroa (liitteet 3 ja 6).

Fortum suunnittelee ottavansa tai on alkanut ottaa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähköntuotanto- kapasiteetti, MW	Lämmöntuotanto- kapasiteetti, MW	Toimitus alkoi/alkaa	Viimeisin tiedote
Generation					
Sørfjord, Norja*	Tuuli	99		26.10.2020	20.12.2019
Russia					
Aurinkovoima**	Aurinko	116		2021-2022	2.3.2021
City Solutions					
Kivenlahti, Suomi	Bio HOB***		58	touko/2020	24.9.2019
Suomenoja, Suomi	Lämpö- pumppu		20	2021	24.9.2019
Rajasthan, Intia	Aurinko	250		II/2021	4.3.2019
Uniper					
Datteln IV, Saksa	Kivihiihi	1 052	380	30.5.2020	30.5.2020
Berezovskaya 3, Venäjä	Ruskohiili	754		I-II/2021	10.11.2020
Irsching 6, Saksa	Kaasu	300		loka/2022	9.1.2019
Scholven, Saksa	Kaasu	137	125	IV/2022	6.2.2020
Killingholme ja Grain, UK	Taajuus- reservi			IV/2021 ja I/2022	4.3.2021
Surgutskaya 1, Venäjä	Kaasu	20		I/2022	12.11.2019
Surgutskaya 4, Venäjä	Kaasu	20		IV/2025	12.11.2019
Surgutskaya 6, Venäjä	Kaasu	20		III/2024	12.11.2019

* Sørfjordin tuulivoimapuisto kuuluu Fortumin ja Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin hallinnoimien rahastojen väliseen kauppaan, ja 80 %:n osuuden myynti toteutui tammikuussa 2021.

** 2.3.2021 Fortum ilmoitti päätöksestä rakentaa aurinkovoimapuiston äskettäin RDIF-rahaston kanssa perustetun yhteisyrityksen kautta.

*** Biopolttoainekäyttöinen lämpökattila (heat-only boiler, HOB).

Generation

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trustille. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Voimalaitokset ovat pääasiassa jokivoimalaitoksia, eivätkä ne ole Fortumille strategisesti merkittäviä pienen kokonsa ja rajallisen joustavuutensa vuoksi. Velaton kauppahinta on 64,5 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 2.2.2021.

Joulukuussa 2019 Fortum ja Energy Infrastructure Partners AG (EIP) (aiemmin Credit Suisse Energy Infrastructure Partners) allekirjoittivat sopimuksen Fortumin pohjoismaisten tuulivoimalaitosten 80 %:n osuuden myynnistä EIP:n hallinnoimille rahastoille. Fortum säilytti 20 %:n vähemmistöosakkuuden sekä vastaa edelleen laitosten rakentamisesta ja jatkaa tuulivoimasalkun pitkäaikaisena varainhoitajana. Järjestely saatiin päätökseen 14.5.2020 (liite 6). 26.10.2020 käyttöön otettu Sørfjordin tuulipuisto on myös osa EIP:n kanssa tehtyä sopimusta, ja 80 %:n osuuden myynti tapahtui tammikuussa 2021.

Russia

Fortumilla ja sen yhteisyrityksillä on Venäjällä maan suurin tuuli- ja aurinkovoimapuistojen portfolio (lähes 2 GW). Tuuli- ja aurinkopuistoille maksetaan CSA-takuuhintaa 15 vuoden ajan, kun ne on otettu käyttöön.

Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto (yhteisyritys, Fortumin osuus 50 %) voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa 1 823 MW tuulivoimakapasiteettia vuosina 2017 ja 2018. Tuulivoimakapasiteetista 600 MW on toiminnassa, 495 MW rakenteilla ja 728 MW kehitysvaiheessa. Vuonna 2020 otettiin käyttöön 550 MW uutta tuulivoimakapasiteettia, mukaan lukien neljä tuulivoimalaa Rostovin alueella (Kamenskaya, Sulinskaya, Gukovo ja Kazachiya) ja kaksi Kalmykian alueella (Salynskaya ja Tselinskaya). Vuoden 2020 jälkipuoliskolla Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahasto myi Ulyanovsk 2 -tuulivoimalan (50 MW) ja Rostovin tuulivoimalat (300 MW) RDIF-rahaston

(Russian Direct Investment Fund) kanssa äskettäin perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

Vuosina 2018 ja 2019 Fortum voitti CSA-huutokaupoissa oikeuden rakentaa yhteensä 116 megawattia aurinkovoimakapasiteettia. Fortum ilmoitti 2.3.2021, että yhtiö on päättänyt rakentaa aurinkovoimapaiston RDIF-rahaston kanssa äskettäin perustetun yhteisyrityksen kautta. Kapasiteetista 78 MW odotetaan saatavan käyttöön vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä ja loput vuoden 2022 neljännellä neljänneksellä.

Fortumin sekä Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahaston Venäjän CSA-huutokaupoissa vuosina 2017, 2018 ja 2019 voittamiin aurinko- ja tuulivoiman kapasiteetteihin liittyvät investointipäätökset tehdään tapauskohtaisesti. Fortumin sijoittama oma pääoma on enintään 15 miljardia ruplaa.

City Solutions

Fortum sopi 20.12.2019 Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppahinta maksettiin Fortumille, kun myynti saatiin päätökseen 10.1.2020. Fortum kirjasi kaupasta City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum päätti 6.2.2020 arvioida Puolassa, Virossa, Liettuassa, Latviassa ja Järvenpäässä sijaitsevien kaukolämpöliiketoimintojensa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä. Alustavien arviointien perusteella kyseisiä kaukolämpöliiketoimintoja pidetään sellaisina, että ne voisivat tuoda lisää kasvua ja arvonnousua omistusrakennetta muuttamalla. Heinäkuussa Fortum kasvatti omistuksensa 100 %:iin Tarton kaukolämpöliiketoiminnassa mahdollisten tulevaisuuden järjestelyjen joustavoittamiseksi Viron kaukolämpöliiketoiminnoissa.

Fortum ilmoitti 3.7.2020 sopineensa Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä noin 375 miljoonalla eurolla. Fortum sai kaupan päätökseen elokuussa ja kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Fortum ilmoitti 31.7.2020 harkitsevansa strategisia vaihtoehtoja, myös mahdollista myyntiä, 50 %:n omistukselleen Stockholm Exergissä. Osana prosessia Fortum on keskustellut asiasta Tukholman kaupungin kanssa, joka omistaa toiset 50 % Stockholm Exergistä. Keskustelujen kuluessa Tukholman kaupunki ilmoitti joulukuussa 2020, että se on päättänyt pitää omistuksensa Stockholm Exergissä nykyisellä tasolla eikä harkitse keskustelujen jatkamista Fortumin osuuden ostamisesta. Fortum ja Tukholman kaupunki jatkavat yhteistyötä tehokkaan arvioinnin ja kumpaakin osapuolta hyödyttävän lopputuloksen varmistamiseksi. Fortum jatkaa strategisten vaihtoehtojen arviointia suunnitelmien mukaisesti.

Consumer Solutions

Joulukuussa 2020 Fortum päätti käynnistää Consumer Solutions -liiketoimintansa strategisten vaihtoehtojen arvioinnin, ja toimintojen myynti on yksi mahdollisista vaihtoehtoista. Alustavien arvioiden perusteella erilainen omistusrakenne voisi paremmin mahdollistaa tämän liiketoiminnan kasvun ja arvonnouonin jatkossa.

Uniper

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen, jonka myötä se myy 58 %:n Schkopau-omistuksensa Saale Energie GmbH:lle, joka on tšekkiläisen EPH-energiayhtiön tytäryhtiö. EPH omistaa loput 42 % Schkopausta, Saksi-Anhaltin osavaltiossa Itä-Saksassa sijaitsevasta ruskohiilivoimalasta. Omistuksen siirto tapahtuu lokakuussa 2021.

Toiminta- ja sääntely-ympäristö

Euroopan sähkömarkkinat

Alustavien tilastotietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä 104 (108) TWh vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä. Kysynnän lasku Pohjoismaissa johtui pääasiassa leudosta säästä. Lämpötilat olivat jonkin verran pitkän ajan keskiarvon yläpuolella ja kaksi astetta korkeammat kuin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä. Kysyntää heikensi myös teollisuuden kysynnän lasku Suomessa ja Ruotsissa.

COVID-19-pandemian leviämistä ehkäisevät toimenpiteet vaikuttivat sähkön kysyntään monissa Euroopan maissa etenkin vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Sähkönkysyntä elpyi kuitenkin merkittävästi Euroopassa kolmannella neljänneksellä. Alustavien tilastojen mukaan kysyntä neljännellä neljänneksellä keskisessä Länsi-Euroopassa (Saksa, Ranska, Itävalta, Sveitsi, Belgia ja Alankomaat) oli 330 TWh eli vain 1 % vähemmän kuin vuonna 2019. Kokonaiskulutus keskisessä Länsi-Euroopassa vuonna 2020 laski 4 % edellisvuoteen verrattuna.

Sähkön osuuden energian kokonaiskulutuksesta odotetaan kasvavan edelleen pitkällä aikavälillä. Kasvuvauhti määräytyy kuitenkin pitkälti Euroopan ja Pohjoismaiden makrotaloudellisen kehityksen perusteella. Pidemmällä aikavälillä teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen sähköistymisen kehitys on keskeinen sähkönkulutuksen kasvua määräävä tekijä.

Vuoden 2020 alussa Pohjoismaiden vesivarannot olivat 79 TWh eli 5 TWh pitkän ajan keskiarvoa pienemmät ja 5 TWh suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Sateinen ja leuto talvi kasvatti Pohjoismaiden vesivarantoja nopeasti ensimmäisellä neljänneksellä. Kevät oli melko kylmä, ja kevään tulovirtaukset viivästyivät merkittävästi. Kun erittäin suuri lumikertymä alkoi sulaa, kevään tulovirtaukset nostivat vedenkorkeuden lähelle historiallisia enimmäismääriä useimmissa Pohjoismaiden vesivarannoissa. Vuoden 2020 lopussa vesivarannot olivat 105 TWh eli 21 TWh pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella ja 26 TWh edellisvuotta suuremmat.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 13,8 (38,6) euroa/MWh. Suomen ja Ruotsin aluehinnat laskivat selvästi vähemmän kuin pohjoismainen systeemihinta. Keskimääräinen aluehinta oli 32,7 (43,5) euroa/MWh Suomessa, 25,6 (38,5) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 15,1 (37,5) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Vuonna 2020 sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 10,9 (38,9) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta oli 28,0 (44,0) euroa/MWh Suomessa, 21,2 (38,4) euroa/MWh SE3-alueella Ruotsissa (Tukholma) ja 14,4 (37,9) euroa/MWh SE2-alueella Ruotsissa (Sundsvall). Vesivarojen erittäin suuri ylijäämä monissa vesivarannoissa on ollut Pohjoismaiden alhaisten spot-hintojen pääsiallinen syy vuonna 2020.

Saksassa sähkön keskimääräinen spot-hinta neljännellä neljänneksellä oli 38,8 (36,6) euroa/MWh eli hieman korkeampi kuin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä. Sähkönkysynnän elpymisen jatkuminen, päästöoikeuksien ja kaasun hintojen suotuisa kehitys sekä tavallista pienempi tuulivoimatuotanto edistivät spot-hinnan nousua Saksassa. Vuoden 2020 keskimääräinen spot-hinta Saksassa oli 30,5 (37,7) euroa/MWh.

Helmikuun 2021 lopussa Pohjoismainen sähkön termiinihintana Nasdaq Commodities -markkinapaikalla oli noin 26 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 26 euroa/MWh myös vuodelle 2022. Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 9 TWh pitkän ajan keskiarvon yläpuolella ja 1 TWh pienemmät kuin vuotta aiemmin. Saksassa sähkön termiinihintana oli noin 48 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja noin 52 euroa/MWh vuodelle 2022.

Hyödykemarkkinat

Kaasun kysyntä keskisessä Länsi-Euroopassa oli 662 (664) TWh vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä. Keskeisen Länsi-Euroopan kaasun varastotasot laskivat neljänneksen alusta (565 TWh) neljänneksen loppuun (439 TWh), jolloin ne olivat 99 TWh pienemmät kuin vuotta aiemmin ja 8 TWh suuremmat kuin viiden vuoden keskiarvo (2015–2019).

Kaasun keskimääräinen spot-hinta (TTF) neljännellä neljänneksellä oli 14,7 (12,7) euroa/MWh. Vuoden 2021 termiinihintana nousi ja oli 17,1 euroa/MWh neljänneksen lopussa (13,4 euroa/MWh neljänneksen alussa).

Euroopan päästöoikeuksien (EUA) hinnat olivat 23–33 euroa/tonni neljännellä neljänneksellä. Hinta nousi neljänneksen aikana ja oli 32,7 euroa/tonni neljänneksen lopussa (26,5 euroa/tonni neljänneksen alussa) eli 8,1 euroa/tonni korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Hiilen termiinihintana (ICE Rotterdam) vuodelle 2021 nousi neljänneksen alun 60,0 dollaria/tonni neljänneksen lopun 68,9 dollaria/tonni, jolloin se oli 12,5 dollaria/tonni alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Helmikuun 2021 lopussa kaasun TTF-termiinihintana oli 16,4 euroa/MWh loppuvuodelle 2021 ja 16,6 euroa/MWh vuodelle 2022. EUA-termiinihintana vuodelle 2021 oli tasolla 37 euroa/tonni. Hiilen termiinihintana (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2021 oli 67 dollaria/tonni.

Venäjän markkinat

Fortumin Russia-segmentti toimii Länsi-Siperiassa pääasiassa Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joilla teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä Uralilla metalliteollisuuteen keskittyneellä Tšeljabinskin alueella.

Uniperin venäläinen tytäryhtiö Unipro PJSC toimii Smolenskin, Moskovan, Sverdlovskin ja Krasnojarskin alueilla sekä Hanti-Mansian autonomisessa piirikunnassa.

Venäjän markkinat on jaettu kahteen hintavyöhykkeeseen. Fortumin Russia-segmentti toimii ensimmäisellä hintavyöhykkeellä (Venäjän Euroopan ja Uralin alueet), ja Uniper toimii molemmilla hintavyöhykkeillä.

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjän sähkönkulutus vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä oli 283 (286) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 214 (217) TWh ja toisella hintavyöhykkeellä 57 (58) TWh. Kulutuksen lasku johtui öljyntuotannon vähenemisestä vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä. Sähkönkulutus Venäjällä vuonna 2020 oli 1 033 (1 059) TWh. Vastaava luku ensimmäisellä hintavyöhykkeellä oli 783 (807) TWh ja toisella hintavyöhykkeellä 209 (211) TWh.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinnat pois lukien) laski 2,3 % ja oli 1 204 (1 232) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä ja nousi 1,1 % ja oli 825 (817) ruplaa/MWh toisella hintavyöhykkeellä. Spot-hinta Uralin alueella laski marginaalisesti ja oli 1 074 (1 081) ruplaa/MWh. Vuonna 2020 keskimääräinen sähkön spot-hinta (kapasiteettihinnat pois lukien) oli 1 220 (1 289) ruplaa/MWh ensimmäisellä hintavyöhykkeellä ja 873 (892) ruplaa/MWh toisella hintavyöhykkeellä. Uralin alueella spot-hinta oli 1 068 (1 117) ruplaa/MWh.

Venäjän hallitus nosti kaasun hintaa 1,4 % heinäkuussa 2019 ja 3 % elokuussa 2020.

Venäjällä CSA-sopimuksiin perustuvat kapasiteettimaksut ovat keskeinen yhtiön tuloskasvuun vaikuttava tekijä, sillä CSA-maksut ovat huomattavasti korkeampia kuin CCS-huutokaupoista (Competitive Capacity Selection) saatavat kapasiteettimaksut. Tällä hetkellä Fortumin Russia-segmentin CSA-kapasiteetti on 2 368 MW ja sisältää 70 MW aurinko- ja tuulivoimakapasiteettia. Lisäksi Fortumin uusiutuvan energiantuotannon yhteisyrityksillä on käytössä 600 MW tuulivoimakapasiteettia sekä rakenteilla 495 MW ja kehitysvaiheessa 728 MW tuulivoimakapasiteettia. Vastaavasti Uniperin CSA-kapasiteetti on 2 455 MW.

Lisäksi lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja noin kuudennesta käyttövuodesta alkaen (ks. taulukot alla). Vuonna 2021 on odotettavissa korotus CSA-maksuihin kolmelle Fortumin Russia-segmentin yksikölle ja yhdelle Uniper-segmentin yksikölle. CSA-jakson päätyttyä yksiköt voivat saada CCS-maksuja CCS-huutokaupoista. Muutokset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Fortumin Russia-segmentin yksiköt	CSA alkaa	Korotettu CSA alkaa	CSA päättyy
Tyumen CHP 1, yksikkö 2	1.2.2011	1.10.2016	31.12.2020
Tšeljabinsk CHP 3, yksikkö 3	1.6.2011	1.11.2016	31.12.2020
Nyagan, yksikkö 1	1.4.2013	1.1.2018	31.12.2021
Nyagan, yksikkö 2	1.12.2013	1.8.2018	31.12.2022
Nyagan, yksikkö 3	1.1.2015	1.1.2021	31.12.2025
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 1	1.12.2015	1.1.2021	31.12.2024
Tšeljabinsk CHP 4, yksikkö 2	1.3.2016	1.1.2021	31.12.2024
Ulyanovsk*	1.1.2018	n/a	30.11.2031
Bugulchansk**	marras 2016-maaliskuu 2017	n/a	marras 2030-marras 2031
Pleshanovsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031
Grachevsk**	1.3.2017	n/a	30.11.2031

* Tuuli CSA.

** Aurinko CSA.

Fortumin Uniper-segmentin yksiköt	CSA alkaa	Korotettu CSA alkaa	CSA päättyy
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 7	1.5.2011	1.5.2017	31.7.2021
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 8	1.6.2011	1.6.2017	31.8.2021
Shaturskaya GRES, yksikkö 7	1.10.2010	1.10.2016	31.12.2020
Yaivinskaya GRES, yksikkö 5	1.1.2011	1.1.2017	31.12.2020
Berezovskaya GRES, yksikkö 3*	1.11.2014	1.11.2020	31.10.2024
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 1**	maaliskuu 2022	n/a	helmikuu 2038
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 2**	joulukuu 2026	n/a	marraskuu 2042
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 4**	joulukuu 2025	n/a	marraskuu 2041
Surgutskaya-2 GRES-2, yksikkö 6**	syyskuu 2024	n/a	elokuu 2042

* Korjaus kesken – ei saa CSA-maksuja

** Modernisaatio CSA.

Fortumin Russia-segmentillä on 2 560 MW tuotantokapasiteettia, joka ei saa CSA-maksuja. Tällä kapasiteetilla on oikeus osallistua CCS-huutokauppihin. Uniperilla on 8 790 MW tuotantokapasiteettia, jolla on oikeus osallistua CCS-huutokauppaan. CCS-huutokauppa vuodelle 2027 on suunniteltu pidettäväksi marraskuussa 2021.

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
CCS huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 1*	110	115	134	168	171	182	193	195
CCS huutokauppahinta, tRUB/MW/kk, hintavyöhyke 2*	190	191	225	264	267	279	303	299
Fortumin Russia-segmentti								
valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	2 365	2 331	2 848	3 451	3 904	3 904	4 351	4 852
Fortumin Uniper-segmentti								
valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 1	7 190	7 190	8 829	8 035	8 035	7 225	6 427	6 326
valittu CCS huutokaupassa, MW, hintavyöhyke 2	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	2 400	2 400	2 400

* Ei sisällä inflaatiota.

Kesäkuussa 2019 Fortum voitti Venäjän valtion uusiutuvan energian huutokaupassa oikeuden rakentaa 5,6 megawattia takuuhintaista aurinkovoimakapasiteettia kesäkuussa 2018 voitetun 110 MW lisäksi. Voimalaitosten tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 14 000 ruplaa/MWh ja 15 000 ruplaa/MWh, ja laitokset otetaan käyttöön vuosina 2021–2022.

Kesäkuussa 2018 Fortumin ja Rusnanon tuulivoiman sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 823 MW tuulivoimakapasiteettia. Tuulipuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2019–2023, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–8 000 ruplaa/MWh.

Kesäkuussa 2017 Fortumin ja Rusnanon sijoitusrahasto voitti CSA-huutokaupassa oikeuden rakentaa 1 000 MW tuulivoimakapasiteettia. Tuulipuistot oli tarkoitus ottaa käyttöön vuosina 2018–2022, ja niiden tuotantokapasiteetille maksetaan 15 vuoden ajan takuuhintaa, joka vastaa noin 7 000–9 000 ruplaa/MWh.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa.

Sääntely-ympäristö

EU valmistelee lainsäädäntöä vuoden 2030 päivitetyn ilmastotavoitteen toimeenpanoon

Eurooppa-neuvosto sopi 11.12.2020 jäsenmaiden yhteisestä kannasta EU:n uuteen ilmastotavoitteeseen vuodelle 2030. Neuvoston päätös on komission alkuperäisen ehdotuksen mukainen. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 % vuoteen 1990 verrattuna. Aiempi tavoite oli 40 %:n vähennys.

Uusi tavoite on tarkoitus hyväksyä virallisesti osana eurooppalaista ilmastolakia vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä neuvoston, parlamentin ja komission välisissä neuvotteluissa. Parlamentti on vaatinut 60 %:n päästövähennystavoitetta.

Lakiehdotuksia uuden tavoitteen täytäntöönpanosta valmistellaan parhaillaan, ja ne on tarkoitus julkistaa vuoden 2021 puolivälissä. Muun muassa päästökauppaa, uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevia direktiivejä on tarkoitus uudistaa. Vuoden 2021 alussa järjestettiin julkisia kuulemisia eri lainsäädäntöhankkeista, ja Fortum vastasi kaikkiin kuulemisiin. Komissio laatii parhaillaan myös laajoja vaikutustenarviointeja kustakin lainsäädännöstä.

Uuden tavoitteen jakaminen EU:n päästökauppajärjestelmän toimialoille ja sen ulkopuolisille toimialoille on keskeinen kysymys, jolla voi olla suuri vaikutus päästökauppajärjestelmään ja päästöoikeuden hintaan. Fortumin näkemyksen mukaan ETS-toimialojen tulisi kantaa päävastuu entistä kunnianhimoisemmasta tavoitteesta.

EU:n komission delegoitu säädös taksonomiaa koskevasta asetuksesta viivästy

Komissio valmistelee ilmastomuutokseen sopeutumista ja ilmastomuutoksen hillitsemistä koskevaa delegoitua säädöstä. Säädöksen luonnosta koskeva kuuleminen päättyi joulukuussa, ja vastauksia tuli ennennäkemätön määrä: 46 000 kappaletta. Säädöksestä on tullut odotettua teknologiapainotteisempi, mikä tuo haasteita keskeisille

energiateknologioille, kuten vesivoimalle, ydinvoimalle, maakaasulle ja vedyn tuotannolle. Ehdotetuilla kriteereillä on suuri vaikutus pitkälti hiilidioksidipäästöttömälle pohjoismaiselle sähköntuotannolle, koska vesivoimaa ja ydinvoimaa ei välttämättä katsota taksonomian mukaisiksi tuotantomuodoiksi.

Fortum on yhdessä samanmielisten yritysten ja järjestöjen muodostaman yhteenliittymän kanssa vaatinut komissiota arvioimaan delegeoitua säädöstä uudelleen niin, että se olisi teknologianeutraali ja linjassa EU:n sektorikohtaisen lainsäädännön kanssa.

Taksonomiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti lopulliset ilmastonmuutosta koskevat delegoidut säädökset olisi pitänyt hyväksyä vuoden 2020 loppuun mennessä, mutta aikarajaa on siirretty huhtikuun 2021 jälkimmäiselle puoliskolle. Erillisen ydinvoiman ympäristöarvioinnin odotetaan valmistuvan vuoden puolivälissä, ja ydinvoimaa tukevat jäsenmaat ovat korostaneet tarvetta sisällyttää ydinvoima seuraaviin delegeoituihin säännöksiin, jotka on tarkoitus hyväksyä vuoden loppuun mennessä.

Fortum tukee voimakkaasti tavoitetta Euroopan talouden siirtymisestä kohti hiilineutraaliutta vuosisadan puoliväliin mennessä. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että 40 % Euroopan nettosähköntuotannosta ja kaksi kolmasosaa Euroopan hiilidioksidipäästöttömästä sähköntuotannosta suljettaisiin mielivaltaisesti pois hyväksytyjen energiamuotojen joukosta määrittelemällä vesi- ja ydinvoima siten, että ne eivät olisi taksonomian mukaisia.

Brexit-sopu syntyi viime hetkellä

EU ja Iso-Britannia solmivat 24.12.2020 laajan kauppaja yhteistyösopimuksen vain viikkoa ennen Brexit-siirtymäkauden päättymistä. Sopimus tuli väliaikaisesti voimaan 1.1.2021, ja ratifiointiprosessi on määrä saada päätökseen vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä.

Sopimuksen soveltamisala on rajoitetumpi kuin EU:n sisämarkkinat mutta useita muita EU:n kauppasopimuksia laajempi. Sopimuksen energiaosion tavoitteena on mahdollistaa energiakaupankäynti ja investoinnit osapuolten välillä sekä tukea toimitusvarmuutta ja ekologista kestävyttä. Terminologia ja määritelmät ovat EU:n lainsäädännön mukaisia. Iso-Britannia pitää kiinni aiemmasta sitoutumisestaan energia- ja ilmastotavoitteisiin.

Ison-Britannian on perustettava vuoden 2021 alusta alkaen oma päästöjen hinnoittelujärjestelmänsä, joka sisältää energiantuotannon, teollisuuden ja lentoliikenteen päästöt. Tavoitteena on arvioida mahdollisuuksia liittää Ison-Britannian päästökauppajärjestelmä EU:n ETS-järjestelmään niin, että järjestelmät pysyvät kuitenkin erillisinä.

Tärkeintä on, että ns. kova Brexit vältettiin ja päästiin sopimukseen. Fortum kuitenkin harmittelee vahvan ilmastopolitiikkaa ja vapaita markkinoita kannattaneen jäsenmaan menetystä. Energiamarkkinoille ei ennusteta merkittäviä muutoksia, mutta Ison-Britannian ja EU:n päästökauppajärjestelmien välinen yhteys on vielä luomatta.

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos altistuu useille taloudellisille, operatiivisille, strategisille ja vastuullisuuteen liittyville riskeille. Fortum altistuu näille riskeille sekä suoraan että epäsuorasti tytäryhtiöidensä ja osakkuus- ja yhteisyritystensä kautta. Fortumin pääasialliset osakkuus- ja yhteisyritykset ovat Teollisuuden Voima Oyj (TVO), Forsmarks Kraftgrupp AB, Kemijoki Oy, TGC-1 ja Stockholm Exergi AB. Lisätietoja riskeille altistumisesta on kunkin yhtiön vuosikertomuksessa.

Fortumista tuli Uniperin enemmistöomistaja 26.3.2020. Fortum on yhdistellyt Uniperin taseeseensa 31.3.2020 alkaen ja Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniper kuitenkin pysyy erillisenä pörssiyhtiönä, joka toimii Saksan lainsäädännön ja säännösten mukaisesti ja jolla on omat riskienhallintajärjestelmänsä, kuten riskipolitiikat, joissa määritetään riskienhallintaorganisaation periaatteet, prosessit ja vastuut Uniperissa. Siksi Uniper ei suoraan sovelle riskienhallintajärjestelmiä, joita sovelletaan Fortumin muihin divisiooniin ja konsernitoimintoihin. Uniperin riskienhallintajärjestelmien keskeisten periaatteiden ja prosessien katsotaan olevan olennaisilta osin yhdenmukaisia Fortumin järjestelmien kanssa. Tavoitteena on jatkaa riskienhallintajärjestelmien yhdenmukaistamista edelleen.

Lisätietoja Uniperin riskienhallintajärjestelmästä ja riskeille altistumisesta on Uniperin 2020 vuosikertomuksessa.

Joulukuussa 2020 Fortum esitteli koko Fortum-konsernin päivitetyn strategian. Fortum ja Uniper ovat sopineet tekemänsä yhteistyötä useilla alueilla, mukaan lukien vesivoiman ja fyysisen sähkökaupan optimointi Pohjoismaissa, aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kehittäminen Euroopassa sekä vetyä koskevan kasvustrategian laatiminen. Lisäksi Fortum on julkaissut useita strategisia kasvualueita, joihin se tulee investoimaan tulevaisuudessa ja aloittanut strategisen arvioinnin Baltian ja Puolan lämpöliiketoimintojen, Stockholm Exergin 50 %:n omistuksen sekä Consumer

Solutions -liiketoimintojen osalta. Strategisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää onnistumista liiketoimintojen uudelleenjärjestelyssä sekä Fortumin ja Uniperin välisen yhteistyön onnistumista.

Fortum altistuu sähkön, päästöoikeuksien ja polttoaineiden hintojen vaihtelulle ja volyymien muutoksille pääasiassa sähkön- ja lämmöntuotantonsa kautta. Tuotanto-omaisuuden, kuten vesi-, ydin- ja tuulivoimantuotannon kannattavuus altistuu ensisijaisesti sähkön hintojen ja volyymien vaihteluille, kun taas hiili- ja kaasukäyttöisten voimalaitosten kannattavuus riippuu sähkön ja päästöoikeuksien hinnan erotuksesta ja polttoaineiden hinnoista.

Pohjoismaissa ja Keski-Euroopan maissa sähkön hinnat ja kannattavan tuotannon määrä vaihtelevat merkittävästi useiden tekijöiden perusteella. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sääolosuhteet, tuotannon ja siirron katkokset, päästöoikeuksien hinnat, polttoainehinnat ja sähkön kysyntä.

Uniperilla on pitkäaikaisia kaasuntoimitussopimuksia, joissa yleensä asiakkaalla ja toimittajalla on mahdollisuus mukauttaa sopimusehdot muuttuneisiin markkinaolosuhteisiin. Tähän liittyy riski, että toimittajat muuttavat sopimusta ja/tai asettavat uusia haitallisia ehtoja, mutta myös mahdollisuus uusien Fortumille hyödyllisten ehtojen luomiseen.

Fortumin Venäjän liiketoimintojen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat talouskasvu, ruplan kurssi, lämmöntuotannon sääntely sekä sähkön tukku- ja kapasiteettimarkkinoiden kehitys. Saadut takuuhintaiset CSA-kapasiteettimaksut ja huutokaupoissa määräytyvät CCS-kapasiteettimaksut ovat keskeisiä kannattavuustekijöitä. Suurin osa Fortumin vuoden 2007 jälkeen rakennetusta kapasiteetista kuuluu CSA-järjestelmän piiriin. Jokaiselle takuuhinnan piirissä olevalle uudelle laitokselle maksetaan Venäjän valtion takaamaa takuuhintaa noin 10 vuoden ajan käyttöönotosta lähtien (uusiuutuvalle energiantuotannolle noin 15 vuoden ajan). Saadut kapasiteettimaksut vaihtelevat voimalaitosten iän, sijainnin, tyypin ja koon mukaan. Myös kausivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. CSA-maksuihin vaikuttavat muun muassa valtion obligaatioiden tuotto, tuottoaste, kuluttajahintaindeksi (CPI) sekä yhtiöiden sähkön spot-markkinoilta saamat tuotot (tuottoja tarkastellaan kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta). Lisäksi lämpövoimalat saavat selkeästi korotettuja CSA-maksuja alkaen noin kuuden vuoden kuluttua käyttöönotosta.

Kansalliset ja EU-tason energiapolitiikat ja -säädökset vaikuttavat voimakkaasti energia-alaan. Fortumin strategia perustuu skenaarioihin sääntely-ympäristön tulevasta kehityksestä nykyisissä ja mahdollisissa uusissa liiketoiminnoissa sekä nykyisillä ja mahdollisilla uusilla markkina-alueilla. Yleinen monimutkaisuus ja mahdolliset sääntelymuutokset Fortumin eri toimintamaissa aiheuttavat riskejä ja luovat mahdollisuuksia energia- ja ympäristöhuoltoliiketoiminnassa sekä kuluttajaliiketoiminnassa. Fortum analysoi ja arvioi lukuisia markkinoiden ja sääntelyn tulevaisuuden kehityskulkuja ja niiden vaikutuksia eri tuotantomuotoihin ja teknologioihin strategiansa kehittämisessä.

Fortumilla on rahavirtoja, omaisuutta ja velkoja muissa valuutoissa kuin euroissa, ja siksi yhtiö altistuu valuuttakurssien vaihteluille. Valuutariski johtuu pääasiassa hyödykkeiden fyysisestä ja taloudellisesta kaupasta, nykyisistä ja uusista investoinneista, ulkoisesta rahoituksesta sekä konsernin osakaslainoista. Merkittävin valuutariski liittyy euron ja Ruotsin kruunun sekä euron ja Venäjän ruplan sekä euron ja Ison-Britannian punnan kurssisiin, koska Fortumilla on laajasti toimintaa Ruotsissa, Venäjällä ja Isossa-Britanniassa.

Fortumin nykyinen sekä Standard & Poor'sin että Fitchin luottoluokitus on BBB negatiivisin näkymin. Keskeisimpiä riskitekijöitä, jotka voivat johtaa luottokelpoisuuden heikkenemiseen ja luokituksen alentamiseen, ovat Euroopan ja Venäjän sähkönhintojen laskun jatkuminen, odotettua pienemmät tuotot suunnitelluista liiketoimintojen myynneistä sekä velkaantumisen kasvu. Luottoluokituksen lasku etenkin investment grade -tason alle (BB+ tai alle) voisi vaikeuttaa pääomamarkkinoille pääsyä ja lisätä uuden rahoituksen kustannuksia. Uniperin Standard & Poor'sin luottoluokitus on tällä hetkellä myös BBB negatiivisin näkymin. Sijoitusluokituksen alentaminen tasolle BBB- tai sen alle voisi vaikuttaa likviditeettiin negatiivisesti, koska vastapuolet, etenkin trading-liiketoiminnassa, voisivat vaatia korkeampia vakuuksia, mikä edellyttäisi likvidejä varoja tai pankkitakauksia.

Energian tuotanto, varastointi ja jakelu sekä toiminnan valvonta ovat monimutkainen prosessi, ja siksi voi sattua onnettomuuksia. Mikä tahansa ei-toivottu toimintaan liittyvä tapahtuma (joka voi johtua esimerkiksi teknisestä viasta, inhimillisestä virheestä, prosessivirheestä, luonnonkatastrofeista, sabotaasista tai terrori-iskusta) voi vaarantaa henkilökohtaisen turvallisuuden tai aiheuttaa fyysisiä vahinkoja, liiketoiminnan keskeytyksiä ja mahdollisia kolmannen osapuolen vastuuta. Vahinkojen korjauskustannukset voivat olla korkeat etenkin konsernin suurimmissa yksiköissä.

Fortumin liiketoimintaan kuuluu voimalaitosten tai muiden energiateollisuuden tilojen rakentaminen, modernisointi, kunnossapito ja käytöstäpoisto. On mahdollista, että rakennuskustannukset ylittävät suunnitellut arviot tai rakentaminen viivästyy sääntely- tai lupakysymysten, projektin avaintoimittajien epäonnistumisen, lupien saamisen epäonnistumisen tai COVID-19-pandemian aiheuttaman projektin keskeyttämisen seurauksena. Laitoshankkeissa on myös ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä. Laitoshankkeissa riskit voivat toteutua sekä Fortumin omissa hankkeissa että yhteisyritysten tai osakkuusyhtiöiden kautta toteutettavissa hankkeissa. Merkittävimmät laitosprojektit, jotka altistuvat edelleen merkittäville riskeille, ovat Datteln 4, Nord Stream 2 ja Olkiluoto 3.

Vuonna 2020 COVID-19-pandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset ympäri maailmaa toteuttivat rajuja toimenpiteitä taudin leviämisen estämiseksi. Vaikka vaikutukset Fortumiin ovat toistaiseksi olleet rajalliset, altistuminen riskille ja epävarmuudelle kaikissa riskiluokissa on kasvanut vuoden 2019 lopun tilanteeseen verrattuna. Jatkuessaan odotettua kauemmin tai johtaessaan odotettua vakavampaan taloudelliseen taantumaan, COVID-19-pandemia heikentää yhtiön tulosta, koska tulevien vuosien suojaustaso on alhaisempi. Tärkeimpiä riskitekijöitä ovat alhaisemmat raaka-aineiden hinnat ja kysynnän lasku, luottotappiot ja maksuviivästykset, projektien viivästykset ja häiriöt laitosten toiminnassa tai matkustuskieltojen aiheuttamat huoltojen viivästymiset, avainhenkilöiden poissaolo sekä ongelmat varaosien tai materiaalien saatavuudessa.

Fortum seuraa tarkasti pandemian kehitystä ja sen vaikutusta toimintaamme, jotta voimme reagoida nopeasti muutoksiin ja varmistaa sähkön, lämmön ja niihin liittyvien palvelujen turvallisen ja luotettavan toimituksen.

Riskeistä on lisätietoja Fortumin vuoden 2019 vuosikertomuksessa sekä vuoden 2020 vuosikertomuksessa, joka julkaistaan viimeistään viikolla 11.

Näkymät

Suojaukset

Vuoden 2020 lopussa noin 75 % Generation-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 33 euroa/MWh vuodelle 2021 (vuoden 2020 kolmannen neljänneksen lopussa 75 % hintaan 33 euroa/MWh) ja noin 50 % hintaan 31 euroa/MWh vuodelle 2022 (vuoden 2020 kolmannen neljänneksen lopussa 40 % hintaan 32 euroa/MWh).

Vuoden 2020 lopussa noin 90 % Uniper-segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu hintaan 27 euroa/MWh vuodelle 2021 (vuoden 2020 kolmannen neljänneksen lopussa 85 % hintaan 28 euroa/MWh), noin 65 % hintaan 24 euroa/MWh vuodelle 2022 (vuoden 2020 kolmannen neljänneksen lopussa 55 % hintaan 24 euroa/MWh) ja noin 25 % hintaan 22 euroa/MWh vuodelle 2023.

Raportoidut suojausasteet perustuvat Generation-segmentin suojauksiin ja sähköntuotannon ennusteisiin sekä Uniper-segmentin tuotantoon Pohjoismaissa. Tuotanto-omaisuudessa ja suojausten määritelmässä on jonkin verran eroja, eivätkä ne siksi ole täysin vertailukelpoisia.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin ja Uniperin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannaissojimuksilla, joista suurin osa on Nasdaq Commodities -termiinejä.

Investoinnit

Fortum arvioi investointien ilman yritysostoja olevan noin 1 400 miljoonaa euroa vuonna 2021. Arvio sisältää vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit, joiden osuuden arvioidaan olevan noin 700 miljoonaa euroa eli selkeästi alle poistojen tason.

Generation

Generation-segmentin saavutettuun sähkönhintaan Pohjoismaissa vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinnat, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia (tällä hetkellä noin 45 TWh) ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Generation-segmentin saavuttamassa sähkön tukkumyynnihinnassa Pohjoismaissa tarkoittaisi noin 45 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Segmentin saavuttama sähkön tukkumyynnihinta sisältää myös lisäarvon, joka saavutetaan vesivoima- ja ydinvoimatuoannon optimoinnilla sekä kaupankäynnin hyödykemarkkinoilla.

Russia

Helmikuussa 2021 sähkön tukkukaupan viranomaisen julkaisi tuottoasteen ja kuluttajahintaindeksin (CPI) vuodelle 2020. Näitä tietoja käytetään CSA-maksujen määrittämiseen vuodelle 2021. CSA-maksuja tarkistettiin alaspäin pääasiassa valtion obligaatioiden alhaisemman tuoton vuoksi (6,3 % vuonna 2021; 7,6 % vuonna 2020). Kahden tuotantoyksikön CSA-kausi päättyy Russia-segmentissä vuonna 2021. Tähän liittyvän negatiivisen taloudellisen vaikutuksen odotetaan olevan suurempi kuin positiivisen vaikutuksen, joka syntyy kolmen yksikön korkeampien CSA-maksujen nelivuotisen kauden alkamisella.

Uniper

Jos sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti Uniper-segmentin vesi- ja ydinvoimatuotannon tukkumyyntihinnassa (tällä hetkellä noin 25 TWh) tarkoittaisi noin 25 miljoonan euron muutosta segmentin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Uniperilla on myös muuta kuin vesi- ja ydinvoimatuotantoa, ja muun tuotannon herkkyys on erilainen eikä sisälly aiemmin mainittuun herkkyyteen.

Uniperin osalta viitataan ohjeistukseen, jonka yhtiö julkaisee neljännesvuosittain.

Verotus

Fortumin vertailukelpoisen efektiivisen veroasteen odotetaan olevan vuonna 2021 tasolla 20–25 %. Tuloslaskelmasta lasketun veroasteen ja ohjeistetun vertailukelpoisen efektiivisen tuloveroasteen välinen ero johtuu myyntivoitoista, osuudesta osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksesta sekä käyvän arvon vaihteluista.

Kesäkuussa 2018 Ruotsin hallitus päätti alentaa yhteisöveroa kahdessa vaiheessa: 22,0 prosentista 21,4 prosenttiin tammikuusta 2019 alkaen ja 20,6 prosenttiin tammikuusta 2021 alkaen.

Oikeudenkäynnit

Meneillään olevissa oikeudenkäynneissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia neljänneksen aikana. Oikeudenkäynneistä on lisätietoa liitteessä 20.

Kestävä kehitys

Uniperin enemmistöomistajana Fortum konsolidoi Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Vaikka Uniper on Fortumin tytäryhtiö, jatkaa se yhä erillisenä, Saksassa listattuna pörssiyhtiönä ja noudattaa edelleen omia kestävän kehityksen prosesseja ja menettelytapoja, ja raportoi kestävästä kehityksestä erillisenä yhtiönä.

Tässä osavuosisikatsauksessa on raportoitu valikoituja kestävän kehityksen tunnuslukuja, jotka sisältävät Uniperin. Tunnusluvut, joilla on samat laskentaperiaatteet, on konsolidoitu, ja vain yksi luku esitetään. Niiden tunnuslukujen osalta, joiden laskentaperiaatteet tällä hetkellä poikkeavat toisistaan, esitetään kaksi lukua: Fortum ilman Uniperia ja Uniper omana yhtiönään. Historiallisia lukuja ei ole oikaistu.

Uniperin konsolidoinnin seurauksena Fortum on arvioinut uudelleen olennaiset teemansa. Fortumin olennaisuusanalyysi tehtiin alun perin vuonna 2019, ja vuoden 2020 uudelleenarviointi perustui työpöytä tarkasteluun, joka noudatti Uniperin kanssa samaa menetelmää. Kahden yhtiön arviointitulokset yhdistettiin niin, että molemmilla on sama painoarvo lopputuloksessa.

Fortumille on erittäin tärkeää vähentää päästöjä sekä hillitä ilmastonmuutosta. Samaan aikaan Fortum kantaa vastuuta luotettavan ja kohtuuhintaisen energian saatavuudesta. Fortumin tavoitteena on myös parantaa energiatehokkuutta ja edistää kiertotaloutta sekä huomioida toiminnan vaikutukset henkilöstöön ja yhteiskuntaan.

Edellä esitettyjen olennaisten teemojen perusteella Fortumin päivitetty kestävän kehityksen painopistealueet ovat:

Ilmasto ja resurssit	Henkilöstö ja yhteiskunta	
Ilmastonmuutos ja kasvihuonekaasupäästöt	Henkilöstön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus	Liiketoiminnan eettisyys ja määräystenmukaisuus
Päästöt ilmaan, maahan ja veteen	Hallinnointi	Työelämän oikeudet
Energiatehokkuus	Ihmisoikeudet	Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet
Toimitusvarmuus	Innovaatiot ja digitalisaatio	Sidosryhmäyhteistyö
Vedenkäyttö	Taloudellinen arvonluonti	Asiakkaan oikeudet ja asiakastyytyväisyys
Luonnon monimuotoisuus		
Kiertotalous		

Fortumin kestävän kehityksen tunnuslukuja seurataan neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla. Fortum julkaisee vuosittain Kestävän kehityksen raportin, jossa on lisätietoja Fortumin kestävän kehityksen toiminnasta.

Päivitetty kestävän kehityksen tavoitteet

Fortum päivitti ilmastotavoitteensa Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisiksi joulukuussa 2020 ja on sitoutunut hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Tavoite sisältää suorat CO₂-päästöt (Scope 1) ja epäsuorat CO₂-päästöt (Scope 2 ja 3). Fortumin etenemissuunnitelma päästöjen vähentämiseksi Euroopassa on myös määritetty. Fortum on sitoutunut vähintään 50 %:n CO₂-päästövähennykseen (Scope 1 ja 2) Euroopan sähköntuotannossa vuoteen 2030 mennessä (vuoteen 2019 verrattuna) ja hiilineutraaliuteen viimeistään vuoteen 2035 mennessä.

Scope 3 -päästöillä on merkittävä vaikutus Fortumin kokonaispäästöihin. Vuoden 2021 aikana Fortum kehittää tavoitteen Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, koskien epäsuoria päästöjä, jotka syntyvät fossiilisten polttoaineiden myynnistä loppuasiakkaille.

Fortum on myös asettanut luonnon monimuotoisuutta koskevan tavoitteen vuodelle 2021. Fortumin tavoitteena on toteuttaa vähintään 12 merkittävää vapaaehtoista toimenpidettä, jotka parantavat lajien elinolosuhteita ja vahvistavat populaatioita. Tavoite kattaa kaikki toimintamaat, joissa Fortumilla on vesivoimantuotantoa. Hankkeet kohdistuvat erityisesti uhanalaisiin lajeihin ja elinympäristöihin, ja vuodelle 2021 suunniteltuja toimenpiteitä ovat esimerkiksi vesi- ja maaelinympäristöjen kunnostus, kalojen kulun ja vaelluskalakantojen parantaminen sekä vieraslajien torjunta.

Fortumille hyvä turvallisuus on liiketoiminnan perusta sekä tehokkaan ja häiriöttömän toiminnan ehdoton edellytys. Uudella turvallisuustavoitteella mitataan oman henkilöstön ja urakoitsijoiden lääkinällistä hoitoa vaativien tapaturmien taajuutta (Total Recordable Injury Frequency, TRIF), ja kunnianhimoinen tavoite on saavuttaa taso alle 1,0 vuoden 2025 loppuun mennessä. Fortumin TRIF oli 2,3 vuonna 2020.

Kestävän kehityksen tavoitteiden kehittäminen jatkuu vuonna 2021. Fortumin tavoitteena on yhdenmukaistaa tavoitteet myös muille kestävän kehityksen alueille ilmaston, luonnon monimuotoisuuden ja turvallisuuden lisäksi.

Kestävän kehityksen tavoitteet vuodelle 2020 oli määritelty Fortumille ilman Uniperia. Koska Fortum konsolidoi Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen, Fortumin toiminnot, kestävän kehityksen vaikutukset ja tunnusluvut muuttuivat merkittävästi. Siksi Fortum raportoi vain valikoidut kestävän kehityksen tunnusluvut, jotka on esitetty alla olevissa taulukoissa ilman vertailua aiemmin asetettuihin vuoden 2020 tavoitteisiin, jotka eivät ole enää relevantteja muuttuneelle konsernille.

Konsernin kestävän kehityksen tunnusluvut 2020

	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Ilmasto ja resurssit				
Energian kokonaistuotannon CO ₂ -ominaispäästöt*, gCO ₂ /kWh	315	180	287	189
CHP-laitosten energiakäytettävyys**, %	93,2	93,2	93,2	95,9
Uniperin sähköntuotantolaitosten käytettävyys***, %	78,9	-	75,0	-
Henkilöstö ja yhteiskunta				
Poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (LTIF), oma henkilöstö ja urakoitsijat*	1,4	1,2	1,3	1,7
Vakavat työtapaturmat*, kpl	1	0	1	1

Fortum konsolidoi Uniperin tytäryhtiönä tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneksen. Neljännen vuosineljänneksen 2019 ja koko vuoden 2019 luvut eivät sisällä Uniperia.

* 2020 luvut sisältävät Uniperin toisesta vuosineljänneksestä 2020 alkaen.

** Ei sisällä Uniperia

*** 2020 luvut sisältävät Uniperin sähköntuotannon kaasu- ja hiilivoimalaitoksilla toisesta vuosineljänneksestä 2020 alkaen.

Muut kestävän kehityksen tunnusluvut 2020*

	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Ilmasto ja resurssit				
Energiatehokkuusparannus vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 2012, GWh/a	-	-	1 840	1 707
Merkittävät EHS-poikkeamat, kpl	2	2	16	11
Henkilöstö ja yhteiskunta				
Maineindeksi, perustuu One Fortum -tutkimukseen, asteikolla 0-100			72,5	72,3
Asiakastyytyväisyysindeksi (CSI), perustuu One Fortum -tutkimukseen, asteikolla 0-100			61-81	54-80
Työtapaturmien, vakavien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapausten tutkinnan laatu, asteikolla 1-5	Taso 5,0	Taso 4,0	Taso 4,0	Taso 3,0
GAP-indeksi, EHS-minimivaatimusten käyttöönotto, asteikolla 1-5	Taso 4,0	Taso 3,0	Taso 3,0	Taso 3,0
Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaava indeksi, asteikolla 1-5	Taso 4,0	Taso 2,0	Taso 4,0	Taso 2,0**
Sairauspoissaolot, %	3,8	2,8	2,9	2,9***

* Kaikki luvut ilman Uniperia

** Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaavan indeksin raportointi alkoi vuoden 2019 toisella neljänneksellä.

*** Luku on tarkentunut Tilinpäätöstiedotteessa 2019 ja Taloudelliset tiedot 2019 -raportissa esitetystä (3,0).

Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum on saanut luokituksen A- ja Uniper luokituksen B vuoden 2020 CDP Climate Change -arvioinnissa. Vuoden 2020 MSCI EGS Ratings -arvioinnissa Fortumin luokitus on "BBB" ja Uniperin "BB". Molemmat yhtiöt ovat myös osallistuneet vuoden 2020 ISS ESG Corporate Rating -arviointiin, jossa Fortum luokiteltiin luokkaan Prime B- ja Uniper luokkaan Medium C. Tämän lisäksi Fortum on listattuna Nasdaq Helsingissä sekä mukana STOXX Global ESG Leaders, OMX Sustainability Finland, ECPI®, Euronext Vigeo Eurozone 120, Euronext Vigeo Europe 120 sekä FTSE4Good -indekseissä.

Ilmasto ja resurssit

Fortumin tunnusluvut ilmaston ja resurssien osalta liittyvät hiilidioksidipäästöihin, toimitusvarmuuteen, energiatehokkuuteen sekä merkittävien ympäristö-, työterveys- ja turvallisuuspoikkeamien (EHS-poikkeamat) hallintaan. Tuotantotoiminnot noudattavat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardia, ja 99,9 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti on ISO 14001 -sertifioitu.

Fortum-konsernin sähköntuotanto perustuu pääosin maakaasuun ja hiilidioksidipäästöttömään vesi- ja ydinvoimatuotantoon. Fortumin tavoitteena on vähentää hiilen käytön osuutta sähköntuotannossa nopeasti. Tällä hetkellä vain pieni osuus Fortumin sähköntuotannosta perustuu aurinko- ja tuulivoimaan, mutta Fortum tavoittelee näiden tuotantomuotojen merkittävää kasvua seuraavien viiden vuoden aikana.

Fortum on myös suuri kaukolämmön tuottaja. Lämpö tuotetaan pääosin maakaasua käyttävissä ja energiatehokkaissa lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksissa (CHP). Lisäksi Uniperilla on laajaa raaka-aineiden kauppaa liittyvää liiketoimintaa ja maakaasuvarastoja, joilla on tärkeä rooli luotettavan ja joustavan kaasun toimituksen varmistamisessa.

Fortum haluaa mahdollistaa energijärjestelmän muutoksen tarjoamalla luotettavaa ja kohtuuhintaista vähäpäästöistä energiaa. Tulevaisuudessa energijärjestelmä – ja Fortumin tuotantoportfolio – perustuu uusiutuvaan energiaan, yhä puhtaampaan kaasuun (kuten vetyyn) ja ydinvoimaan. Lisäksi Fortum jatkaa teollisuus- ja infrastruktuuriratkaisujen tarjoamista, kuten energiantuotantoa jätteenpoltolla, verkon stabiliteettiratkaisuja sekä energian myyntiä ja varastointia.

Vuonna 2020 Fortumin suorat hiilidioksidipäästöt olivat 48,7 Mt. EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piirissä oli 17,5 Mt kokonaishiilidioksidipäästöistä. Arvio Fortumille myönnettävistä ilmaisista päästöoikeuksista vuonna 2020 on 0,9 Mt.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt* (miljoonaa tonnia, Mt)	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Kokonaispäästöt	17,4	5,2	48,7	19,1
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	7,0	0,6	17,5	2,1
Myönnetty ilmaiset päästöoikeudet	-	-	0,9	0,7
Päästökauppajärjestelmään kuulumattomat päästöt Euroopassa	0,2	0,2	0,7	0,7
Päästöt Venäjällä	10,2	4,4	30,5	16,3

*Fortum konsolidoi Uniperin tytäryhtiönä tuloslaskelmaansa vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Vuosi 2020 ei sisällä Uniperin ensimmäistä vuosineljänneistä. Neljännen vuosineljänneksen 2019 ja koko vuoden 2019 luvut eivät sisällä Uniperia.

Vuonna 2020 Fortum-konsernin energian kokonaistuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 287 gCO₂/kWh.

Fortum, ilman Uniperia, saavutti 1 840 GWh/a energiatehokkuusparannuksen vuoden 2020 loppuun mennessä verrattuna vuoteen 2012.

Yhteiskunnan toiminta edellyttää häiriötöntä ja luotettavaa energiansaantia. Uniperin määritelmä laitosten käytettävyydelle poikkeaa muusta Fortum-konsernista. Fortumin CHP-laitosten energiakäytettävyydessä, ilman Uniperia, ei huomioida suunniteltuja kunnossapitoseisokkeja, mutta Uniperin voimalaitosten käytettävyydessä huomioidaan suunnitellut seisokit suunnittelemattoman teknisen epäkäytettävyyden lisäksi. Vuonna 2020 Fortumin CHP-laitosten energiakäytettävyys ilman Uniperia oli keskimäärin 93,2 % ja Uniperin kaasua ja hiiltä polttavien voimalaitosten käytettävyys oli keskimäärin 75,0 %. Uniperin luku (75,0 %) sisältää ajanjakson, jolloin Uniper on yhdistelty tytäryhtiönä, eli vain vuoden 2020 toisen-neljännen vuosineljänneksen.

Merkittäviä EHS-poikkeamia seurataan, raportoidaan, tutkitaan ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan. Vuonna 2020 Fortumin toiminnoissa, ilman Uniperia, tapahtui 16 merkittävää EHS-poikkeamaa. Merkittäviin EHS-poikkeamiin sisältyi kuusi tulipaloa, kahdeksan vuotoa ympäristöön, yksi ympäristöpoikkeama ja yksi INES 1 -tason tapahtuma. EHS-poikkeamista ei aiheutunut merkittäviä ympäristövaikutuksia, lukuun ottamatta Suomessa Inkoon öljyvarastolla tapahtunutta öljyvahinkoa, jonka puhdistustoimet on saatu päätökseen. Uniperin merkittävien EHS-poikkeamien määritelmä poikkeaa muusta Fortum-konsernista, joten raportointi ei toistaiseksi sisällä Uniperin EHS-poikkeamia.

Henkilöstö ja yhteiskunta

Fortumin tunnusluvut henkilöstön ja yhteiskunnan osalta liittyvät laitos- ja työturvallisuuteen sekä henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Lisäksi Fortum, ilman Uniperia, seuraa vuosittain mainettaan ja asiakastytyytyväisyyttään One Fortum -tutkimuksella. Fortumin tavoitteena on olla turvallinen työpaikka sekä omille työntekijöille että yritykselle töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille. OHSAS 18001 tai ISO 45001 -sertifioitu turvallisuusjohtamisjärjestelmä kattaa 98,8 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta maailmanlaajuisesti.

Vuonna 2020 Fortumin oman henkilöstön ja urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus (Lost Time Injury Frequency, LTIF) oli 1,3. Fortumin tavoitteena on nolla vakavaa työtapaturmaa. Vuonna 2020 toiminnoissa tapahtui yksi vakava työtapaturma. Syyskuussa 2020 Uniperin työntekijä kuoli sähköiskuun, kun hän työskenteli kytkinaseman kunnostushankkeessa asiakkaan tiloissa Saksassa. Kattava tapahtumatutkinta on saatu päätökseen, ja tapahtuman olosuhteet ja juurisyyt on selvitetty. Tutkinnan tulosten perusteella tehtäviä toimenpiteitä ollaan parhaillaan toteuttamassa.

Fortum, ilman Uniperia, mittaa kolmen sisäisen kontrollin avulla EHS-prosessiensa toimivuutta. Fortumin sisäisiin kontroleihin kuuluvat seuraavat mittarit: Työtapaturmien, vakavien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapausten tutkinnan laatu, GAP-indeksi sekä urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista mittaava indeksi. Kaikkia mittareita mitataan asteikolla 1-5, jossa viisi on korkein saavutettava taso.

Vuonna 2020 työtapaturmien, vakavien EHS-poikkeamien ja läheltä piti -tapausten tutkinnan laatu oli erittäin hyvällä tasolla 4,0.

Vuonna 2020 GAP-indeksi oli tavoitellulla tasolla 3,0. GAP-indeksi mittaa, kuinka hyvin Fortumin, ilman Uniperia, EHS-minimivaatimukset toteutuvat voimalaitostasolla.

Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista kuvaava indeksi oli erittäin hyvällä tasolla 4,0 vuonna 2020. Urakoitsijoiden turvallisuuden parantamista kuvaava indeksi mittaa, kuinka hyvin Fortum, ilman Uniperia, on onnistunut ottamaan käyttöön urakoitsijaturvallisuuden parantamiseksi kohdennetut toimenpiteet.

Fortumin työhyvinvointitoiminnan tarkoituksena on edistää työntekijöidemme terveyttä, työturvallisuutta ja työyhteisön toimivuutta. Vuonna 2020 sairauspoissaoloprosentti, ilman Uniperia, oli 2,9.

Fortumin mainetta ja asiakastyytyväisyyttä, ilman Uniperia, seurataan vuosittain. Vuonna 2020 kaikkien sidosryhmien yhdistetty maineindeksi One Fortum -tutkimuksen mukaan oli 72,5 yksikköä, asteikolla 0–100, ja asiakastyytyväisyysindeksi (CSI) liiketoiminta-alueittain oli 61–81 yksikön välillä, asteikolla 0–100. Fortumin yleinen maine parani vähän henkilöstön kaikkien aikojen korkeamman tuloksen vuoksi. Negatiivista kehitystä näkyi kuitenkin kansalaisjärjestöjen ja mielipidevaikuttajien joukossa, etenkin Suomessa.

Fortum ja Uniper edellyttävät liiketoimintakumppaneidensa toimivan vastuullisesti ja noudattavan vaatimuksia, jotka on asetettu Toimintaohjeessa ja Toimintaohjeessa palvelun- ja tavarantoimittajille. Fortum arvioi liiketoimintakumppaneidensa toiminnan tasoa toimittajien kvaifioinnin ja toimittaja-auditointien avulla. Vuonna 2020 Fortum, ilman Uniperia, teki yhteensä neljä toimittaja-auditointia Intiassa, Indonesiassa, Kiinassa ja Suomessa. COVID-19-pandemiasta ja matkustusrajoituksista johtuen mahdollisuudet laitostason auditointien tekemiseen ovat olleet rajoitetut maaliskuusta 2020 alkaen. Vuonna 2020 Fortum, ilman Uniperia, teki tämän vuoksi kaksi etäauditointia; yhden suomalaiselle ja yhden hollantilaiselle toimittajalle. Uniperillä on käytössä omat prosessinsa ESG-huolellisuusvelvoitteen täyttämisen ja vastapuolen tunnistamisen osalta. Molemmat yhtiöt ovat Bettercoal-hankkeen jäseniä ja käyttävät Bettercoalin työkaluja hiilen hankintaketjun vastuullisuuden parantamiseen.

Osakkeet ja osakepääoma

Fortumin osake Nasdaq Helsingissä

Tammi-joulukuu 2020	Osakevaihto kpl	Arvo yhteensä euroa	Korkein euroa	Alin euroa	Keskihint a euroa*	Viimeisin euroa
FORTUM	647 868 571	11 142 051 699	23,46	12,25	17,20	19,70

* Kaupankäyntimäärällä painotettu.

	31.12.2020	31.12.2019
Markkina-arvo, milj. euroa	17 499	19 542
Osakkeenomistajia	203 965	123 390
Suomen valtion omistusosuus, %	50,8	50,8
Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten omistajien osuus, %	24,2	30,5
Kotitalouksien omistusosuus, %	13,2	9,5
Rahoitus- ja vakuutuslaitosten omistusosuus, %	2,3	1,7
Muiden kotimaisten sijoittajien osuus, %	9,6	7,6

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla, kuten Boat-, Cboe- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2020 noin 68 % Fortumin osakkeiden kokonaisvaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä (lähde: Bloomberg).

Fortum Oyj:n osakepääoma 31.12.2020 oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 294 465 kappaletta. Fortum Oyj:n hallussa ei ole yhtiön omia osakkeita.

Konsernin henkilöstö

Fortumin toiminnot keskittyvät pääasiassa Pohjoismaihin, Keski-Eurooppaan, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Henkilöstömäärä 2020 lopussa oli 19 933 (8 191 vuoden 2019 lopussa ja 19 983 syyskuun 2020 lopussa).

Vuoden 2020 lopussa Generation-segmentissä oli 1 143 työntekijää (1 109 vuoden 2019 lopussa), Russia-segmentissä oli 2 935 työntekijää (2 955 vuoden 2019 lopussa), City Solutions -segmentissä oli 2 093 työntekijää (1 970 vuoden 2019 lopussa), Consumer Solutions -segmentissä oli 1 048 työntekijää (1 327 vuoden 2019 lopussa), Uniperissa oli 11 751 työntekijää (ei yhdistelty vuoden 2019 lopussa ja 11 644 syyskuun 2020 lopussa) ja Muut toiminnot -segmentissä oli 963 työntekijää (830 vuoden 2019 lopussa).

Muutokset konsernin johdossa

Fortum ilmoitti 2.3.2020, että yhtiön toimitusjohtaja Pekka Lundmark oli eronnut Fortumin palveluksesta. Lundmark jätti Fortumin heinäkuun 2020 lopussa.

Fortumin talousjohtaja Markus Rauramo aloitti työnsä Fortumin toimitusjohtajana 1.7.2020 ja Timo Karttinen, Fortumin entinen talousjohtaja (2014–2017), aloitti työnsä Fortumin väliaikaisena talousjohtajana.

Fortum ilmoitti 18.12.2020 nimittäneensä Bernhard Güntherin (53, kauppatieteen tohtori) konsernin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.2.2021 alkaen.

Varsinainen yhtiökokous 2020

Fortumin vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous oli määrä pitää 17.3.2020. Fortumin hallitus päätti 16.3.2020 peruuttaa varsinaisen yhtiökokouksen, koska COVID-19-pandemian eteneminen oli nopeutunut ja Suomen hallitus oli ilmoittanut samana päivänä tilanteen aiheuttamista rajoituksista. Yhtiökokous pidettiin torstaina 23.4.2020.

Varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 sekä päätti myöntää vastuuvapauden vuodelta 2019 kaikille hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous päätti, että 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 1,10 euroa osaketta kohti. Osingon täsmäytyspäivä oli 27.4.2020, ja osingon maksupäivä oli 5.5.2020, jolloin osinkoja maksettiin 977 miljoonaa euroa.

Yhtiökokous päätti hyväksyä yhtiön toimielinten palkitsemispolitiikan.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenille maksetaan palkkioita tulevalla toimikaudella seuraavasti: puheenjohtajalle 77 200 euroa vuodessa, varapuheenjohtajalle 57 500 euroa vuodessa, jäsenelle 40 400 euroa vuodessa sekä tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtajana toimivalle hallituksen jäsenelle 57 500 euroa vuodessa siinä tapauksessa, että hän ei samalla toimi hallituksen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Lisäksi maksetaan kokouspalkkiota sekä hallituksen että valiokuntien kokouksista 600 euroa kokoukselta. Jos hallituksen jäsen asuu Suomen ulkopuolella Euroopassa, kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena. Jos hän asuu Euroopan ulkopuolella, kokouspalkkio maksetaan kolminkertaisena. Suomessa asuville hallituksen jäsenille kokouspalkkio sekä hallituksen että valiokuntien kokouksista maksetaan Suomen ulkopuolella pidettävistä kokouksista kaksinkertaisena ja Euroopan ulkopuolella pidettävistä kokouksista kolminkertaisena. Hallituksen ja valiokuntien puhelinkokouksista maksetaan kaikille niiden jäsenille yksinkertainen palkkio.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi yhdeksän. Hallitukseen valittiin seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Matti Lievonen, varapuheenjohtajaksi Veli-Matti Reinikkala ja jäseniksi Eva Hamilton, Essimari Kairisto, Klaus-Dieter Maubach, Anja McAlister, Philipp Rösler, Teppo Paavola ja Annette Stube.

Lisäksi yhtiön tilintarkastajaksi valittiin uudelleen Deloitte Oy, joka on ilmoittanut päävastuulliseksi tilintarkastajakseen KHT Reeta Virolaisen. Tilintarkastajan palkkio maksetaan yhtiön hyväksymän laskun perusteella. Syyskuussa 2020 Deloitte Oy:n Jukka Vattulainen nimitettiin Fortumin päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Fortumin vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hankittavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 20 000 000 osaketta eli noin 2,25 % prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutukset ovat voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Valtuutuksia ei ollut käytetty 12.3.2021 mennessä.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhteensä enintään 500 000 euron suuruisista lahjoituksista yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin sekä päättämään lahjoitusten saajista, käyttötarkoituksista ja muista ehdoista. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tästä valtuutuksesta oli käytetty 165 000 euroa 12.3.2021 mennessä.

Äänestyksen jälkeen yhtiökokous päätti hylätä osakkeenomistaja Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund for Nature, Suomen Rahasto, sr:n tekemän ehdotuksen yhtiön yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi.

Hallituksen päätökset

Vuoden 2020 yhtiökokouksen jälkeen pitämässään kokouksessa Fortumin hallitus valitsi keskuudestaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi Matti Lievosen sekä jäseniksi Eva Hamiltonin, Klaus-Dieter Maubachin ja Anja McAlisterin.

Lisäksi hallitus valitsi tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtajaksi Essimari Kairiston sekä jäseniksi Teppo Paavolan, Veli-Matti Reinikkalan, Philipp Röslerin ja Annette Stuben.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimettiin 11.9.2020 seuraavat jäsenet: osastopäällikkö Kimmo Viertola, Valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto (puheenjohtaja); toimitusjohtaja Jouko Pölonen, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen; ja toimitusjohtaja Risto Murto, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. Lisäksi Fortumin hallituksen puheenjohtaja Matti Lievonen on nimitystoimikunnan jäsen.

Muut neljännen neljänneksen merkittävät tapahtumat

Hallitus päätti 18.12.2020 yhtiön avainhenkilöstön ja ylimmän johdon pitkän aikavälin kannustinohjelman (Long-term Incentive -ohjelma, LTI) vuosien 2021–2023 ansaintajaksosta (LTI-jakso). Vuosien 2021–2023 ohjelma on osa Fortumin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmää, ja se noudattaa samoja periaatteita kuin aiemmat ohjelmat. Vuosien 2021–2023 LTI-jakson suorituskriteerit ovat Fortumin osakkeen kokonaistuoton kehitys verrattuna ryhmään eurooppalaisia sähkö- ja kaasuyhtiöitä sekä Fortumin hiileen perustuvan sähköntuotantokapasiteetin vähentämiseen liittyvä tavoite, joka on linjassa yhtiön julkaiseman hiilestä luopumisen suunnitelman kanssa. Hiileen perustuvan sähköntuotantokapasiteetin vähentämiseen liittyvän tavoitteen vähimmäistason saavuttamiseksi vaaditaan yhtiön ilmoittaman tavoitetason ylitys. Vuosien 2021–2023 LTI-jakso koskee noin 150:tä henkilöä, myös Fortumin johtoryhmän jäseniä. Hallitus päätti myös käynnistää rajoitetun osakeohjelman 2021–2023 (Restricted Share -ohjelma, RS) täydentämään LTI-ohjelmaa sekä varata osakkeita keväällä 2024 mahdollisesti maksettavia palkkioita varten. Palkkiona luovutettavien osakkeiden enimmäismäärän odotetaan olevan vuosien 2021–2023 LTI-jakson osalta 800 000 osaketta ja vuosien 2021–2023 RS-jakson osalta korkeintaan 60 000 osaketta.

Fortumin hallitus päätti 30.9.2020 käynnistää vuoden 2021 säästökauden henkilöstön osakesäästöohjelmansa puitteissa. Henkilöstön osakesäästöohjelma perustettiin lokakuussa 2019, ja Fortumin hallitus päättää vuosittain ohjelman puitteissa käynnistettävistä säästökaudesta.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikunta antoi 29.1.2021 yhtiön hallitukselle ehdotuksensa vuoden 2021 varsinaiselle yhtiökokoukselle. Ehdotus koskee hallituksen jäsenten lukumäärää, hallitukseen nimitettäviä jäseniä sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valintaa. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ei päässyt yksimielisyyteen hallituksen jäsenille tulevalla toimikaudella maksettavista palkkioista eikä siten tehnyt ehdotusta palkkioista.

Osingonjakoehdotus

Fortum Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2020 olivat 4 915 857 735 euroa sisältäen tilikauden 2020 voiton 1 678 521 550 euroa. Yhtiön maksuvalmius on hyvä ja hallituksen osingonjakoehdotus ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2020 osinkona 1,12 euroa osaketta kohti.

11.3.2021 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella kokonaisosingon määrä olisi yhteensä 994 889 801 euroa. Hallitus ehdottaa, että jäljellä oleva osuus voitonjakokelpoisista varoista jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous 2021

Fortumin vuoden 2021 varsinainen yhtiökokous on määrä pitää 28.4.2021 . Mahdolliseen osinkoon liittyvät päivämäärät ovat seuraavat:

- osingon irtoamispäivä 29.4.2021
- osingon täsmäytyspäivä 30.4.2021
- osingon maksupäivä 7.5.2021

Espoo, 11.3.2021

Fortum Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Sijoittajasuhteet ja talousviestintä: Ingela Ulfves, puh. 040 515 1531, Måns Holmberg, puh. 044 518 1518, Rauno Tiihonen, puh. 010 453 6150, Pirjo Lifländer, puh. 040 643 3317, ja investors@fortum.com

Media: Pauliina Vuosio, puh. 050 453 2383

Fortumin hallitus on hyväksynyt yhtiön vuoden 2020 tilinpäätöksen, ja Fortumin tilintarkastajat ovat antaneet 11.3.2021 vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksensa vuodelta 2020. Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu EU:ssa hyväksytyyn IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti.

Tapahtumakalenteri 2021

Fortumin tilinpäätös ja hallituksen toimintakertomus vuodelta 2020 julkaistaan viimeistään viikolla 11.

Fortum julkaisee kolme osavuosikatsausta vuonna 2021:

- tammi–maaliskuun osavuosikatsaus 12.5.2021 noin klo 9
- tammi–kesäkuun puolivuositarkastus 17.8.2021 noin klo 9
- tammi–syyskuun osavuosikatsaus 12.11.2021 noin klo 9

Fortumin vuoden 2021 yhtiökokous on määrä pitää 28.4.2021, ja mahdolliseen osinkoon liittyvät päivämäärät ovat seuraavat:

- osingon irtoamispäivä 29.4.2021
- osingon täsmäytyspäivä 30.4.2021
- osingon maksupäivä 7.5.2021

Uniper julkaisi vuoden 2020 vuosikertomuksensa 4.3.2021.

Uniper julkaisee osavuosikatsauksensa vuonna 2021 seuraavasti:

- tammi–maaliskuun 2021 tulos 6.5.2021
- tammi–kesäkuun 2021 tulos 11.8.2021
- tammi–syyskuun 2021 tulos 5.11.2021

Jakelu:

Nasdaq Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.com/fi

Osavuosikatsaukseen liittyvää lisätietoa (mukaan lukien vuosineljänneksit) on Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat.

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liikevaihto	3	21 279	1 553	49 015	5 447
Muut tuotot		1 260	45	4 802	110
Materiaalit ja palvelut		-19 127	-745	-44 298	-2 721
Henkilöstökulut		-382	-125	-1 195	-480
Poistot	3	-320	-154	-1 090	-575
Muut kulut		-1 782	-176	-5 890	-591
Vertailukelpoinen liikevoitto	3	928	398	1 344	1 191
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾	3, 4	-470	3	255	-72
Liikevoitto	3	458	401	1 599	1 118
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	3, 12	113	65	656	744
Korkokulut		-38	-39	-170	-167
Korkotuotot		31	5	111	28
Muut rahoituserät - netto		-11	21	3	5
Rahoituskulut - netto ¹⁾	7	-18	-12	-56	-134
Voitto ennen tuloveroja		554	454	2 199	1 728
Tuloverot	8	-142	-88	-344	-221
Kauden voitto		411	367	1 855	1 507
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		379	356	1 823	1 482
Määräysvallattomille omistajille		31	10	32	25
		411	367	1 855	1 507
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)					
Laimentamaton		0,43	0,40	2,05	1,67

Laimennetut osakekohtaiset tulokset ovat samat kuin normaalit osakekohtaiset tulokset yllä, koska Fortumilla ei tällä hetkellä ole ulkona olevia laimentavia instrumentteja.

milj. euroa	Liite	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vertailukelpoinen liikevoitto		928	398	1 344	1 191
Arvon alentumiset ja peruutukset		4	0	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	-16	-2	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		0	-	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-605	5	-675	-72
Muut		147	-	386	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾	4	-470	3	255	-72
Liikevoitto		458	401	1 599	1 118

1) Ydinjätehuolto- ja energiähuoltoon liittyvä oikaisu on IV/2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Katso liitetieto 23 Tunnuslukujen laskentakaavat.

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Kauden voitto		411	367	1 855	1 507
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:					
Kassavirran suojaukset					
Kauden käyvän arvon muutokset ¹⁾		-268	59	-155	82
Siirrot tuloslaskelmaan		39	138	45	635
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin		1	-1	2	-4
Laskennalliset verot		47	-39	21	-151
Nettosijoitusten suojaus					
Kauden käyvän arvon muutokset		-3	-8	48	-24
Laskennalliset verot		1	2	-8	5
Muuntoerot ²⁾		314	123	-524	259
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä		13	15	-250	72
Yrityshankinnan kirjanpidollisen vaikutuksen siirrot tuloslaskelmaan	4	-	-	222	-
Muut muutokset		-8	1	-70	5
		135	291	-667	877
Erät, joita ei myöhemmin tulla siirtämään tulosvaikutteisiksi:					
Sijoitusten uudelleenarvostus		-44	-	-28	-
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisista järjestelyistä		-18	12	-244	-21
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot etuusperusteisistä järjestelyistä osakkuus- ja yhteisyrityksissä		-2	-78	67	-208
		-64	-66	-205	-229
Muut laajan tuloksen erät, laskennallisten verojen jälkeen		71	225	-873	649
Laaja tulos yhteensä		482	592	982	2 155
Laajan tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		444	579	1 052	2 120
Määräysvallattomille omistajille		38	14	-70	36
		482	592	982	2 155

- 1) Kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutokset liittyvät lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termien, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).
- 2) Ulkomaisten tytäryritysten muuntoerot, pääosin Venäjän rupla ja Ruotsin kruunu.

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2020	31.12.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	10	2 808	1 143
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	11	19 367	10 123
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	2 912	6 435
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	15	3 445	813
Muut pitkäaikaiset sijoitukset		479	151
Laskennalliset verosaamiset		1 089	77
Johdannaisinstrumentit	5	2 946	180
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	13	2 402	651
Pitkäaikaiset varat yhteensä		35 448	19 571
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus		1 396	230
Johdannaisinstrumentit	5	7 531	131
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	13	598	384
Tuloverosaamiset		156	133
Vakuussaaminen	14	1 132	177
Myyntisaamiset ja muut saamiset		8 906	999
Likvidit varat	14	2 308	1 433
Lyhytaikaiset varat yhteensä		22 027	3 486
Myytäväinä olevat omaisuuserät	6	335	307
Varat yhteensä		57 810	23 364
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		3 046	3 046
Ylikursisirahasto		73	73
Kertyneet voittovarat		10 149	9 982
Muut oman pääoman erät		-316	-118
Yhteensä		12 953	12 982
Määräysvallattomat omistajat		2 624	252
Oma pääoma yhteensä		15 577	13 235
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	14	8 785	6 118
Johdannaisinstrumentit	5	2 657	137
Laskennalliset verovelat		952	865
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	15	3 866	813
Muut varaukset	16	3 452	87
Eläkeveloitteet, netto	17	1 520	125
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		344	167
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		21 576	8 311
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen vieras pääoma	14	1 877	570
Johdannaisinstrumentit	5	7 937	252
Muut varaukset	16	780	13
Vakuusvelka	14	331	32
Ostovelat ja muu vieras pääoma		9 525	898
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		20 451	1 766
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6	206	52
Vieras pääoma yhteensä		42 233	10 129
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		57 810	23 364

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Osake-Ylikurssi- Liite pääoma rahasto		Kertyneet voittovarot		Muut oman pääoman erät			Emo- yhtiön omistajat	Määräys- vallat- tomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
			Kertyneet voitto- varat	Muunto-Kassavirta- erot suojaukset	Muut laajan osakkuus- tuloksen ja yhteis- erätyrityksissä	Muut laajan tuloksen erät				
Oma pääoma 1.1.2020	3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235
Kauden tulos			1 823					1 823	32	1 855
Muuntoerot				-490	-1	-3	2	-492	-32	-524
Muut laajan tuloksen erät					-87	-231	40	-279	-70	-349
Kauden laaja tulos yhteensä			1 823	-490	-88	-235	42	1 052	-70	982
Osingonjako			-977					-977	-160	-1 137
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	6							-	2 847	2 847
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	4		-84				84	0	-	0
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa			-107					-107	-247	-354
Muut			2					2	1	4
Oma pääoma 31.12.2020	3 046	73	13 097	-2 948	-158	-175	18	12 953	2 624	15 577
Oma pääoma 1.1.2019	3 046	73	11 937	-2 705	-638	99	30	11 841	236	12 077
Kauden tulos			1 482					1 482	25	1 507
Muuntoerot				247	7	-	-1	253	6	259
Muut laajan tuloksen erät					561	-40	-136	385	5	390
Kauden laaja tulos yhteensä			1 482	247	568	-40	-137	2 120	36	2 155
Osingonjako			-977					-977	-23	-1 000
Muut			-2					-2	4	2
Oma pääoma 31.12.2019	3 046	73	12 441	-2 459	-70	60	-108	12 982	252	13 235

Muuntoerot

Ulkoisten tytäryritysten tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskikurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Kurssiero syntyy pääosin Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun vaikutuksesta. Katso lisätietoja käytetyistä kursseista liitetiedossa 1.6 Osavuositarkastuksessa käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit.

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistämiseen kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. Jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö, IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan. Tästä vaatimuksesta johtuen -84 miljoonaa euroa on uudelleenluokiteltu oman pääoman sisällä laajan tuloksen eristä kertyneisiin voittovaroihin. Katso liitetieto 4 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Fortum Oyj
Tammi-joulukuu 2020
Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutoksista liittyy lähinnä johdannaisten, kuten futuurien ja termiinien, käypään arvoon arvostamiseen. Johdannaisilla suojataan tulevien transaktioiden sähkön hintaa ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

Osingonjako

Vuoden 2019 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 23.4.2020 ja osinko maksettiin 5.5.2020. Lisätietoja liitetiedossa 9 Osakekohtainen osinko.

Määräysvallattomat omistajat

Määräysvallattomien omistajien osuus kasvoi 2 847 miljoonaa euroa 31.3.2020 Uniper-hankinnan myötä. Tähän erään sisältyy 424 miljoonaa euroa Uniperin erillistaseelta ja 2 423 miljoonaa euroa edustaen 26,6 prosentin määräysvallattomien omistajien osuutta, joka on syntynyt Uniperin yhdistämisestä Fortum-konserniin tytäryhtiönä. Katso myös liitetieto 6.1 Yrityshankinnat.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Liiketoiminnan rahavirta					
Kauden voitto		411	367	1 855	1 507
Oikaisuerät:					
Tuloverot		142	88	344	221
Rahoituskulut - netto		18	12	56	134
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	-113	-65	-656	-744
Poistot	3	320	154	1 090	575
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)		777	555	2 688	1 693
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3, 4	470	-3	-255	72
Vertailukelpoinen käyttökate		1 247	552	2 434	1 766
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät ¹⁾		-80	-39	293	-83
Saadut korot		14	6	46	29
Maksetut korot		-51	-24	-208	-177
Saadut osingot		29	0	121	239
Maksetut tuloverot		-33	-51	-267	-165
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		1 126	443	2 419	1 608
Käyttöpääoman muutos		-363	-234	136	-33
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		763	209	2 555	1 575
Investointien rahavirta					
Investoinnit käyttöomaisuuteen	3	-419	-166	-1 101	-695
Hankitut osakkeet	6	-158	-70	-1 801	-107
Käyttöomaisuuden myynnit		5	1	16	35
Myydyt osakkeet ja pääoman palautukset	6	21	1	1 244	53
Osakslainat osakkuusyrityksille ja yhteisyrityksille	13	-4	31	-44	9
Vakuussaamisten muutos ²⁾		-566	4	-552	403
Muutos muissa korollisissa saamisissa ¹⁾	13	27	33	98	420
Investointien rahavirta yhteensä		-1 093	-164	-2 140	118
Rahavirta ennen rahoitusta		-330	45	415	1 693
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen nostot	14	93	-	2 569	2 805
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	14	-40	-18	-507	-2 567
Lyhytaikaisten lainojen muutos	14	317	-37	207	-78
Osingonjako emoyhtiön omistajille	9	0	-	-977	-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-13	-	-160	-23
Vakuusvelan muutos ²⁾		-193	10	-623	-47
Muut rahoituserät		-5	-1	-3	1
Rahoituksen rahavirta yhteensä		159	-46	505	-886
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		-172	-2	920	806
Likvidit varat kauden alussa	14	2 474	1 430	1 435	584
Valuuttakurssierot likvideissä varoissa		8	6	-45	44
Likvidit varat kauden lopussa ³⁾	14	2 308	1 435	2 308	1 435

- 1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on IV/2020 uudelleenluokiteltu Liiketoiminnan rahavirrasta Investointien rahavirtaan. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositarkastukseen.
- 2) Fortum uudelleenluokitteli IV/2020 nettovakuusvelan muutoksen rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa aikaisemmin esitetyn liiketoiminnan rahavirran sijasta. Muutos tehtiin nettovelan esittämistavan yhdenmukaistamiseksi, ja kuvaamaan erien luonnetta paremmin. Vertailuvuosia on oikaistu vastaavasti.
- 3) Sisälteen 2 miljoonaa euroa rahavarjoja liittyen 31.12.2019 myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-1 812	-332	-1 106	63
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	402	12	407	4
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	1 047	86	835	-100
Yhteensä	-363	-234	136	-33

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Käyttöomaisuusinvestoinnit	471	197	1 135	713
Muutokset maksamattomissa investoinneissa, vähennys(+)/lisäys(-)	-44	-29	-6	-9
Aktivoidut vieraan pääoman menot	-8	-2	-27	-9
Yhteensä	419	166	1 101	695

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Osakehankintojen nettovaikutus oli vuoden 2020 aikana 1 801 miljoonaa euroa (2019: 107). Osakehankinnat sisältävät pääasiassa osakehankinnat Uniper SE:ssä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	9	-	1 156	15
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet ja pääoman palautukset	0	1	49	33
Myydyt muut sijoitukset	12	-	40	4
Yhteensä	21	1	1 244	53

Fortum sai vuoden 2020 aikana päätökseen Järvenpään ja Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnin, pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnin sekä pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorin 60 prosentin osuuden myynnin. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.2 Yritysmyyntit.

Nettovelan muutokset

Fortum päivitti vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä nettovelan määritelmänsä yhdenmukaiseksi Uniperin kanssa. Katso lisätietoja liitetiedossa 14 Korollinen nettovelka.

milj. euroa	Liite	2020
Nettovelka kauden alussa		5 260
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		-281
Nettovakuusvelka		-145
Rahoitusnettovelka kauden alussa		4 833
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434
Ei-kassavaikutteiset sekä muut erät		293
Maksetut nettorahoituskulut ja saadut osingot		-40
Maksetut tuloverot		-267
Käyttöpääoman muutos		136
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-1 101
Yrityshankinnat		-1 801
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit		1 260
Muutos korollisissa saamisissa		54
Osingonjako emoyhtiön omistajille		-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille		-160
Muut rahoitustoiminnot		-3
Nettorahavirta		-173
Rahoitusvelka yrityshankinnoista		2 010
Muuntoerot ja muut muutokset		6
Rahoitusnettovelka kauden lopussa	14	7 023

Ei sisällä myytävänä olevien omaisuuserien nettovelkaa 31.12.2020. Katso lisätietoja liitteestä 6 Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät.

Fortum Oyj
 Tammi-joulukuu 2020
Tunnusluvut

Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on muuttanut esittämiään tunnuslukuja ja päivittänyt nettovelan määritelmäänsä yhdenmukaiseksi Uniperin kanssa. Katso lisätietoja liitetiedoissa 14 Korollinen nettovelka ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä Fortum päivitti pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Tavoite on rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde alle 2x.

Vertailukelpoinen käyttökate on vaihtoehtoinen tunnusluku, ja sitä käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA). Vertailukelpoinen käyttökate vuonna 2020 sisältää Uniperin vaikutuksen ajalta 1.4. – 31.12.2020, sillä Uniper on yhdistelty tytäryrityksenä 31.3.2020 alkaen. Uniperin vaikutus 31.3.2020 asti esitettiin erässä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Luottoluokituksen säilyttäminen vähintään tasolla ”BBB investment grade” on edelleen keskeistä. Katso liitetieto 1.4 Pääomariskien hallinta.

milj. euroa	Liite	2020
+ Korollinen vieras pääoma		10 662
- Likvidit varat		2 308
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset		98
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit		432
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit		530
- Vakuussaaminen		1 132
+ Vakuusvelka		331
+ Nettovakuusvelka		-801
Rahoitusnettovelka	14	7 023
Liikevoitto		1 599
+ Poistot		1 090
Käyttökate		2 689
- Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		-255
Vertailukelpoinen käyttökate		2 434
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		2,9

Katso lisätietoja vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä liitetiedossa 1.3 Vaihtoehtoiset tunnusluvut.

	31.12.2020	31.12.2019
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	2 434	1 766
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	2,05	1,67
Rahoitusnettovelka, milj. euroa	7 023	4 833
Oikaistu nettovelka, milj. euroa	9 784	4 978
Korollinen nettovelka, milj. euroa	-	5 260
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	4 941	819
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	1 135	713
Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	2,9	-
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate	-	3,0
Oma pääoma/osake, euroa	14,58	14,61
Henkilöstön lukumäärä	19 933	8 191
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 294	888 294
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 294	888 294

Konsernin lyhennetyin osavuositarkastuksen liitetiedot

1. Merkittävät laadintaperiaatteet

1.1 Laadintaperusta

Konsernin tilintarkastamaton lyhennetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa käyttöön otettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositarkastukset -standardia noudattaen. Osavuositarkastusta tulee lukea yhdessä vuoden 2019 konsernitilinpäätöksen kanssa.

Osavuositarkastuksessa esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten esitettyjen lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Fortum on yhdistellyt Uniperin tuloksen tuloslaskelmaansa toisesta neljänneksestä alkaen. Uniperin yhdistely on pääsyy muutoksiin neljänneksen ja kumulatiivisten luvuissa edellisvuoteen verrattuna. Katso lisätietoja liitetiedossa 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositarkastukseen.

COVID-19-pandemian vaikutukset konsernitilinpäätökseen

Fortum on tarkastellut COVID-19-pandemian mahdollisia vaikutuksia liiketoimintaansa, eikä pandemialla ollut yhtiön mukaan merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Vuonna 2020 COVID-19-pandemia aiheutti uusia ja osittain odottamattomia riskejä, kun yhteiskunnat ja hallitukset ympäri maailmaa toteuttivat rajuja toimenpiteitä taudin leviämisen estämiseksi. Vaikka vaikutukset Fortumiin ovat toistaiseksi olleet rajalliset, altistuminen riskille ja epävarmuudelle kaikissa riskiluokissa on kasvanut vuoden 2019 lopun tilanteeseen verrattuna. Jatkuessaan odotettua kauemmin tai johtaessaan odotettua vakavampaan taloudelliseen taantumaa, COVID-19-pandemia heikentää yhtiön tulosta, koska tulevien vuosien suojaustaso on alhaisempi. Tärkeimpiä riskitekijöitä ovat alhaisemmat raaka-aineiden hinnat ja kysynnän lasku, luottotappiot ja maksuviivästyksset, projektien viivästyksset ja häiriöt laitosten toiminnassa tai matkustuskieltojen aiheuttamat huoltojen viivästymiset, avainhenkilöiden poissaolo sekä ongelmat varaosien tai materiaalien saatavuudessa.

Fortum on arvioinut, onko olemassa viitteitä arvonalentumisista. Arviointi tehtiin sisäisten ja ulkoisten tietolähteiden perusteella, ja siinä otettiin huomioon esimerkiksi COVID-19-pandemian vaikutukset. Fortumin tämänhetkisen näkemyksen mukaan COVID-19-pandemialla ei ole sellaisia pitkäaikaisia seurauksia, jotka vaikuttaisivat yhtiön pitkäaikaisten varojen (kuten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden) yleiseen arvoon.

Eläkejärjestelyjen diskonttokorot päivitettiin korkojen laskun mukaisesti, mikä johti eläkevarausten vastaavaan kasvuun vuoden 2020 aikana.

1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositarkastukseen

Uniperin yhdistely tytäryhtiönä 31.3.2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Hankinta toteutettiin kahdessa erässä. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020, kun kaupan ensimmäinen, 19,6 prosentin osake-erä saatiin päätökseen. Hankintapäivänä kirjattiin myös velka kaupan toisesta 3,8 prosentin osake-erästä enimmäismääräisenä. Kaupat toisesta osake-erästä enimmäismääräisenä saatiin päätökseen 8.5.2020.

Fortumin kokonaisosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020 mukaan lukien kaupan toisessa erässä hankitut osakkeet. Maaliskuun 2020 lopussa Fortum yhdisteli vain Uniperin taseen. Hankintapäivän 26.3.2020 ja raportointipäivän

31.3.2020 välinen tulosvaikutus ei ollut merkittävä. Katso liitetieto 6.1 Yrityshankinnat. Elokuussa 2020 Fortumin omistus Uniperistä ylitti 75 prosenttia, ja omistus 31.12.2020 oli 76,1 prosenttia.

Kun Uniperin tulosta on yhdistelty Fortumin tuloslaskelmaan vuoden 2020 toisesta neljänneksestä lähtien, tuloslaskelman erät on luokiteltu Fortumin tuloslaskelman esittämistavan mukaisesti tässä osavuositarkastuksessa, joten ne eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia Uniperin erillistuloslaskelman kanssa. Lisäksi Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös ruotsalaisen ydinvoimayhtiörytymän OKG AB:n lukuihin tehdyt oikaisut. Katso alla oleva kappale.

Hankinnan kirjanpito- ja esitystavan muuttaminen 31.3.2020

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään, ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Fortum yhdisteli Uniperin taseen, ja laati alustavan hankintamenolaskelman. Tämän perusteella muodostui alustava hankinnan liikearvo. Uniperin tuloslaskelma yhdisteltiin Fortum konsernin tuloslaskelmaan 1.4.2020 alkaen.

Vuoden 2020 toisen, kolmannen ja neljännen vuosineljänneksen aikana Fortum on valmistellut Uniperin hankintamenolaskelmaa mukaan lukien käyvän arvon oikaisuja Uniperin 31.3.2020 taseeseen. Vuoden aikana ei tehty oikaisuja alustavaan hankintamenolaskelmaan, sillä varojen ja velkojen käyvät arvot ovat olleet vielä tarkastelussa.

Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä Fortum esittää alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Tästä johtuen vuoden 2020 aiempien neljännesten luvut on oikaistu.

Uniperin taseeseen 31.3.2020 tehdyt käyvän arvon oikaisut liittyvät pääasiallisesti aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon nousu kasvatti poistoja (11 miljoonaa euroa vuonna 2020); ja vuokrasopimusvelan kasvu (johtuen matalammasta diskonttauskorosta) johti pienempiin korkokuluihin (26 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Hankintamenolaskelman laatimisen yhteydessä Fortumin täytyy myös arvioida tapahtumia Uniper-segmentin tuloslaskelmassa vuoden ajanjaksolla, jolla hankintamenolaskelma on ollut avoinna, ja ottaa näiden vaikutus huomioon hankintahetken avaavassa taseessa, jos ne antavat lisätietoa hankintahetken varojen ja velkojen käyvistä arvoista. Tämän seurauksena Uniper-segmentin tuloslaskelmaan on tehty kertaluonteisia oikaisuja vuoden 2020 aikana, jotka on nyt huomioitu 31.3.2020 avaavassa taseessa. Oikaisujen kokonaisvaikutus vertailukelpoiseen liikevoittoon on +68 miljoonaa euroa ja vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin -31 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus, 515 miljoonaa euroa, muodostaa alustavan liikearvon. Katso liitetieto 6.1. Yrityshankinnat.

Oikaistut luvut vuosineljänneksittäin julkaistaan erillisenä lehdistötiedotteena samaan aikaan osavuositarkastuksen kanssa.

Laadintaperiaatteiden ja esitystavan yhtenäistäminen

Uniperin hankinnan myötä Fortum on käynyt läpi Uniperin laadintaperiaatteita, jotta mahdolliset merkittävät eroavaisuudet Fortumin laadintaperiaatteisiin tunnistetaan. Merkittäviä laadintaperiaatteiden eroavaisuuksia ei ole tunnistettu lukuun ottamatta alla kuvattua.

Fortum on yhdenmukaistanut ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet ja laskelmissa käytetyt oletukset tilinpäätöksessä 31.12.2020. Tämän seurauksena ydinvoimaan liittyvien varausten määrä kasvoi, mikä johti vastaavaan kasvuun ydinjätehuoltorahasto-osuudessa yllärahoitettujen ydinjätevastuiden osalta. Tuloslaskelman muihin rahoituseriin kirjattiin vuonna 2020 oikaisu, jonka positiivinen nettovaikutus oli 12 miljoonaa euroa.

Laadintaperiaatteet ja oletukset on yhdenmukaistettu myös yhteisomisteisten ydinvoimayhtiöiden osalta. Kokonaisvaikutus tästä muutoksesta vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä oli 47 miljoonaa euroa osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta verojen jälkeen.

Esitystavan eroavaisuuksia on myös käsitelty ja esitystapaa on yhtenäistetty Uniperin kanssa. Seuraavat muutokset on tehty vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna:

- Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Fortum päivitti nettovelan määritelmänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat. Katso liitetieto 14 Korollinen nettovelka
- Vuoden 2020 toisella vuosineljänneksellä Fortum päivitti vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien ja vertailukelpoisen liikevoiton määritelmää. Päivityksen seurauksena joitain muutoksia on tehty olemassa oleviin määritelmiin ja yksi uusi luokka (Muut) on lisätty muita ei-operatiivisia eria varten. Katso liitetieto 1.3 Vaihtoehdot tunnusluvut.
- Vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä Fortum uudelleenluokitteli nettovakuusvelan muutoksen rahavirtalaskelmassa niin, että vakuussaamisten muutos esitetään investointien rahavirrassa ja vakuusvelan muutos esitetään rahoituksen rahavirrassa. Aiemmin nettoerä esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Muutos tehtiin esitystavan yhdenmukaistamiseksi nettovelan esitystavan kanssa, sekä kuvaamaan erien luonnetta paremmin. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.
- Vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on konsernin tuloslaskelmalla uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta Vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmalla ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu liiketoiminnan rahavirrasta investointien rahavirtaan. Vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu.

Oikaistut luvut vuosineljänneksittäin julkaistaan erillisenä lehdistötiedotteena samaan aikaan osavuositiedotuksen kanssa.

On mahdollista, että tilinpäätöksen esitystapaan tehdään jatkossa lisää muutoksia.

Yhteisomistus OKG AB:ssa, ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG Aktiebolag:ssa (OKG AB). OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsittelee OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Fortum on oikaissut Uniperin erillistuloslaskelman ja -taseen lukuja OKG AB:ssa omistamansa osuuden mukaisesti, sekä oikaissut Generation-segmentin liikevoittoa, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta ja nettovaroja. Nämä oikaistut johtavat siihen, että OKG AB on jaettu omistusosuuksien mukaan kahteen eri segmenttiin. Tästä johtuen Uniperin osavuositiedotuksissa julkaisemat tuloslaskelmat ja taseet eivät ole täysin verrattavissa Uniperin tuloslaskelmaan ja taseeseen, jotka on yhdistetty Fortum-konserniin. Uniperin erillistaseeseen tehdyt oikaistut vaikuttavat pääasiassa korollisiin velkoihin, osuuteen ydinvoimarahastosta, ydinvoimaan liittyviin varauksiin ja Uniperin raportoimaan määräysvallattomien omistajien osuuteen. Katso liitetiedot 6.1 Yrityshankinnat ja 14 Korollinen nettovelka.

Segmenttiraportointi

Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja tästä johtuen Fortum on muuttanut raportoitavia segmenttejään raportoiden Uniperin erillisenä segmenttinä. Fortumin osuus Uniperin tuloksesta 31.3.2020 asti on esitetty Muissa toiminnoissa. Katso liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin.

Fortum on aiemmin käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä kolmen kuukauden aikaviiveellä, koska Fortum on julkaissut osavuositiedotuksensa ennen kuin Uniperin taloudellisia tietoja oli saatavilla. Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä

lähtien Fortum on muuttanut julkaisuaikatauluaan ja julkaisee nyt osavuositiedot Uniperin jälkeen. Tästä johtuen Fortumin ensimmäisen neljänneksen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020. Katso liitetieto 12 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös OKG AB:n, ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen lukuihin tehdyt oikaisut. Katso yllä oleva kappale.

Yrityshankinnan kertaluontoinen kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistelyyn kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. Jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö, IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä uudelleenluokittelusta johtuen Fortum kirjasi -222 miljoonan euron kertaluontoisen erän konsernin tuloslaskelmaan, kun Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020. Tämä edustaa Fortumin osuutta Uniperin laajan tuloksen eristä siltä ajanjaksolta, jolloin Uniper oli osakkuusyhtiö ja aiheutuu pääasiassa Uniperin kirjaamista muuntoeroista. Kirjauksella ei ollut vaikutusta konsernin kassavirtaan eikä omaan pääomaan. Katso liitetieto 4 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

1.3 Vaihtoehtoiset tunnusluvut

ESMAN vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden (ESMA Guidelines on Alternative Performance Measures) mukaan vaihtoehtoisena tunnuslukuna (APM) pidetään taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa menneitä tai tulevaa tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin sovellettavassa tilinpäätösnormistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku.

Fortum käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja (APM) tukemaan liiketoiminnan läpinäkyvyyttä, kuten Vertailukelpoinen liikevoitto ja Vertailukelpoinen käyttökate taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, segmenttien ja konsernin tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia. Liiketoimintojen tulosta ei voi vertailla eri raportointikausien välillä huomioimatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja siksi nämä erät eivät sisälly vertailukelpoiseen liikevoittoon eivätkä vertailukelpoiseen käyttökatteeseen (EBITDA).

Vuoden 2020 toisesta neljänneksestä lähtien, Uniperin tuloslaskelman yhdistämisen seurauksena, Fortum päivitti Vertailukelpoisen liikevoiton ja Vertailukelpoisen käyttökateen määritelmiään yhdenmukaisiksi Uniperin vaihtoehtoinen tulos ennen korkoja ja veroja (Adjusted EBIT) kanssa. Päivityksen seurauksena joitain muutoksia on tehty olemassa oleviin määritelmiin ja yksi uusi luokka (Muut) on lisätty muita ei-operatiivisia eriä varten. Vuoden 2020 neljänneistä neljänneksestä lähtien, Fortum vielä päivitti Vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien sisältöä uudelleenluokittelemalla Ydinjätehuoltorahastoon liittyvän oikaisun Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Tällä muutoksella ei ollut vaikutusta Vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on nyt luokiteltu seuraavasti:

- Arvon alentumiset ja peruutukset (aiemmin kirjattujen arvon alentumisten peruutukset on lisätty)
- Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät
- Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus
- Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset
- Muut (mukaan lukien uudelleenjärjestely- ja kulujen hallintakulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset erät)

Katso liitetiedot 4 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat.

Fortumin pitkän aikavälin taloudellinen tavoite pääomarakenteelle on rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökateen suhde (katso liitetieto 1.4 Pääomarakenteen hallinta ja 23 Tunnuslukujen laskentakaavat).

1.4 Pääomarikien hallinta

Uniperin yhdistelyn jälkeen Fortumin liiketoimintaprofiili on muuttunut, eivätkä aiemmat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet yhtiön mukaan enää ilmennä asianmukaisesti konsernin nykyistä liiketoimintaprofiilia. Fortumin hallitus päätti 15.5.2020 poistaa seuraavat taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien: sijoitetun pääoman tuotto vähintään 10 % ja vertailukelpoisen nettovelan ja käyttökäteen suhde noin 2,5x.

Fortum on joulukuussa 2020 päivittänyt taloudelliset tavoitteensa. Luottoluokituksen säilyttäminen vähintään tasolla "BBB investment grade" on meille edelleen keskeistä. Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökäteen suhde alle 2x
- Uusien investointien vähimmäistuottovaatimus on pääomakustannusten painotettu keskiarvo (WACC) ja vähintään
 - +100 korkopistettä 'vihreissä' investoinneissa
 - +200 korkopistettä muissa investoinneissa

Fortumin päivitetty osinkopolitiikka on "maksaa vakaata, kestävä ja ajan myötä kasvavaa osinkoa". Fortumin hallitus ehdottaa 1,12 euron osinkoa/osake vuodelta 2020, ja hallituksen tavoitteena on kasvattaa osinkoa tulevaisuudessa.

Fortumin tavoitteena on vähintään BBB-tason investment grade -luottoluokitus, jotta yhtiö voi ylläpitää taloudellista vahvuuttaan sekä varmistaa taloudellisen joustavuuden ja pääoman hyvän saatavuuden laajentuneelle konsernille. Fortum ja Uniper hallitsevat huolellisesti taseitaan ja keskittyvät kannattavuuteen, rahavirran optimointiin ja investointien tiukkaan priorisointiin nykyisillä markkinoilla ja nykyisessä liiketoimintaympäristössä.

Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmänsä yhdenmukaiseksi Uniperin kanssa. Fortum käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat. Rahoitusnettovelkaan sisällytetään myös vakuussaamiset ja -velat (selvitetyt futuurit). Tähän asti hyödykkeiden hintamuutokset ovat aiheuttaneet epäsymmetrisen vaikutuksen nettovelkaan, kun futuureista ennakkoon saadut tai maksetut rahat on käsitelty käyttöpääoman muutoksena. Katso liitetieto 14 Korollinen nettovelka.

1.5 Laadintaperiaatteet

Tässä osavuositiedossa noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernitiilinpäätöksessä 2019 noudatettujen periaatteiden kanssa. 1.1.2020 voimaan tulleilla standardimuutoksilla ja tulkinnoilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta Fortumin konsernitiilinpäätökseen.

Uniperin tiettyihin tytäri- ja osakkuusyhtiöihin, joita ei ole yhdistelty konsernitiilinpäätökseen olennaisuuden periaatteella, ei sovelleta IFRS 9:ää, vaan ne arvostetaan hankintahintaan oikaistuna mahdollisilla alaskirjauksilla.

1.6 Osavuositarkastuksessa käytetyt keskeisimmät valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kurssiin. Keskimääräinen valuuttakurssi lasketaan Euroopan keskuspankin päivittäisten loppukurssien keskiarvona. Vuoteen 2019 asti keskimääräinen valuuttakurssi laskettiin kunkin kuukauden lopun kurssien keskiarvona.

Keskeisimmät osavuositarkastuksessa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	1-12/2020	1-9/2020	1-6/2020	1-3/2020	1-12/2019	1-9/2019	1-6/2019	1-3/2019
Iso-Britannia (GBP)	0,8897	0,8851	0,8746	0,8623	0,8773	0,8841	0,8761	0,8717
Norja (NOK)	10,7228	10,7115	10,7324	10,4652	9,8524	9,7861	9,7356	9,7491
Puola (PLN)	4,4430	4,4220	4,4120	4,3241	4,2992	4,3056	4,2865	4,2961
Venäjä (RUB)	82,7248	79,9599	76,6692	73,8205	72,7949	73,4459	74,2121	75,6930
Ruotsi (SEK)	10,4848	10,5582	10,6599	10,6689	10,5572	10,5547	10,4782	10,3776
Yhdysvallat (USD)	1,1422	1,1250	1,1020	1,1027	1,1214	1,1241	1,1334	1,1397

Kauden lopun valuuttakurssi	31.12.2020	30.9.2020	30.6.2020	31.3.2020	31.12.2019	30.9.2019	30.6.2019	31.3.2019
Iso-Britannia (GBP)	0,8990	0,9124	0,9124	0,8864	0,8508	0,8857	0,8966	0,8583
Norja (NOK)	10,4703	11,1008	10,9120	11,5100	9,8638	9,8953	9,6938	9,6590
Puola (PLN)	4,5597	4,5462	4,4560	4,5506	4,2568	4,3782	4,2496	4,3006
Venäjä (RUB)	91,4671	91,7763	79,6300	85,9486	69,9563	70,7557	71,5975	72,8564
Ruotsi (SEK)	10,0343	10,5713	10,4948	11,0613	10,4468	10,6958	10,5633	10,3980
Yhdysvallat (USD)	1,2271	1,1708	1,1198	1,0956	1,1234	1,0889	1,1380	1,1235

2. Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Osavuositarkastuksen laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määrään. Toteutuneet erät saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna.

Tämän osavuositarkastuksen laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin konsernitalinpäätöksessä 2019, paitsi kuten tässä on kerrottu. Lisäksi COVID-19-vaikutuksesta konsernin osavuositarkastukseen on kerrottu liitetiedossa 1.1 Laadintaperusta. Uniperin yhdistämisen myötä yhtiön varat ja velat yhdisteltiin Fortumin konsernitaseeseen 31.3.2020. Uniperin varoihin ja velkoihin liittyy kriittisiä tilinpäätösarvioita ja -harkintoja eritoten laskennallisten verosaamisten, eläkevelvoitteiden ja muiden varausten määrittämisessä ja kirjaamisessa. Lisäksi harkintaa on käytetty arvonalentumistestauksessa, tiettyjen rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämisessä ja pitkäaikaisiin sopimuksiin liittyvien hinnantarkistusehtojen huomioimisessa. Katso lisätietoja Uniperin taseesta 31.3.2020 liitetiedossa 6.1 Yritysharkinnat.

3. Tiedot segmenteittäin

Fortumin IFRS:n mukaiset raportoitavat segmentit ovat Generation, Russia, City Solutions, Consumer Solutions ja Uniper. Muut toiminnot sisältää konsernitoiminnot, T&K-toiminnot ja teknologian kehitysprojektit.

Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja tästä johtuen Fortum on muuttanut raportoitavia segmenttejään raportoiden Uniperin erillisenä segmenttinä. Uniper on johtava kansainvälinen energiayhtiö, jolla on toimintaa yli 40:ssä maassa. Sen liiketoimintaa ovat varma energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut. Uniperin päätoimintoja ovat sähköntuotanto Euroopassa ja Venäjällä sekä maailmanlaajuinen energiakaupankäynti.

Fortumin ensimmäisen neljänneksen Muiden toimintojen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019–31.3.2020, koska Fortum oli käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä ja sisällyttänyt Uniperin tuloksen kolmen kuukauden viiveellä. Katso lisätietoja liitetiedossa 12 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Uniper- ja Generation-segmenttien raportointiin vaikuttivat myös OKG AB:n, ruotsalaisen ydinvoimayhteisyrityksen lukuihin tehdyt oikaisut. Katso myös liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Vuosineljännes

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019	IV/2020	IV/2019
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin															
Sähkönmyynti ¹⁾		506	541	188	249	41	45	330	454	6 567	-	0	-	7 633	1 289
Lämmönmyynti		-	-	48	57	164	201	-	-	81	-	-	-	293	258
Kaasunmyynti ²⁾		28	27	-	-	0	0	43	38	9 428	-	-	-	9 499	66
Jätteiden käsittelyn myynti		-	-	-	-	69	70	-	-	-	-	-	-	69	70
Muu myynti ³⁾		7	15	2	-	62	50	-3	17	3 915	-	38	32	4 021	114
Liikevaihto		541	583	238	306	337	366	370	510	19 990	-	38	32	21 515	1 797
Eliminoinnit		-86	-61	-1	0	-19	-16	5	-6	0	-	-30	-23	-130	-105
Nord Pool -netotus ⁴⁾														-105	-139
Ulkoinen liikevaihto		455	522	237	306	318	351	376	504	19 990	-	8	9	21 279	1 553
Vertailukelpoinen käyttökate		220	278	108	136	90	129	38	35	819	-	-28	-27	1 247	552
Poistot		-42	-39	-33	-41	-50	-50	-17	-16	-170	-	-9	-8	-320	-154
Vertailukelpoinen liikevoitto		177	239	76	94	41	80	21	19	649	-	-36	-34	928	398
Arvon alentumiset ja peruutukset		2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	4	0
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät ⁶⁾	6	0	0	0	0	0	1	0	0	-17	-	0	-3	-16	-2
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus ⁴⁾	4	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-18	27	0	-	3	1	27	-23	-617	-	-	-	-605	5
Muut		0	-	-	-	-	-	-	-	147	-	-	-	147	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ⁵⁾	4	-17	27	0	-	3	2	27	-22	-483	-	0	-3	-470	3
Liikevoitto		160	266	76	95	44	82	49	-3	166	-	-36	-37	458	401
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	46	-34	15	0	19	-4	-	-	35	-	-1	103	113	65
Rahoituskulut - netto ⁵⁾	7													-18	-12
Tuloverot	8													-142	-88
Kauden voitto														411	367
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin															
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	6	63	-	-1	62	2	3	-	-	3	-	86	4	152	70
Investoinnit käyttöomaisuuteen		52	77	20	36	114	58	14	15	258	-	13	11	471	197
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	0	-	0	-	0	-	10	-	13	-	0	-	24	-

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödykejohdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.
- 2) Kaasunmyynti Generation, City Solutions ja Consumer Solutions -segmenteissä on esitetty aiemmin erässä Muu myynti.
- 3) Viimeinen neljännes sisältää kertaluonteisen kumulatiivisen oikaisun sähkönmyynnin ja muun myynnin välillä Consumer Solutions -segmentissä.
- 4) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuotona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.
- 5) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on IV/2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Vuoden alusta

milj. euroa	Liite	Generation ¹⁾		Russia		City Solutions ¹⁾		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Tuloslaskelman tiedot segmenteittäin															
Sähkönmyynti ¹⁾		1 878	2 006	791	924	121	153	1 057	1 630	16 994	-	0	-	20 841	4 714
Lämmönmyynti		-	-	134	145	516	615	-	-	191	-	-	-	841	760
Kaasunmyynti ²⁾		84	91	-	-	1	3	139	132	22 176	-	-	-	22 400	226
Jätteiden käsittelyn myynti		-	-	-	-	252	250	-	-	-	-	-	-	252	250
Muu myynti		44	44	4	2	185	178	70	73	5 154	-	140	115	5 598	413
Liikevaihto		2 006	2 141	929	1 071	1 075	1 200	1 267	1 835	44 514	-	140	115	49 931	6 363
Eliminoinnit		-421	-259	-2	0	-64	-45	-2	3	0	-	-110	-86	-598	-387
Nord Pool -netotus ³⁾														-317	-529
Ulkoinen liikevaihto		1 585	1 883	927	1 071	1 012	1 155	1 264	1 839	44 514	-	30	29	49 015	5 447
Vertailukelpoinen käyttökatte		886	939	394	469	239	308	153	141	856	-	-94	-91	2 434	1 766
Poistot		-164	-145	-143	-153	-191	-188	-63	-62	-494	-	-35	-28	-1 090	-575
Vertailukelpoinen liikevoitto		722	794	251	316	47	120	90	79	363	-	-129	-118	1 344	1 191
Arvon alentumiset ja peruutukset		2	-3	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-6	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät ⁶		0	3	1	1	723	5	0	-	-13	-	53	-2	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus ⁴		-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-222	-	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-12	-15	0	-	5	2	39	-59	-706	-	-	-	-675	-72
Muut		0	-	-	-	-	-	-	-	386	-	-	-	386	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ⁴⁾		-11	-14	1	1	728	7	39	-59	-333	-	-169	-8	255	-72
Liikevoitto		711	780	252	317	775	127	129	20	29	-	-298	-126	1 599	1 118
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	29	10	47	59	57	37	-	-	54	-	470	638	656	744
Rahoituskulut - netto ⁴⁾	7													-56	-134
Tuloverot	8													-344	-221
Kauden voitto														1 855	1 507
Bruttoinvestoinnit / -divestoinnit segmenteittäin															
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	6	70	13	48	66	114	9	0	-	3	-	3 572	18	3 807	106
Investoinnit käyttöomaisuuteen		158	247	43	67	219	314	57	55	624	-	34	30	1 135	713
Osakkeiden bruttodivestoinnit	6	171	12	0	-	895	2	10	-	69	-	81	16	1 226	30

- 1) Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta. Sähkönmyynti sisältää hyödyke johdannaisten realisoituneen tuloksen sopimuksista, joilla ei ollut IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, mutta ovat operatiivisesti luokiteltu suojaukseksi.
- 2) Kaasunmyynti Generation, City Solutions ja Consumer Solutions -segmenteissä on esitetty aiemmin erässä Muu myynti.
- 3) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.
- 4) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on IV/2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedon liitetiedot.

Varat ja velat segmentteittäin

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper		Muut toiminnot		Yhteensä	
		31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Korottomat varat		5 780	5 461	2 020	2 637	3 512	3 780	780	939	20 646	-	270	237	33 009	13 054
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	12	961	838	577	681	612	584	-	-	729	-	33	4 331	2 912	6 435
Eliminoinnit														-57	-107
Segmenttien varat yhteensä		6 742	6 299	2 597	3 319	4 123	4 364	780	939	21 375	-	303	4 568	35 863	19 381
Korolliset saamiset	13													3 000	1 035
Laskennalliset verosaamiset														1 089	77
Muut varat														15 550	1 437
Likvidit varat														2 308	1 435
Varat yhteensä														57 810	23 364
Segmenttien velat		508	279	166	107	445	419	215	302	13 943	-	167	168	15 443	1 274
Eliminoinnit														-57	-107
Segmenttien velat yhteensä														15 386	1 168
Laskennalliset verovelat														952	885
Muu vieras pääoma														15 233	1 382
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma														31 570	3 435
Korollinen vieras pääoma	14													10 662	6 694
Oma pääoma														15 577	13 235
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä														57 810	23 364
Henkilöstön lukumäärä		1 143	1 109	2 935	2 955	2 093	1 970	1 048	1 327	11 751	-	963	830	19 933	8 191

Segmenttien varat ja velat 31.12.2019 sisälsivät myytävänä olevat omaisuuserät. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sekä Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto

milj. euroa	Liite	Generation		Russia		City Solutions		Consumer Solutions		Uniper ²⁾	
		31.12. 2020	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2019
Vertailukelpoinen liikevoitto		722	794	251	316	47	120	90	79	363	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	12	29	10	47	59	57	37	-	-	54	-
Oikaisu erään Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		-45	-13	-	-	-	22	-	-	-	-
Vertailukelpoinen liikevoitto sisältäen osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		706	791	298	375	104	179	90	79	417	-
Segmenttien varat kauden lopussa		6 742	6 299	2 597	3 319	4 123	4 364	780	939	21 375	-
Segmenttien velat kauden lopussa		508	279	166	107	445	419	215	302	13 943	-
Vertailukelpoinen sidottu pääoma		6 234	6 019	2 431	3 212	3 679	3 945	565	637	7 432	-
Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ¹⁾		6 006	5 959	2 693	3 048	3 679	3 865	569	595	N/A	-
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		11,8	13,3	11,1	12,3	2,8	4,6	15,9	13,3	N/A	-

1) Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttäen vuoden alun ja jokaisen vuosineljänneksen lopun arvoja.

2) Uniper-segmentti hankittiin 31.3.2020. Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin ja Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto tullaan esittämään Uniper-segmentissä, kun tiedot 12 kuukauden ajalta ovat saatavilla.

Segmenttien varat ja velat 31.12.2019 sisälsivät myytävänä olevat omaisuuserät. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

4. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	Liite	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vertailukelpoinen liikevoitto		928	398	1 344	1 191
Arvon alentumiset ja peruutukset		4	0	2	-8
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	6	-16	-2	765	7
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus		0	-	-222	-
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset		-605	5	-675	-72
Muut		147	-	386	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾		-470	3	255	-72
Liikevoitto		458	401	1 599	1 119

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät

Vuoden 2020 myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät sisältää 72 miljoonan euron myyntivoiton Fortum Recharge AS:n myynnistä, 431 miljoonan euron myyntivoiton Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä ja 291 miljoonan euron myyntivoiton Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnan myynnistä (katso liitetieto 6.2 Yritysmyyntit), sekä 20 miljoonaa euroa Uniperin hankinnasta aiheutuneita kuluja (katso liitetieto 6.1 Yrityshankinnat).

Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus

Osakkuusyhtiön yhdistämiseen kuuluu konsernin osuuden kirjaaminen osakkuusyhtiön laajan tuloksen eristä. IFRS-standardien mukaan nämä aiemmin kirjatut laajan tuloksen erät uudelleenluokitellaan oman pääoman sisällä luonteensa mukaisesti kertyneisiin voittovaroihin, joko konsernin tuloslaskelman kautta tai suoraan, jos osakkuusyhtiö myydään tai siitä tulee tytäryhtiö. Tällä uudelleenluokittelulla ei ole vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Tästä uudelleenluokittelusta johtuen Fortum kirjasi -222 miljoonan euron kertaluontoisen erän konsernin tuloslaskelmaan, kun Uniperista tuli Fortumin tytäryhtiö 31.3.2020. Tämä edusti Fortumin osuutta Uniperin laajan tuloksen eristä siltä ajanjaksolta, jolloin Uniper oli osakkuusyhtiö ja aiheutui pääasiassa Uniperin kirjaamista muuntoeroista. Kirjauksella ei ollut vaikutusta konsernin kassavirtaan eikä omaan pääomaan. Fortumin osuus niistä Uniperin laajan tuloksen eristä, joita ei siirretä tuloslaskelmaan, -84 miljoonaa euroa, on uudelleenluokiteltu oman pääoman sisällä kertyneisiin voittovaroihin. Katso myös Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.

Muut

Erä Muut sisältää Uniper-segmentin uudelleenjärjestelykuluja, varausten muutoksia ja lyhytaikaisten varojen väliaikaisten vähennysten palautuksia.

Hankintamenolaskelman laatimisen yhteydessä Fortumin täytyy myös arvioida tapahtumia Uniperin tuloslaskelmassa vuoden ajanjaksolla, jolla hankintamenolaskelma on ollut avoinna, ja ottaa näiden vaikutus huomioon hankintahetken avaavassa taseessa, jos ne antavat lisätietoa hankintahetken varojen ja velkojen käyvistä arvoista.

Seuraavat erät, jotka oli esitetty vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä vuoden 2020 toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä on sisällytetty avaavaan taseeseen ja peruutettu oikaistuissa vuosineljännesten luvuissa:

- 67 miljoonaa euroa toisella vuosineljänneksellä kirjattuja arvonalentumisia, jotka johtuvat pääasiassa Venäjän Berezovskayan voimalayksikköön 3 liittyvän hankkeen jatkuvista viiveistä.
- 138 miljoonaa euroa toisella vuosineljänneksellä kirjattuja arvonalentumisten peruutuksia, pääasiassa liittyen kahteen saksalaiseen kaasuvoimalaitokseen, jotka palautettiin markkinoille.

Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositikatsaukseen ja liitetieto 1.3 Vaihtoehtoiset tunnusluvut (Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin tehdyt muutokset vuonna 2020).

5. Rahoitusriskien hallinta

Fortum jatkaa keskustelua Uniperin kanssa selvityksistä riskienhallinnan järjestelmästä ja periaatteista koko konsernin osalta. Riskienhallinnan nykyiset tavoitteet ja periaatteet on esitetty vuoden 2019 konsernitilinpäätöksessä.

Uniperin 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tehdyn yhdistelyn vaikutus rahoitusvaroihin Käypien arvojen hierarkiatasotaulukossa oli 22 210 miljoonaa euroa (Taso 1: 7 354 miljoonaa euroa, Taso 2: 14 758 miljoonaa euroa ja Taso 3: 98 miljoonaa euroa) ja rahoitusvelkoihin 21 129 miljoonaa euroa (Taso 1: 7 248 miljoonaa euroa, Taso 2: 13 476 miljoonaa euroa, Taso 3: 405 miljoonaa euroa) johtuen pääsääntöisesti hyödykejohdannaisista. Uniperin vaikutuksista laskentaperiaatteisiin katso lisätietoja liitetiedosta 1 Merkittävät laadintaperiaatteet ja Uniperin yhdistelyn vaikutuksista katso lisätietoja liitetiedosta 6.1 Yrityshankinnat.

Käypien arvojen hierarkiatasot

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on esitetty seuraavien käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti:

Taso 1: täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla;

Taso 2: muut tiedot kuin tasoon 1 sisältyvät noteeratut hinnat, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on havainnoitavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina);

Taso 3: omaisuuserää tai velkaa koskevat tiedot, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei havainnoitavissa olevat tiedot).

Katso myös laadintaperiaatteet konsernitilinpäätöksen 2019 liitetiedossa 16 Rahoitusvarat ja -velat käypään arvoon.

Rahoitusvarat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Pitkäaikaisissa varoissa										
Muut sijoitukset ²⁾	75		43		70	75			188	75
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			52	9			-29	-8	23	1
Ei sovelleta suojauslaskentaa	1 030	10	1 563	27	138		-24	-16	2 707	21
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			170	154					170	154
Ei sovelleta suojauslaskentaa			46	2					46	2
Korolliset saamiset	98				17	23			116	23
Yhteensä pitkäaikaisissa varoissa	1 203	10	1 874	192	225	98	-53	-24	3 250	278
Lyhytaikaisissa varoissa										
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			185	101			-60	-59	125	42
Ei sovelleta suojauslaskentaa	2 851	315	5 090	306	6		-655	-547	7 292	74
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			26	9					26	9
Ei sovelleta suojauslaskentaa			89	7					89	7
Muut saamiset			62						62	
Korolliset saamiset	432	281	46		5	34			483	315
Yhteensä lyhytaikaisissa varoissa	3 283	596	5 498	423	11	34	-715	-606	8 077	446
Yhteensä rahoitusvaroissa	4 486	606	7 372	615	237	132	-768	-630	11 326	724

1) Kun sähkö- ja muiden hyödykepörsien kanssa tehdyillä standardijohdannaissojimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan, paitsi saamiset ja velat Uniperin hankinnan osalta

2) Muut sijoitukset koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista.

Rahoitusvelat

milj. euroa	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus ¹⁾		Yhteensä	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Pitkäaikaisissa veloissa										
Korolliset velat ²⁾			2 145	2 293					2 145	2 293
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			106	38			-29	-8	77	30
Ei sovelleta suojauslaskentaa	634	11	1 598	37	254		-24	-16	2 462	32
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			56	72					56	72
Ei sovelleta suojauslaskentaa			63	3					63	3
Yhteensä pitkäaikaisissa veloissa	634	11	3 967	2 443	254	-	-53	-24	4 802	2 430
Lyhytaikaisissa veloissa										
Korolliset velat			497	281					497	281
Johdannaisinstrumentit										
Hyödykejohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			304	143			-60	-59	244	84
Ei sovelleta suojauslaskentaa	2 545	334	5 612	328	10		-655	-547	7 512	115
Korko- ja valuuttajohdannaiset										
Sovelletaan suojauslaskentaa			14	4					14	4
Ei sovelleta suojauslaskentaa			167	49					167	49
Yhteensä lyhytaikaisissa veloissa	2 545	334	6 594	805	10	-	-715	-606	8 434	533
Yhteensä rahoitusveloissa	3 179	345	10 561	3 248	264	-	-768	-630	13 236	2 963

1) Kun sähkö- ja muiden hyödykepörssiin kanssa tehdyillä standardijohdannaisinstrumenteilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan, paitsi saamiset ja velat Uniperin hankinnan osalta.

2) Osuus joukkovelkakirjalainoista, joihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Korko- ja valuuttajohdannaisien käypä arvo on nettona 32 miljoonaa euroa, josta varoja 331 miljoonaa euroa ja velkoja 299 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen vakuussopimuksiin, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Joulukuun 2020 lopussa Fortum oli saanut 144 miljoonaa euroa näistä vakuussopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Lisätietoja korollisista saamisista ja veloista on liitetiedoissa 13 Korolliset saamiset ja 14 Korollinen nettovelka sekä liitetiedossa 19 Pantatut varat ja vastuut

Muutokset käypien arvojen hierarkiatasossa 3

	1.1.2020	Tytär- yhtiöiden hankinta	Ostot	Selvitykset	Voitot / tappiot laskelmassa	Voitot / tappiot laajassa tuloksessa	31.12.2020
Taseessa, netto							
Muut sijoitukset	75	8	38			-51	70
Hyödykejohdannaiset,		108	111	-15	178		382
Hyödykejohdannaisien ensimmäisen päivän voitot ja tappiot		-423	-85		7		-501
Korolliset saamiset	57			-26	-9		22
Yhteensä taseessa, netto	132	-307	64	-41	176	-51	-27

Vuoden 2020 aikana johdannaisinstrumentteja ei siirretty tasoon 3 eikä pois tasosta 3.

6. Yrityshankinnat ja -myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät

6.1 Yrityshankinnat

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Hankitut tytäryhtiöosakkeet (brutto)	72	-	3 646	13
Hankitut osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	66	65	119	73
Hankitut muut osakkeet (brutto)	15	4	42	20
Yhteensä	152	70	3 807	106

Uniperin hankinta maaliskuussa 2020

Fortum sopi 8.10.2019 ostavansa kaikki Elliott Management Corporation ja sen tytäryhtiöiden ("Elliott") sekä Knight Vinke Energy Advisors Limited ja sen tytäryhtiöiden ("Knight Vinke") hallinnoimien rahastojen omistamat Uniperin osakkeet. Hankinta toteutettiin kahdessa erässä. Määräysvalta Uniperista saavutettiin 26.3.2020, kun kaupan ensimmäinen, 19,6 prosentin osake-erä saatiin päätökseen. Hankintapäivänä kirjattiin myös velka kaupan toisesta 3,8 prosentin osake-erästä enimmäismääräisenä. Kaupat toisesta osake-erästä enimmäismääräisenä saatiin päätökseen 8.5.2020.

Fortumin kokonaisosuus Uniperista oli 73,4 prosenttia 31.3.2020. Hankinnan kokonaisarvo oli yhteensä 2,6 miljardia euroa, mikä kasvatti Fortumin investoinnin kokonaisarvoa 6,5 miljardiin euroon.

milj. euroa	Uniper
Hankitut osakkeet	2 858
Likvidit varat hankituissa yhtiöissä	-1 328
Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa	1 530
Korollinen velka hankituissa yhtiöissä	1 414
Muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät hankituissa yhtiöissä	596
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	3 540

Hankinnan kirjanpitoikäsihtely

Uniper-hankinnan hankintamenolaskelmaa viimeistellään ja se tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä eli vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Vuoden 2020 neljännellä neljänneksellä Fortum esittää alustavan Uniperin hankintamenolaskelman, minkä seurauksena Uniperin 31.3.2020 avaavaan taseeseen on tehty oikaisuja. Tästä johtuen vuoden 2020 aiempien neljännesten luvut on oikaistu. Oikaistut luvut vuosineljänneksittäin julkaistaan erillisenä lehdistötiedotteena samaan aikaan osavuositiedotuksen kanssa.

Käyvän arvon oikaisu liittyy pääasiassa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja käyttöoikeusomaisuuseriin, osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, vuokrasopimusvelkoihin, muihin varauksiin ja laskennallisiin veroihin. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedotukseen. Hankintahinnan ja Uniperin nettovarojen käyvän arvon erotus esitetään alustavana liikearvona.

Fortum päätti arvostaa määräysvallattomien omistajien osuuden Uniperissa määräysvallattomien omistajien suhteellisella osuudella hankituista nettovaroista. Oikaistut hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypiin arvoihin tulevat vaikuttamaan määräysvallattomien omistajien osuuden arvoon.

Hankitut nettovarot on esitetty alla olevassa taulukossa.

milj. euroa	31.3.2020
VARAT	
Liikearvo	1 779
Muut aineettomat hyödykkeet	980
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	9 268
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	750
Johdannaisinstrumentit	21 958
Korolliset saamiset	1 840
Osuudet ydinjätehuoltorahastoista	1 602
Vakuussaaminen	413
Myyntisaamiset ja muut saamiset	7 236
Laskennalliset verosaamiset ja tuloverosaamiset	1 021
Vaihto-omaisuus	1 565
Likvidit varat	1 328
Varat yhteensä	49 739
VIERAS PÄÄOMA	
Johdannaisinstrumentit	21 084
Korollinen vieras pääoma	1 575
Eläkevelvoitteet	953
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	1 758
Muut varaukset	3 935
Laskennalliset verovelat ja tuloverovelat	348
Vakuusvelka	924
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	7 852
Velat yhteensä	38 428
Nettovarot Uniperin taseessa	11 312
Vähennetään Uniperin taseessa oleva liikearvo ¹⁾	-1 779
Uniperin nettovarot ilman liikearvoa	9 533
Hankintahinta	2 587
Aiemmin omistettujen osuuden arvo	4 613
Hankinnan kokonaisarvo	7 201
Määräysvallattomien osuus Uniperin taseessa	-424
Määräysvallattomien osuus Uniperin hankinnasta	-2 423
Määräysvallattomien osuus yhteensä	-2 847
Alustava liikearvo	515

1) Uniperin taseessa oleva liikearvo vähennetään, koska se ei ole IFRS-standardien mukainen yksilöitävissä oleva omaisuuserä Fortumin näkökulmasta.

Hankitut nettovarot perustuvat Uniperin ensimmäisessä osavuositiedotuksessa 7.5.2020 julkaistun taseeseen. Uniperin erillinen tase ei ole täysin yhtenevä tässä esitettyyn taseeseen, sillä taseen erät on luokiteltu Fortumin taseluokkien mukaisesti. Lisäksi Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. OKG AB on yhdistetty Uniper-konserniin tytäryhtiönä 45,5 prosentin vähemmistöosuudella, joka edustaa Fortumin omistusosuutta OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen.

Uniperin osakkeiden hankinta on toteutunut vaiheittain, sillä Fortum omisti 49,99 prosenttia Uniperin osakkeista ennen 26.3.2020 tapahtunutta hankintaa. IFRS-standardien mukaan aiemmin omistettu osakkuusyhtiöosuus arvostetaan käypään arvoon, kun kontrolli on saavutettu. Taseen kirjanpitoarvon ja omistettujen osuuden käyvän arvon ero kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Fortumin aiemmin omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden käypä arvo oli 4 613 miljoonaa euroa. Käypä arvo perustui Uniperin osakkeen hintaan 26.3.2020, jota on hieman oikaistu merkittävä vaikutusvaltaa heijastavalla preemiolla. Arvostuksessa ei ole käytetty merkittävässä määrin muita kuin havainnoitavissa olevia lähtötietoja (markkinaehtoinen menetelmä, joka luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa tasolle 2). Fortumin aiemmin

omistaman oman pääoman ehtoisen osuuden arvostamisesta ei syntynyt tulosvaikutusta, sillä käypä arvo oli verrattavissa kirjanpitoarvoon.

Hankinnasta aiheutuneet kulut, 20 miljoonaa euroa, on kirjattu vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin konsernin tuloslaskelmalle. Katso liitetieto 4 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Hankintamenolaskelman laatiminen vaatii johdon arvioita hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvistä arvoista. Alustavaa hankintamenolaskelmaa voidaan tulla tarkentamaan lisäanalyysien ja lisätietojen perusteella. Oikaisut hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypiin arvoihin tulevat vaikuttamaan alustavaan arvioon liikearvosta. Nämä oikaisut voivat olla olennaisia. Fortum odottaa tekevänsä lisäanalyysia määrittäessään muun muassa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden, varausten, ehdollisten velkojen ja pitkäaikaisten ostovelvoitteiden käyppiä arvoja.

Katso liitetiedosta 3 Tiedot segmenteittäin lisätietoa Uniperin tulosvaikutuksesta Fortumin konsernin tuloslaskelmaan.

Muut yrityshankinnat 2020

Vuoden 2020 aikana Fortum investoi RUSNANOn kanssa 50/50 omistettuun venäläiseen tuulivoimasijoitusrahastoon 25 miljoonaa euroa (2019: 66).

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, on vuoden 2020 aikana myynyt 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot tätä tarkoitusta varten äskettäin Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

Yrityshankinnat vuoden 2019 aikana

Toukokuussa 2019 Fortum ilmoitti, että Fortum ja Skellefteå Kraft järjestävät uudelleen Ruotsissa sijaitsevien Solbergin ja Blaikenin tuulipuistojensa yhteisomistuksen. Järjestelyn myötä Solbergin 76 megawatin tuulipuisto siirtyi kokonaan Fortumin omistukseen ja Blaikenin 248 megawatin tuulipuisto Skellefteå Kraftin omistukseen. Investoinnit Solbergiin ja Blaikenin divestointi sisälsivät sekä osakkeita että käyttöomaisuutta. Järjestely saatiin päätökseen elokuussa 2019, ja sillä oli vain vähäinen vaikutus Fortumin rahavirtaan ja tulokseen.

6.2 Yritysmyyntit

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Myydyt tytäryhtiöosakkeet (brutto)	9	-	1 156	15
Myydyt osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet (brutto)	3	-	31	10
Myydyt muut sijoitukset (brutto)	12	-	40	4
Yhteensä	24	-	1 226	30

Yritysmyyntit vuoden 2020 aikana

Joulukuussa 2019 Fortum sopi Joensuun kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Savon Voima Oyj:lle. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 530 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 10.1.2020, ja Fortum kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tulokseen 431 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kaupan velaton kokonaisarvo oli noin 170 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta kesken ollutta Sørfjordin tuulipuistoa.

Fortum allekirjoitti 27.4.2020 sopimuksen pohjoismaisen sähköajoneuvojen julkisten latauspisteiden operaattorinsa Fortum Recharge AS:n 60 prosentin osuuden myynnistä Infracapitalille. Kauppa saatiin päätökseen 29.5.2020, ja Fortum

kirjasi Muut toiminnot -segmentin vuoden 2020 toisen neljänneksen tulokseen 72 miljoonan euron verottoman myyntivoiton. Kokonaiskauppahinta oli 87 miljoonaa euroa.

Fortum sopi 3.7.2020 Järvenpään kaukolämpöliiketoimintansa myynnistä Vantaan Energiasta, Infranodesta ja Kevasta koostuvalle konsortiolle. Kaupan velaton kokonaisarvo on 375 miljoonaa euroa. Kauppa saatiin päätökseen 19.8.2020, ja Fortum kirjasi City Solutions -segmentin vuoden 2020 kolmannen neljänneksen tulokseen 291 miljoonan euron verottoman myyntivoiton.

Joulukuussa 2020 Fortum päätti myydä kahdeksan pientä vesivoimalaitosta Ruotsissa Downing Renewables & Infrastructure Trust:lle. Voimalaitosten keskimääräinen vuotuinen sähköntuotanto on 0,1 terawattituntia. Velaton kauppahinta on 64,5 miljoonaa euroa, ja kauppa toteutui 2.2.2021.

Yritysmyyntit vuoden 2019 aikana

Elokuussa 2019 Solbergin ja Blaikenin tuulipuistojen yhteisomistuksen uudelleenjärjestely Skellefteå Kraftin kanssa saatiin päätökseen. Katso lisätietoa liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät

Myytävänä olevat omaisuuserät sisälsivät 31.12.2020 Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen (Uniper-segmentti) ja Sør fjordin tuulipuiston (Generation-segmentti).

Helmikuussa 2020 Uniper allekirjoitti sopimuksen Schkopaun ruskohiilellä toimivan voimalaitoksen omistuksen myynnistä Saale Energie GmbH:lle, tšekkiläisen Energetický a průmyslový holding, a. s.:n tytäryhtiölle. Uniper on voimalaitoksen operaattori ja omistaa siitä noin 58 prosenttia. Saale Energie omistaa Schkopaun voimalaitoksesta noin 42 prosenttia ja ottaa haltuunsa Uniper-osuuden 1.10.2021 alkaen. Myynnistä saatava tuotto määräytyy 1.10.2021, kun kauppa toteutuu. Kaupan toteutuessa otetaan myös huomioon sopimukselliset ehdot oikaisuista myyntihintaan.

Joulukuussa 2019 Fortum allekirjoitti sopimuksen pohjoismaisten tuulivoimalaitostensa 80 prosentin osuuden myynnistä Credit Suisse Energy Infrastructure Partnersin (CSEIP) hallinnoimille rahastoille. Kauppa saatiin päätökseen 14.5.2020 lukuun ottamatta Sør fjordin tuulipuistoa, jonka rakentaminen oli vielä kesken. Sør fjordin tuulipuiston kauppa saatiin päätökseen 20.1.2021.

Myytävänä olevat omaisuuserät sisälsivät 31.12.2019 sekä Fortumin pohjoismaisen tuulivoimasalkun (lukuun ottamatta Sør fjordin tuulipuistoa, jonka rakentaminen oli vielä kesken) (Generation-segmentti) että Joensuun kaukolämpöliiketoiminnan (City Solutions -segmentti). Nämä kaupat saatiin päätökseen 14.5.2020 ja 10.1.2020.

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Myytävänä olevat omaisuuserät		
Aineettomat hyödykkeet sekä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät	230	290
Laskennalliset verosaamiset	9	0
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset varat	96	15
Likvidit varat	0	2
Yhteensä	335	307
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		
Korollinen vieras pääoma	43	6
Laskennalliset verovelat	33	20
Eläkeveloitteet ja käytöstäpoistamisvaraukset	18	-
Muut velat ja varaukset	112	25
Yhteensä	206	52

7. Rahoituskulut - netto

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Korkokulut				
Lainat	-43	-39	-186	-171
Vuokrasopimusvelkojen korot ja muut korkokulut	-4	-2	-12	-4
Aktivoidut korkokulut	8	2	27	9
Yhteensä	-38	-39	-170	-167
Korkotuotot				
Lainasaamiset ja talletukset	27	5	96	25
Vuokrasopimussaamisten korot ja muut korkotuotot	4	1	16	3
Yhteensä	31	5	111	28
Muut rahoituserät - netto				
Ydinjätehuoltorahaston tuotto, ydinjäterahastoon liittyvä oikaisu ja diskonttauksen purkaminen ¹⁾	-19	28	-26	-4
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutos, luottotappiot ja niiden oikaisut	11	2	29	8
Muut rahoituskulut ja -tuotot	-2	-9	0	1
Yhteensä	-11	21	3	5
Rahoituskulut - netto	-18	-12	-56	-134

1) Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on IV/2020 uudelleenluokiteltu Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä Muut rahoituserät – nettoon. Edellisvuoden vertailuluvut on vastaavasti uudelleenluokiteltu. Katso liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedon liitetietoihin.

Lainojen korkokulut olivat yhteensä 186 miljoonaa euroa (2019: 171) sisältäen velan korkoja 160 miljoonaa euroa (2019: 134) ja 26 miljoonaa euroa (2019: 37) korkokuluja lainasalkkua suojaavista johdannaisista. Vuokrasopimusvelkojen korkokulut olivat 9 miljoonaa euroa (2019: 3).

Korkotuotot olivat yhteensä 111 miljoonaa euroa (2019: 28) sisältäen osakaslainasaamisten ja muiden lainasaamisten korkoja 88 miljoonaa euroa (2019: 12) ja 8 miljoonaa euroa (2019: 11) talletusten korkotuottoa. Vuokrasopimussaamisten korkotulot olivat 12 miljoonaa euroa (2019: 0).

Ydinjätehuoltorahastojen tuotot sisältävät ydinjätehuoltorahastoon liittyvän oikaisun, korkotuloja Suomen ydinjätehuoltorahastolta ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastolta markkina-arvojen muutoksia. Diskonttausten purkaminen liittyvät ydinjätehuoltorahaston, eläkerahaston ja muiden rahastojen purkuun.

8. Tuloverot

Tuloverot vuoden aikana olivat 344 miljoonaa euroa (2019: 221). Efektiivinen tuloverokanta tuloslaskelman mukaan oli 15,7 % (2019: 12,8 %). Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta, ilman osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä, verokantojen muutoksia sekä muita merkittäviä kertaluontoisia tuloveroeriä, oli 23,8 % (2019: 22,0 %).

Vertailukelpoisen efektiivisen tuloverokannan määritelmää muutettiin vuoden 2020 toisella neljänneksellä niin, että kaikkien vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien verovaikutus on vähennetty. Aiemman määritelmän mukaan vähennettiin vain myyntivoittojen ja -tappioiden verovaikutus. Katso liitetieto 23 Tunnuslukujen laskentakaavat.

Fortum on aikaisempina vuosina maksanut veroja liittyen käynnissä oleviin verokiistoihin. Valitusprosessit ovat kesken ja lainopillisten arvioiden sekä niitä tukevien lausuntojen perusteella maksut on kirjattu saamiseksi, 114 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 114), sisältyen verosaamisiin. Katso lisätietoja liitetiedossa 20 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

9. Osakekohtainen osinko

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata velaksi tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat hyväksyneet sen yhtiökokouksessa. Suunnitellulle yhtiökokoukselle 28.4.2021 on ehdotettu jaettavaksi vuodelta 2020 osinkoa 1,12 euroa osakkeelta, yhteensä 995 miljoonaa euroa, mikä perustuu 11.3.2021 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään.

Vuoden 2019 osingonjaosta, 1,10 euroa osaketta kohti, yhteensä 977 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 23.4.2020. Osinko maksettiin 5.5.2020.

Vuoden 2018 osingonjaosta, 1,10 euroa osaketta kohti, yhteensä 977 miljoonaa euroa, päätettiin yhtiökokouksessa 26.3.2019. Osinko maksettiin 4.4.2019.

10. Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Liikearvo	1 069	612
Sopimuksiin perustuvat	534	-
Muut	1 205	531
Yhteensä	2 808	1 143

Liikearvo sisältää Uniper-hankinnasta syntyneitä alustavaa liikearvoa 515 miljoonaa euroa ja se ei sisällä Uniperin taseessa 31.3.2020 olevaa liikearvoa 1 779 miljoonaa euroa, jonka ei katsota olevan IFRS-standardien mukainen yksilöitävissä oleva omaisuuserä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat. Muut muutokset vuoden 2020 aikana liittyvät pääasiassa muuntoeroihin.

Muut aineettomat hyödykkeet sisälsivät 980 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita hyödykkeitä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat. Muut muutokset vuoden 2020 aikana liittyvät pääasiassa päästöoikeuksien lisäykseen.

11. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät olivat 19 367 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 10 123). Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät sisälsivät 9 268 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita hyödykkeitä. Nämä hyödykkeet ovat pääasiassa koneita ja kalustoa, sekä rakennuksia ja rakennelmia. Uniperin hankinnan myötä tullut tase-erä sisälsi 645 miljoonaa euroa käyttöoikeusomaisuuseriä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Muut muutokset vuoden 2020 aikana liittyvät pääasiassa poistoihin, myynteihin ja muuntoeroihin, joiden vaikutusta hankinnat ja ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut osittain tasoittivat.

12. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

12.1 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Uniper SE	-	4 306
Muut osakkuus- ja yhteisyritykset	2 912	2 128
Yhteensä	2 912	6 435

Fortum yhdisti Uniperin tytäryhtiönä 31.3.2020, joten Uniper SE ei sisälly enää osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksistä Fortumin taseessa. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä sisältävät 750 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita osuuksia.

Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistetty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Katso myös liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 435	5 978
Yrityshankinnat	750	-
Hankinnat	119	73
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	656	744
Saadut osingot	-116	-239
Myynnit ja pääoman palautukset	-47	-27
Uudelleenryhmittelyt	-4 663	-16
Osakkuus- ja yhteisyritysten muut laajan tuloksen erät	-183	-137
Muuntoerot ja muut muutokset	-40	59
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	2 912	6 435

Yrityshankinnat ja uudelleenryhmittelyt liittyvät pääasiassa Uniperin yhdistelyyn tytäryhtiönä 31.3.2020.

12.2 Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Uniper SE	-	98	469	632
TGC-1	-2	7	24	54
Stockholm Exergi AB	16	-6	46	24
Muut osakkuus- ja yhteisyritykset	99	-34	117	34
Yhteensä	113	65	656	744

Uniper

Fortum on aiemmin käsitellyt Uniperin osakkuusyhtiönä kolmen kuukauden aikaviiveellä, koska Fortum on julkaissut osavuositiedot ennen kuin Uniperin taloudellisia tietoja oli saatavilla. Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on muuttanut julkaisuajankäytäntönsä ja julkaisee nyt osavuositiedot Uniperin jälkeen. Tästä johtuen Fortumin ensimmäisen neljänneksen tulos sisälsi Fortumin osuuden Uniperin tuloksesta 1.10.2019 – 31.3.2020.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2019 neljännestä neljänneksen tuloksesta, 162 miljoonaa euroa, sisälsi Fortumin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemän oikaisun peruutuksen, liittyen Ison-Britannian kapasiteettimarkkinan

uudelleenkäyttöönnoton vaikutukseen. Fortum teki myös 389 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Fortumin osuus Uniperin vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen tuloksesta, 307 miljoonaa euroa, sisälsi 61 miljoonan euron (verojen jälkeen) peruutuksen liittyen Uniperin vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tekemiin arvonalennuksiin.

Uniperin osakkeiden 49,99 prosentin hankintaan liittyvässä hankintamenolaskelmassa kirjattu käyvän arvon oikaisu, 613 miljoonaa euroa verojen jälkeen, liittyi poliittisiin riskeihin ja riskeihin sääntely-ympäristössä koskien Uniperin energiantuotannossa käytettäviä omaisuuseriä. Jos Uniper raportoi negatiivisia tulosvaikutuksia näihin omaisuuseriin liittyen, Fortum arvioi, täytyykö tämä negatiivinen tulosvaikutus peruuttaa käyvän arvon oikaisua käyttäen. Tekemänsä arvion perusteella Fortum on päättänyt peruuttamaan käyvän arvon oikaisua käyttäen pääosan Uniperin vuoden 2019 neljännellä ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä tekemistä arvonalentumisista.

Uniperin osakkeiden 49,99 prosentin hankintaan liittyvän hankintamenolaskelman jäljellä oleva käyvän arvon oikaisu lakkasi olemasta 31.3.2020, koska Uniper yhdistellään tytäryhtiönä 31.3.2020 lähtien ja Fortum tekee uuden hankintamenolaskelman. Hankintamenolaskelma tullaan saattamaan päätökseen yhden vuoden sisällä hankintahetkestä. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

13. Korolliset saamiset

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Korolliset saamiset	2 804	1 035
Vuokrasopimussaamiset	196	-
Yhteensä	3 000	1 035

milj. euroa	31.12.2020		31.12.2019	
	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	1 113	1 161	625	668
Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	98	98	-	-
Muut pitkäaikaiset korolliset saamiset	1 010	1 010	26	27
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	2 221	2 270	651	695
Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	432	432	281	281
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	151	151	103	103
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	582	582	384	384
Yhteensä	2 804	2 852	1 035	1 079

Pitkäaikaiset korolliset saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä, 1 113 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 625) sisältävät 964 miljoonaa euroa saamia ruotsalaisilta ydinvoimaosakkuusyrityksiltä Forsmarks Kraftgrupp AB:lta ja Ringhals AB:lta (vuoden 2019 lopussa: 558 OKG AB:lta ja Forsmarks Kraftgrupp AB:lta), joita rahoitetaan pääsääntöisesti osakaslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa.

Korolliset saamiset sisälsivät 1 634 miljoonaa euroa ja vuokrasopimussaamiset 206 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita saamia. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

14. Korollinen nettovelka

Rahoitusnettovelka ja oikaistu nettovelka

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
+ Korollinen vieras pääoma	10 662	6 694
- Likvidit varat	2 308	1 435
- Pitkäaikaiset arvopaperisijoitukset	98	-
- Vakuusjärjestelysopimusarvopaperit	432	281
- Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit	530	281
- Vakuussaaminen	1 132	177
+ Vakuusvelka	331	32
+ Nettovakuusvelka	-801	-145
Rahoitusnettovelka	7 023	4 833
+ Eläkevelvoitteet	1 520	125
+ Muut käytöstäpoistamisvaraukset	821	20
- Osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoista	3 445	813
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 866	813
+ Ydinvoimaan liittyvät varaukset vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	421	-
+ Varaukset yhteensä vähennettynä varoilla ydinjätehuoltorahastoissa	2 762	145
Oikaistu nettovelka	9 784	4 978

Vuonna 2020 Fortum päivitti nettovelan määritelmänsä ja käyttää jatkossa rahoitusnettovelkaa ja oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa. Aiemmin käytetty nettovelka sisälsi korolliset lainat, vuokrasopimusvelat ja likvidit varat.

Rahoitusnettovelkaan sisällytetään myös vakuussaamiset ja -velat (selvitetyt futuurit). Tähän asti hyödykkeiden hintamuutokset ovat aiheuttaneet epäsymmetrisen vaikutuksen nettovelkaan, kun futuureista ennakkoon saadut tai maksetut rahat on käsitelty käyttöpääoman muutoksena.

Fortumilla on vakuusjärjestely, jolla vapautettiin käteisvaroja pohjoismaisesta sähköpörssistä. Tämä järjestely esitetään samansuuruisena lyhytaikaisena korollisena velkana ja korollisena saamisena. Aikaisemmin ainoastaan järjestelystä johtuva velka sisällytettiin nettovelkaan, mutta nyt myös vakuusjärjestelyyn liittyvät arvopaperit korollisissa saamisissa on huomioitu rahoitusnettovelan laskennassa.

Oikaistuun nettovelkaan on sisällytetty alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.

Nettovelka 31.12.2019

milj. euroa	Nettovelka 31.12.2019	Luokiteltu myytävänä oleviin omaisuus- eriin ¹⁾	Tase 31.12.2019
Korolliset velat	6 694	-6	6 688
Likvidit varat	1 435	-2	1 433
Nettovelka	5 260	-4	5 256

1) Katso liitetieto 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Korolliset velat

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Lainat	9 607	6 580
Vuokrasopimusvelat	1 055	108
Yhteensä	10 662	6 688

Korolliset velat sisälsivät Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita lainoja 557 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelkoja 1 018 miljoonaa euroa. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Lainat

milj. euroa	Tasearvo		Käypä arvo	
	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2019
Joukkovelkakirjalainat	4 258	4 521	4 251	4 478
Lainat rahoituslaitoksilta	2 576	2 638	362	378
Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ¹⁾	1 145	1 210	1 185	1 250
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	447	488	304	346
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä ²⁾	8 425	8 857	6 102	6 452
Vakuusjärjestelysopimusvelka	432	432	281	281
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	750	750	197	197
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	1 182	1 182	478	478
Yhteensä	9 607	10 039	6 580	6 930

1) Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta sisältää Loviisan ydinvoimalaitokseen liittyvän osan sekä lainauksen TVO:n kautta.

2) Tasearvot sisältävät pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden 534 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 73).

Fortum käytti Uniperin osakkeiden ensimmäisen erän hankintaan kassavaroja sekä luottolimiittejä. 24.3.2020 Fortum nosti 2 000 miljoonan euron lainan luottolimiittien puitteissa.

22.4.2020 Fortum allekirjoitti 70 miljoonan euron 10 vuoden kahdenvälisen lainasopimuksen ja 6.5.2020 Fortum nosti 300 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan luottolimiittien puitteissa Uniperin osakkeiden hankintaa varten. Laina maksettiin ennaaikaisesti takaisin 8.6.2020. 21.12.2020 Fortum nosti 814 miljoonan Ruotsin kruunumääräisen (80 miljoonan euron) 10 vuoden kahdenvälisen lainan.

Euromääräisistä lainoista koostuvan lainasalkun keskimääräinen korkokulu tilinpäätöspäivänä oli 0,9 % (vuoden 2019 lopussa: 0,9 %). Koko lainasalkun keskimääräinen korkokulu johdannaisineen oli kauden lopussa 1,5 % (vuoden 2019 lopussa: 2,3 %). Osa ulkoisista lainoista, 634 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 787), on vaihdettu johdannaissopimuksilla Venäjän ruplamääräisiksi. Näiden lainojen keskimääräinen korkokulu kauden lopussa oli 6,2 % sisältäen Venäjän ruplasuojauksen kulut (vuoden 2019 lopussa: 7,8 %).

Lainojen erääntyminen

milj. euroa	31.12.2020
2021 ¹⁾	1 717
2022	3 055
2023	1 120
2024	320
2025	20
2026 ja myöhemmin	3 375
Yhteensä	9 607

1) Sisältäen käteisvakuuksia 144 miljoonaa euroa perustuen vakuussopimuksiin. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Diskonttaamattomien vuokrasopimusvelkojen erääntyminen

milj. euroa	31.12.2020
Vuoden sisällä erääntyvät	170
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	406
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	828
Yhteensä	1 404

Likvidit varat

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Talletukset ja arvopaperit, joiden maturiteetti yli 3 kuukautta	410	76
Rahat ja pankkisaamiset	1 898	1 356
Yhteensä ¹⁾	2 308	1 433

1) Ei sisällä 2 miljoonaa euroa kassavaroja liittyen vuoden 2019 lopussa myytävänä oleviin omaisuuseriin. Katso liitetieto 6.3 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Likvideistä varoista 2 107 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 1 099) on talletettu vastapuolille, joilla on hyvä (investment grade) luottoluokitus.

Raportointikauden lopussa, konsernin likvidit varat olivat 2 308 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 1 433). Uniperin osuus likvideistä varoista on yhteensä 289 miljoonaa euroa. Likvideistä varoista Venäjän yhtiöiden rahaa pankkileillä ja talletuksina on 244 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 201).

Likvidit varat sisälsivät Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita likvidejä varoja 1 328 miljoonaa euroa. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat.

Luottolimitit

Raportointikauden lopussa Fortumilla oli 5 000 miljoonaa euroa nostamattomia valmiusluottoja. Nostamattomat luotot sisältävät 1 450 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy marraskuussa 2021 (sisältää option jatkaa sopimusta vuodelle), 1 750 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy kesäkuussa 2023, sekä Uniperin 1 800 miljoonan euron valmiusluottolimitin, joka erääntyy syyskuussa 2025. Valmiusluottolimittien lisäksi Fortumilla on 100 miljoonaa euroa tililimiittejä, jotka ovat toistaiseksi voimassa.

Tammikuussa 2020 Fortum irtisanoi valmiusluottolimiitteistä 3 000 miljoonan euron osuuden, kesäkuussa 2020 1 200 miljoonan euron osuuden ja elokuussa 2020 350 miljoonan euron osuuden valmiusluottolimitistä, joka erääntyy marraskuussa 2021. Valmiusluottolimitit otettiin Uniperin osakkeiden hankintaa varten ja likviditeettitarpeisiin.

15. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen ja Uniper-hankinnan myötä myös Ruotsissa sijaitsevat OKG:n ja Barsebäck Kraft AB:n (Barsebäck) ydinvoimalaitokset. Fortum ja Uniper ovat yhteisomistajia ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä OKG AB:ssa. Fortum käsitteli OKG AB:ta osakkuusyhtiönä 31.3.2020 asti. OKG AB on yhdistelty Fortum-konserniin tytäryhtiönä 31.3.2020 alkaen. Katso myös liitetieto 1.2 Yhteenveto Uniperin vaikutuksesta Fortumin osavuositiedot.

Fortumin konsernitaseen erät Osuus ydinjätehuoltorahastosta ja Ydinvoimaan liittyvät varaukset koskevat Loviisan, OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitoksia. Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimayhtiöissä, joita ovat

Teollisuuden Voima Oyj (TVO) Suomessa ja Forsmarks Kraftgrupp AB:ssa (Forsmark) Ruotsissa. Vähemmistöosuudet on luokiteltu osakkuus- ja yhteisyrityksiksi ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Yhtiöt Suomessa ja Ruotsissa toimivat omakustannusperiaatteella. Omistajat ostavat sähköä paikallisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti lasketulla tuotantokustannushinnalla.

Sekä Suomessa että Ruotsissa ydinvoimaoperaattorit ovat lakisääteisesti velvollisia huolehtimaan laitosten käytöstä poistamisesta ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta (ydinjätehuolto). Molemmissa maissa ydinvoimaoperaattorit ovat velvoitettuja turvaamaan ydinjätehuollon rahoittamisen suorittamalla maksuja viranomaisten hallinnoimiin ydinjäterahastoihin. Ydinvoimaoperaattoreiden pitää myös antaa vakuuksia taatakseen riittävät varat laitosten tulevista käytöstä poistoista ja käytetyn polttoaineen loppusijoituksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

Fortum on yhdenmukaistanut ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet, ja määrittämisessä käytetyt oletukset 31.12.2020. Tämän seurauksena ydinvoimatuotantoon liittyvät varaukset kasvoivat. Loviisan ja Barsebäckin ydinvoimalaitosten varausten kasvun seurauksena kirjattiin lisäosuus Ydinjätehuoltorahastosta. Fortumilla on 441 miljoonaa euroa kirjaamattomia Loviisan ja Barsebäckin ydinvoimatuotantoon liittyviä varoja 31.12.2020. Yhdenmukaistamisen seurauksena tuloslaskelman muihin rahoituseriin kirjattiin 12 miljoonan euron positiivinen nettovaikutus. Ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen laadintaperiaatteet, ja määrittämisessä käytetyt oletukset on yhdenmukaistettu myös yhteisomisteisten ydinvoimayhtiöiden osalta. Kokonaisvaikutus tästä muutoksesta oli 47 miljoonaa euroa osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta verojen jälkeen.

15.1 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat kokonaan omistetuissa ydinvoimalaitoksissa

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Taseeseen sisältyvät erät		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 866	813
Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista	3 445	813
Fortumin osuus Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	3 886	1 180
Taseeseen kirjaamaton rahasto-osuus	441	316
Lyhytaikainen saaminen ydinjätehuoltorahastosta	-	51

IFRS-standardien mukainen ydinvoimaan liittyvä varaus ja rahasto-osuus

Ydinvoimaan liittyvät varaukset sisältävät käytöstä poistamista ja käytetyn polttoaineen loppusijoittamista varten tehdyt varaukset. Varaukset perustuvat kustannusarvioon, jossa tulevat kustannukset diskontataan nykyarvoon.

IAS 37:n mukaan lasketut ydinvoimaan liittyvät varaukset kasvoivat 3 053 miljoonalla eurolla vuoden 2019 lopusta ja olivat 3 866 miljoonaa euroa 31.12.2020. Varausten kasvu selittyy pääosin Uniper-hankinnalla ja tiettyjen oletusten muutoksilla.

Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastoista on IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettu yhteensä 441 miljoonaa euroa, koska Fortumin osuus rahastoista 31.12.2020 oli 3 886 miljoonaa euroa ja rahaston käypä arvo taseella oli 3 445 miljoonaa euroa. Fortumin rahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta yllärahoitettuna, kirjataan positiivinen vaikutus rahoituseriin, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan rahoituseriin aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu.

Vuoden 2020 neljännellä vuosineljänneksellä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu konsernin tuloslaskelmassa uudelleenluokitellaan Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä erään Muut rahoituserät – netto. Tämä muutos ei vaikuta Vertailukelpoiseen liikevoittoon. Lisäksi konsernin rahavirtalaskelmassa ydinjätehuoltorahastoon liittyvät maksut ja palautukset on uudelleenluokiteltu Liiketoiminnan rahavirrasta Investointien rahavirtaan. Vertailuvuotta on myös oikaistu.

Loviisan ydinvoimalaitoksen lainmukainen vastuu

Työ- ja elinkeinoministeriön marraskuussa 2020 tekemään päätökseen perustuva lainmukainen vastuu 31.12.2020 oli yhteensä 1 208 miljoonaa euroa.

Lainmukainen vastuu perustuu vuosittain päivitettävään kustannusarvioon sekä joka kolmas vuosi päivitettävään tekniseen suunnitelmaan. Lainmukainen vastuu määritetään olettaen, että laitoksen käytöstä poisto tapahtuisi arviointivuotta seuraavan vuoden alussa, ja vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastossa

Suomen ydinenergialain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan ydinjätehuoltorahaston kautta. Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen ydinjätehuoltorahastossa samassa yhteydessä, kun lainmukaisen vastuun määrä päätetään vuosittain. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Fortum on anonut lakiperusteista ydinjätehuoltorahaston rahastotavoitteen jaksottamista laillisen vastuun muutoksen myötä. Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi anomuksen marraskuussa 2020 ja vahvisti Fortumin vuoden 2021 rahastotavoitteeksi 1 168 miljoonaa euroa.

Takaisinlainaus ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Lainat uusitaan vuosittain. Katso liitetieto 14 Korollinen nettovelka sekä liitetieto 19 Pantatut varat ja vastuut.

OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitokset Ruotsissa

Ydinvoimaoperaattorien omistama Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) huolehtii Ruotsissa kaikesta ydinjätehuollosta ydinvoimaoperaattorien puolesta. SKB:n toimintaa rahoittaa Ruotsin Valtion ydinjätehuoltorahasto, joka puolestaan on ydinvoimaoperaattoreiden rahoittama.

Ydinjätehuoltomaksujen ja -vastuiden tarkistus tehdään yleensä kolmen vuoden välein viranomaispäätöksellä Ruotsin ydinturvallisuusviranomaisen (Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM) esityksestä. Syyskuusta 2018 alkaen esityksen tekee Ruotsin valtiokonttori (Riksgälden). Esitys perustuu SKB:n ja lisenssin haltijoiden laatimaan kustannusarvioon. SKB hyväksyi ydinjätehuollon päivitetyn teknisen suunnitelman syyskuussa 2019 ja se luovutettiin SSM:lle vuoden 2019 kolmannen vuosineljänneksen lopussa. Joulukuussa 2017 Ruotsin hallitus päätti ydinjätemaksuista ja vastuista vuosille 2018–2020. Ydinjätemaksut perustuvat tulevaisuuden kustannusennusteisiin olettaen, että ydinvoimalan yksiköiden käyttöikä on 50 vuotta. Maksu määräytyy tuotetun energian mukaan ja on yksi äyri tuotettua kWh:a kohden (1 äyri = 0,01 Ruotsin kruunua). Barsebäckin ydinvoimalaitoksen, jolla ei ole toiminnassa olevia yksiköitä, maksu määräytyy kiinteähintaisesti vuositasolle.

15.2 Ydinvoimalaitokset osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Forsmark ja TVO ovat omakustannusperiaatteella toimivia yrityksiä, joista omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksia vastaavaan hintaan. Fortum kirjaa laskutetut kustannukset paikallisten kirjanpitosäännösten mukaisina. Laskutetun sähköntuotantokustannuksen lisäksi Fortum kirjaa IFRS-oikaisuja Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti. Oikaisut sisältävät myös Fortumin osuudet yhtiöiden ydinjäterahastoista ja ydinvoimaan liittyvistä varauksista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty yhtiöiden ydinjäterahastojen ja -varausten määrät (100 %) sekä Fortumin osuudet näistä.

Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat osakkuusyhtiöissä (100 %)

	31.12.2020	31.12.2019
Taseen erät Fortumin käyttämien oletusten mukaisiksi oikaistuna		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	3 674	4 973
Osuus ydinjätehuoltorahastosta	3 406	4 403
josta Fortumin nettomääräinen osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltynä	-59	-202
Fortumin osuus ydinjätehuoltorahastojen nettovarojen käyvästä arvosta	880	1 426
Saamiset IFRS:n mukaan ylläostojen (alirahastojen) ydinjätehuoltorahastosta	14	-78
joista TVO ylläostot	73	124

TVO:n lainamukainen vastuu ja osuus rahastosta perustuvat samoihin periaatteisiin kuin yllä on kuvattu Loviisan ydinvoimalan osalta.

Suomalaisilla ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta tietyin ehdoin. Fortum käyttää oikeuttaan lainata rahastolta TVO:n kautta omistusosuutensa mukaisesti. Katso lisätietoja liitetiedosta 14 Korollinen nettovelka.

Forsmarkin ydinvoimalaitoksen varaus ja osuus ydinjätehuoltorahastosta perustuvat samoille periaatteille kuin yllä esitelty OKG:n ja Barsebäckin ydinvoimalaitoksen periaatteet.

TVO:n Olkiluoto 3 -projektin tilanne

Suomessa Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3) omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3 EPR (OL3 EPR) on rakenteilla oleva ydinvoimalaitosyksikkö, joka on tilattu kiinteähintaisena avaimet käteen -periaatteella konsortiolta (laitostoimittaja), jonka muodostavat Areva GmbH, Areva NP SAS ja Siemens AG. Konsortioon kuuluvat yhtiöt ovat laitostoimitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista.

TVO allekirjoitti maaliskuussa 2018 kattavan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamista ja projektin kiistoja koskevan sovintosopimuksen laitostoimittajakonsortioon kuuluvien yhtiöiden, Areva NP:n, Areva GmbH:n ja Siemens AG:n sekä Ranskan valtion sataprosenttisesti omistaman Areva-yhtiöiden emoyhtiö Areva SA:n kanssa. Sopimus tuli voimaan maaliskuun 2018 lopulla. Sopimuksessa laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt sitoutuivat siihen, että OL3 EPR -projektin loppuunsaattamiseen tarkoitettavat varat ovat riittävät ja ne kattavat myös kaikki asianmukaiset takuukaudet. Tätä varten perustettiin Areva-yhtiöiden rahoittama rahastomekanismi turvaamaan OL3 EPR -projektin loppuunsaattamisesta aiheutuvien kustannusten kattamisen. Tilikaudella rahastoa on täydennetty sopimuksen ehtojen mukaisesti. Tilikauden aikana TVO on kokonaissovintosopimuksen mukaisesti kirjannut tilikauden loppuun mennessä kertyneen lisäkorvauksen osalta saamisen laitostoimittajalta. 240 miljoonan euron lisäkorvaus vähentää taseen aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoa.

Valtioneuvosto myönsi laitosyksikölle käyttöluvan maaliskuussa 2019. TVO jätti 8.4.2020 OL3 EPR:n polttoaineen latauslupahakemuksen STUKille.

TVO julkaisi 28.8.2020 pörssitiedotteen, jossa todettiin, että TVO on saanut laitostoimittaja Areva–Siemens-konsortiolta päivitetyn aikataulun OL3 EPR -laitosyksikön käyttöönotosta. Sen mukaan polttoaine ladataan reaktoriin maaliskuussa 2021, laitosyksikkö liitetään valtakunnan sähköverkkoon saman vuoden lokakuussa ja säännöllinen sähköntuotanto alkaa helmikuussa 2022. Arevan kesällä 2020 nimetty uusi johto valmistelelee taloudellista ratkaisua projektin loppuunsaattamiseksi takuuajan loppuun asti. TVO jatkaa neuvotteluita Areva–Siemens-konsortion kanssa projektin loppuunsaattamisen ehdoista.

16. Muut varaukset

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvät varaukset	948	-
Käytöstäpoistamisvaraukset	821	20
Sähköntuotantoon liittyvät varaukset	643	-
Kaasun jakeluun liittyvät varaukset	378	-
Ympäristöasioihin liittyvät varaukset	261	49
Henkilöstöön liittyvät varaukset	247	-
Muut	933	32
Yhteensä	4 232	100

Varauksiin sisältyi 3 935 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 siirtyneitä varauksia. Katso lisätietoja liitetiedosta 6.1 Yrityshankinnat. Muut muutokset vuoden 2020 aikana selittyvät pääosin toimittaja- ja asiakassuhteisiin liittyvien varausten kasvulla.

17. Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Etuusperusteisissa järjestelyissä eläkevelvoitteet perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin ja oletuksiin diskonttauskorosta, tulevista palkkojen ja eläkkeiden korotuksista, inflaatiosta ja kuolleisuudesta.

Eläkevelvoitteet sisälsivät 953 miljoonaa euroa Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleita eläkevelvoitteita, jotka liittyvät pääasiassa Saksaan. Katso lisätietoja liitetiedossa 6.1 Yrityshankinnat. Muut muutokset vuoden 2020 aikana liittyvät pääasiassa diskonttauskorkojen muutoksiin sekä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutoksiin.

Nettomääräinen etuusperusteinen eläkevelvoite

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Etuusperusteinen velvoite	4 636	529
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	3 117	406
Nettomääräinen velvoite	1 518	123
Josta Saksa	1 350	-
Esitetty taseessa seuraavasti:		
Eläkevelvoitteet, netto	1 520	125
Etuusperusteinen omaisuuserä taseen muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa	2	2

Diskonttauskorko

Alla olevassa taulukossa on esitetty diskonttauskorot, joita on käytetty etuusperusteisten eläkevelvoitteiden nykyarvon laskemiseen:

%	31.12.2020	31.12.2019
Saksa	0,8	-
Iso-Britannia	1,5	-
Suomi	0,3	0,8

18. Investointi- ja muut sitoumukset

Investointi- ja muut sitoumukset ovat sopimukseen perustuvia tai sääntelystä johtuvia sitoumuksia, joita ei ole kirjattu taseeseen eikä esitetty liitetiedoissa ehdollisina velkoina.

Investointisitoumukset

mrd. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Aineelliset käyttöomaisuus- ja aineettomat hyödykkeet	0,8	0,3

Investointisitoumusten kasvu liittyy pääosin Uniperin hankintaan (0,7 miljardia euroa 31.3.2020).

Pitkäaikaiset ostovelvoitteet

Fortumilla on 31.12.2020 pitkäaikaisia ostovelvoitteita noin 113,1 miljardia euroa (josta 6,3 miljardia euroa eräänny vuoden sisällä). Pitkäaikaisen ostovelvoitteiden kasvu liittyy pääosin Uniperin hankintaan (110,0 miljardia euroa 31.3.2020). Nämä sopimukset ovat yleisesti ota tai maksa -ehtoisia sopimuksia, jotka liittyvät pääasiassa maakaasun ostoon. Maakaasun hinta on yleensä sidottu markkinahintoihin, joita määrittelevät markkinaolosuhteet ja jälleenmyyntiasiakkaiden ostokäytös. Sopimusneuvotteluissa näiden pitkäaikaisen sopimusten ehdot käydään ajoittain (yleensä kolmen vuoden välein) läpi, mikä voi johtaa ehtojen muutoksiin.

Muut sitoumukset

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakekannalla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Fortumin osakassaaminen liittyen Olkiluoto 3 -ydinvoimalan rakentamiseen oli 31.12.2020 232 miljoonaa euroa (2019: 170). Tämän lisäksi Fortum on sitoutunut antamaan projektille korkeintaan 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta. TVO:n osakaslaina on luokiteltu osuudeksi yhteisyrityksissä. Katso lisätietoja liitetiedosta 15 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Katso lisätietoja muista sitoumuksista vuoden 2019 tilinpäätöksen liitetiedossa 35 Investointi- ja muut sitoumukset.

19. Pantatut varat ja vastuut

Fortum on sekä omasta että osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta antanut välittömiä ja välillisiä vakuuksia ja takauksia, joista Fortumille voi joissain tapauksissa koitua kuluja. Ruotsin ydinvoimayhtiöille on annettu kahdenlaisia takauksia. Rahoitusmäärä (Finansieringsbelopp) annetaan ydinjätehuoltorahaston tarkasteluhetken mukaisen kattamattoman osuuden kattamiseksi olettaen, että tuotanto ei jatku eikä rahastoon suoriteta lisämaksuja. Kattamaton määrä lasketaan viranomaisten toimesta ja se perustuu ennakoitujen kulujen sekä velvoitteen kattamiseksi tarkoitettujen varojen erotukseen laskentahetkellä. Lisämäärä (Kompletteringsbelopp) annetaan sellaisen alijäämän kattamiseksi, joka voi muodostua ennakoimattomien tapahtumien seurauksena. Katso lisätietoja liitetiedossa 15 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

Fortum on lisäksi sekä omasta että muiden puolesta pantannut varoja lainojen ja muiden sitoumuksien vakuudeksi. Pantatut varat sisältävät 105 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 2) kiinteistökiinnityksiä ydinjätehuoltorahaston vakuutena, 269 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 269) Kemijoki Oy:n osakkeita, jotka ovat vakuutena Valtion ydinjätehuoltorahaston lainaa varten, 495 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 281) pantattuja arvopapereita ja rahavaroja, jotka on annettu sähkö- ja maakaasukaupan sekä hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi ja 275 miljoonaa euroa (vuoden 2019 lopussa: 137) kiinteistökiinnityksiä. Sähkö- ja maakaasukaupan sekä

hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi pantattujen arvopapereiden kasvu vuoden 2020 aikana johtuu johdannaisten vakuusvaatimusten kasvusta ja Uniperin hankinnan myötä 31.3.2020 tulleista sitoumuksista. Kiinteistökiinnitysten kasvu vuoden 2020 aikana johtuu Solar-liiketoiminnasta Intiassa.

Katso lisätietoja vuoden 2019 tilinpäätöksen liitetiedossa 36 Pantatut varat ja vastuut.

20. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Monia rutiininomaisia oikeudellisia toimia, välimiesmenettelyitä, vero- ja viranomaistutkimuksia on meneillään konserniyhtiöitä vastaan. Lisää oikeudenkäyntejä ja vaateita saatetaan laittaa vireille tulevaisuudessa. Uniperin oston myötä konserni on laajemmin alttiina oikeudellisille vaateille. Näitä ovat julkisoikeudellisten vaateiden lisäksi erityisesti sopimusmuutoksia ja hintojen muutoksia koskevat oikeustoimet ja -menettelyt, jotka johtuvat kaasu- ja sähkömarkkinan muutoksista ja muuttuneesta taloustilanteesta (myös energiamurroksen seurauksena) sekä kilpailunvastaisista ja vilpillisistä käytännöistä, ja lisäksi yleisistä kaupallisista sopimuksista koskevista erimielisyyksistä.

Näihin kuuluu useita tärkeisiin asiakkaisiin ja toimittajiin liittyviä oikeus- ja välimiesmenettelyitä, joista jotkin ovat konsernin itsensä vireille panemia, ja ne koskevat sopimusmuutoksia ja hinnanmuutoksia pitkäaikaisissa toimitussopimuksissa sekä sähkön- ja kaasunhankintavaihtoehtoja. Oikeustoimia on saanut alkunsa myös markkinavaihteluiden vaikutuksista varastokapasiteettisopimukseen ja kulujen korvaamisiin liittyvistä erimielisyyksistä. Joissakin tapauksissa sopimukseen sisältyvien hinnanmuutoslausekkeiden soveltaminen ja koko sopimusten voimassaolo on kiistetty. Pitkäaikaiset nesteytetyn maakaasun ja kaasun hankintasopimukset antavat yleensä tuottajille ja maahantuojille mahdollisuuden muuttaa sopimusehtoja muuttuvan markkinatilanteen mukaisesti. Tämän takia konserni on tällä hetkellä asianomaisena oikeus- ja välimiesmenettelyissä ja käy jatkuvasti neuvotteluja tuottajien kanssa laajalla rintamalla. Tulevien oikeudellisten erimielisyyksien mahdollisuutta ei voida sulkea pois. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Lisäksi on vireillä menettelyjä viranomaisvaatimusten selvittämiseksi. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Julkisoikeudellisia riita-asioita on vireillä erityisesti liittyen Dattelmin hiilivoimalan toimilupaan. IAS 37.92 -säännöksen mukaisesti Fortum ei julkista enempää tietoa näistä menettelyistä tai niihin liittyvistä riskeistä ja toimenpiteistä, erityisesti koska lisätiedot saattaisivat vaikuttaa menettelyiden lopputulokseen.

Verovaateet Belgiassa

Gentin valitustuomioistuimien Belgiassa antoi 16.6.2020 myönteisen päätöksen koskien Fortumin vuoden 2008 tuloverotusta Belgiassa. Päätös koskee belgialaisen rahoitusyhtiö Fortum EIF NV:n saman konsernin ruotsalaisyhtiölle myöntämiä lainoja, joilla rahoitettiin Venäjällä tehty yrityskauppa. Veroviranomaisen mukaan Fortum EIF ei olisi saanut hyötyä Belgian lakien sallimasta oman pääoman laskennallisesta korkovähennyksestä, ja oli eri mieltä Gentin tuomioistuimen päätöksestä. Syyskuussa 2020 Belgian veroviranomaiset valittivat päätöksestä korkeimpaan oikeuteen.

Vaadittujen jälkiverojen määrä on vuoden 2008 osalta 36 miljoonaa euroa. Fortumilla on vireillä vastaavat valitukset myös vuosille 2009-2012. Fortum arvioi myös näiden valitusten noudattavan nyt saatua päätöstä. Jälkiverojen yhteissumma vuosilta 2008-2012 on 114 miljoonaa euroa. Verot on maksettu ja kirjattu saataviin. Jos Gentin valitustuomioistuimen päätös jää voimaan, kiistanalaisten verojen takaisinmaksulla on 114 miljoonan euron positiivinen vaikutus Fortumin kassavirtaan.

21. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2019 konsernitilinpäätöksessä. Uniper SE luokiteltiin osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi 31.3.2020. Liiketoimet Uniper-konsernin yhtiöiden kanssa on esitetty alla olevassa taulukossa 31.3.2020 asti, kun taas avoimet saldot taulukko ei enää sisällä Uniper-konsernin yhtiöiden lukuja, sillä Uniper yhdisteltiin 31.3.2020 Fortumin tytäryhtiönä. Liitetietoon on 31.3.2020 lähtien lisätty avoimet saldot sellaisten Uniper-konsernin lähipiirien kanssa, joista tuli Fortum-konsernin lähipiiriä Uniperin hankinnan myötä.

Fortumin yhteisyritys, Fortumin ja Rusnanon tuulivoimasijoitusrahasto, on vuoden 2020 aikana myynyt 50 megawatin Uljanovsk 2 ja 300 megawatin Rostovin tuulipuistot äskettäin tätä tarkoitusta varten Russian Direct Investment Fundin (RDIF:n) kanssa perustetulle yhteisyritykselle, joka ylläpitää uusiutuvan energian käyttöön perustuvia voimalaitoksia Venäjällä.

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2019 lopussa oli 50,76 %. Vuonna 2020 Suomen valtion omistama osakemäärä Fortumissa ei ole muuttunut.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Myynnit	48	8	201	24
Ostot	266	98	624	373
Muut tuotot	29	-	89	-
Korkotuotot lainasaamisista	5	3	15	12

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 113	625
Myynti- ja muut saamiset	307	86
Pitkäaikaiset velat	293	294
Osto- ja muut velat	340	24

Fortumilla on 31.12.2020 lisäksi noin 2,0 miljardia euroa pitkäaikaisia ostovelvoitteita osakkuus- ja yhteisyrityksiltä.

22. Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

23. Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
Vertailukelpoinen käyttökate	Liikevoitto + poistot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoinen käyttökate edustaa koko konsernin ja segmenttien tuottamaa kassavirtaa. Käytetään osatekijänä pääomarakenteen tavoitteen tunnusluvussa Rahoitusnettovelka/vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA).	Tunnusluvut rahavirtalaskelman jälkeen.
Vertailukelpoinen liikevoitto	Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Vertailukelpoista liikevoittoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Tuloslaskelma
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Arvonalentumiset ja peruutukset + myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät + yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus + tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset + muut	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Arvonalentumiset ja peruutukset	Arvonalentumiset ja niihin liittyvät varaukset (pääasiassa käytöstä poistoon liittyvät), sekä aiemmin kirjattujen arvonalentumisten peruutukset. Arvonalentumiset on oikaistu poistoista ja peruutukset muista tuotoista.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Myyntivoitot ja muut samankaltaiset erät	Myyntivoitot ja hankintojen transaktiokulut, sekä muut samankaltaiset erät, jotka on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista ja liiketoiminnan muista kuluista. Tehokkaaseen pääoman kierrätykseen tähtäävän liiketoimintamallin voitot raportoidaan vertailukelpoisessa liikevoitossa, koska liiketoiminnan tulokset toteutuvat osittain tai kokonaan osakkeiden myynnillä.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Yrityshankinnan kirjanpidollinen vaikutus	Kirjanpidollinen vaikutus (ilman kassavirtavaikutusta) Uniperin laajan tuloksen tuloslaskelmaan uudelleenluokiteltavasta osasta, kun Uniper yhdisteltiin tytäryhtiönä.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat johdannaisinstrumentit, joihin ei voida soveltaa suojauslaskentaa tai oman käytön poikkeusta IFRS 9:n mukaisesti ja joiden käyvän arvon muutos on oikaistu liiketoiminnan muista tuotoista tai liikevaihtoon ja materiaaleihin ja palveluihin, kun lasketaan Fortumin vaihtoehtoisia tunnuslukuja.	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen käyttökateen (EBITDA) laskelmissa.	Tuloslaskelma
Muut	Uudelleenjärjestely- ja kulujenhallintakulut, sekä muut sekalaiset ei-operatiiviset	Osatekijää käytetään vertailukelpoisen liikevoiton ja	Tuloslaskelma

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
	erät, jotka on oikaistu pääasiassa materiaaleista ja palveluista tai henkilöstökuluista.	vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) laskelmissa.	
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta + oikaisu liittyen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta x 100 Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin	Vertailukelpoista sidotun pääoman tuottoa käytetään taloudellisessa tavoiteasetannassa ja ennustamisessa, tuloskehityksen seurannassa sekä resurssien allokoinnissa osana konsernin liiketoiminnan johtamisprosessia.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Oikaisu liittyen osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	Merkittävien vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien oikaisu.	Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sisältyy voittokomponenttiin vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa ja oikaisu tehdään perustuen vastaaviin komponentteihin kuin vertailukelpoisuuteen vaikuttavissa erissä.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	Korottomat varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaissovimusten käypään arvoon arvostamisesta)	Vertailukelpoinen sidottu pääoma on osatekijä vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton laskelmassa, jossa mitataan suoraan liiketoimintoihin sijoitetun pääoman tuottoa.	Liitetieto 3 Tiedot segmenteittäin
Pääomarakenne	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Täsmäytys
Rahoitusnettovelka / vertailukelpoinen käyttökatte	<u>Rahoitusnettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökatte	Rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökatteen suhde on Fortumin pääomarakennetta mittaava pitkän aikavälin taloudellinen tavoite joulukuusta 2020 lähtien.	Tunnuslukujen laskentakaavat rahavirtalaskelman jälkeen
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökatte	<u>Korollinen nettovelka</u> Vertailukelpoinen käyttökatte	Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökatte oli konsernin pitkän aikavälin pääomarakennetta mittaava taloudellinen tavoite vuoden 2020 ensimmäiseen neljännekseen asti.	N/A
Rahoitusnettovelka	Korollinen vieras pääoma - Likvidit varat - Korollisiin saamisiin sisältyvät arvopaperit + Nettovakuusvelka	Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmänsä. Fortum käyttää rahoitusnettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa, ja se on komponentti pääomarakennetta mittaavassa rahoitusnettovelan ja vertailukelpoisen käyttökatteen suhteen tavoitteessa joulukuusta 2020 lähtien.	Liitetieto 14 Korollinen nettovelka
Oikaistu nettovelka	Rahoitusnettovelka + alirahastoidut eläkevastuut ja käytöstäpoistamisvaraukset vähennettynä osuuksilla ydinjätehuoltorahastojen varoista.	Vuoden 2020 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien Fortum on päivittänyt nettovelan määritelmänsä. Fortum käyttää jatkossa oikaistua nettovelkaa konsernin velkaisuuden seurannassa.	Liitetieto 14 Korollinen nettovelka

Liiketoimintojen tulos	Määritelmä	Tunnusluvun käyttämisen syy	Viittaus täsmäytyksen
Korollinen nettovelka	Korolliset velat - likvidit varat	Vuoden 2020 ensimmäiseen neljännekseen asti korollisia nettovelkoja käytettiin konsernin velkaisuuden, ts. pääomarakenteen, seurannassa erityisesti osatekijänä konsernin pitkän aikavälin taloudellisessa tavoitteessa vertailukelpoisessa nettovelassa/käyttökate.	Liitetieto 14 Korollinen nettovelka

Muut tunnusluvut

Osakeperusteiset tunnusluvut

Tulos/osake (EPS)	<u>Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat</u> Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana
Oma pääoma/osake	<u>Oma pääoma</u> Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa

Muut tunnusluvut

Investoinnit käyttöomaisuuteen	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassa olevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassa olevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassa olevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuus- ja yhteisyritysosakkeisiin ja muihin sijoituksiin. Tytäryhtiöosakeinvestoinneista on vähennetty hankitun yhtiön kassa ja lisäty hankittavan yhtiön korolliset lainat ja muut rahoitusnettovelkaan sisältyvät erät.

Verojen tunnusluvuissa käytetyt määritelmät

Efektiivinen tuloverokanta, %	<u>Tuloverot</u> Voitto ennen veroja	x 100
Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta, %	<u>Tuloverot - verokannan muutosten vaikutukset - vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin liittyvät verot - merkittävät kertavaikutteiset veroerät</u> Voitto ennen veroja - osakkuus- ja yhteisyritysten voitot - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	x 100

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Pohjoismaat	104	108	383	392
Venäjä	283	286	1 033	1 059
Tjumen	22	25	86	94
Tseljabinsk	10	9	36	35
Venäjän Uralin alue	66	69	246	260
Venäjän Siperian alue	57	58	209	211

Keskimääräiset hinnat

	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	13,8	38,6	10,9	38,9
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	32,7	43,5	28,0	44,0
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma euroa/MWh	25,6	38,5	21,2	38,4
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall euroa/MWh	15,1	37,5	14,4	37,9
Sähkön spot-hinta Venäjän ensimmäisellä hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	1 204	1 232	1 220	1 289
Sähkön spot-hinta Venäjän toisella hintavyöhykkeellä, RUB/MWh ¹⁾	825	817	873	892
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	654	684	608	624
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	292	-	261	-
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	38,8	36,6	30,4	37,7
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	4 016	3 937	3 977	3 910
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	166	166	156	154
Russia-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾	1 129	1 186	1 058	1 096
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CCS-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ^{2) 3)}	147	-	136	-
Uniper-segmentin keskimääräinen kapasiteettihinta CSA-kapasiteetille, tRUB/MW/kk ²⁾	1 047	-	951	-
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ¹⁾	1 074	1 081	1 068	1 117
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	28	25	25	25
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	58	57	50	61
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	45	62	43	64

1) Ilman kapasiteettitariffia.

2) Sisältää "forced mode" -statuksen kapasiteettimaksut, säännellyt tariffit ja kahdenväliset sopimukset.

3) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma käyttö.

Vesivarastot

TWh	31.12.2020	31.12.2019
Pohjoismaiset vesivarastot	105	79
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	84	84

Vienti / tuonti

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-6	-1	-24	-8
Vienti / tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	1	2	3	8
Vienti / tuonti Pohjoismaat, Yhteensä	-5	1	-21	0

Venäjän sähköreformi

%	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Osuus sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	79 %	79 %	77 %	80 %

Saavutetut sähkön myyntihinnat

	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Generation-segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh	35,2	37,6	34,8	36,8
Uniper-segmentin saavutettu sähkönhinta Pohjoismaissa, EUR/MWh	27,4	-	26,0	-
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, RUB/MWh	2 056	2 003	1 940	1 990
Russia-segmentin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh ¹⁾	22,5	28,2	23,4	27,3
Uniper-segmentin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, RUB/MWh	1 890	-	1 798	-
Uniper-segmentin saavuttama sähkönhinta Venäjällä, EUR/MWh ¹⁾	20,6	-	21,7	-

1) Muunnettu käyttäen keskiarvoja.

Fortumin tuotanto- ja myyntivolyymit

Uniperin tuotanto- ja myyntivolyymit raportoidaan osana Fortumia vuoden 2020 toisesta vuosineljänneksestä alkaen.

Sähköntuotanto

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Sähköntuotanto Pohjoismaissa	16,9	12,7	59,2	45,5
Sähköntuotanto muissa Euroopan maissa	10,1	0,3	26,7	1,3
Sähköntuotanto Venäjällä	17,9	7,4	55,6	29,3
Sähköntuotanto muissa maissa	0,1	0,1	0,6	0,2
Yhteensä	45,1	20,5	142,1	76,3

Lämmöntuotanto

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Lämmöntuotanto Pohjoismaissa	1,6	2,9	5,1	6,3
Lämmöntuotanto muissa Euroopan maissa	2,5	0,9	7,1	2,8
Lämmöntuotanto Venäjällä	6,7	6,0	17,4	17,3
Yhteensä	10,8	9,8	29,6	26,4

Sähköntuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	31.12.2020	31.12.2019
Generation ¹⁾	8 163	8 220
Russia	4 928	4 928
City Solutions	988	1 082
Uniper	36 218	-
Yhteensä	50 297	14 230

1) Kapasiteetti sisältää Meri-Porin 440 MW, joka on Energiaviraston tehoreservissä heinäkuusta 2020 kesäkuuhun 2022.

Lämmöntuotantokapasiteetti segmenteittäin

MW	31.12.2020	31.12.2019
Russia	8 437	8 437
City Solutions	4 057	4 812
Uniper	7 017	-
Yhteensä	19 511	13 249

Sähköntuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesi- ja tuulivoima	9,0	5,9	29,6	20,7
Ydinvoima	7,6	6,3	28,6	23,5
Lämpövoima	0,2	0,5	1,0	1,4
Yhteensä	16,9	12,7	59,2	45,5

Sähköntuotanto lähteittäin Pohjoismaissa

%	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesi- ja tuulivoima	53	46	50	45
Ydinvoima	45	50	48	52
Lämpövoima	1	4	2	3
Yhteensä	100	100	100	100

Sähkötuotanto lähteittäin muissa Euroopan maissa

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesi- ja tuulivoima	0,9	-	3,3	-
Lämpövoima	9,2	0,4	23,4	1,3
Yhteensä	10,1	0,4	26,7	1,3

Sähkötuotanto lähteittäin muissa Euroopan maissa

%	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Vesi- ja tuulivoima	9	-	12	-
Lämpövoima	91	100	88	100
Yhteensä	100	100	100	100

Sähkönmyynti

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Sähkönmyynti Pohjoismaissa	802	799	2 494	2 877
Sähkönmyynti muissa Euroopan maissa ¹⁾	6 251	49	16 226	186
Sähkönmyynti Venäjällä	407	249	1 411	924
Sähkönmyynti muissa maissa	4	5	19	8
Yhteensä	7 464	1 102	20 150	3 995

1) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Lämmönmyynti

milj. euroa	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Lämmönmyynti Pohjoismaissa	82	129	271	390
Lämmönmyynti muissa Euroopan maissa	153	74	410	228
Lämmönmyynti Venäjällä	54	57	145	145
Yhteensä	289	259	825	763

Sähkönmyynti alueittain

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Suomi	6,2	5,9	23,1	23,1
Ruotsi	13,2	8,9	44,7	31,5
Venäjä	21,5	8,8	68,3	33,8
Norja	4,0	4,4	13,8	15,0
Saksa ¹⁾	123,8	-	338,8	-
Iso-Britannia	5,8	-	13,0	-
Alankomaat	2,2	-	6,3	-
Muut maat	2,2	0,7	8,1	2,5
Yhteensä	178,8	28,8	516,0	105,8

1) Sisältäen hyödykekaupankäynnin.

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Lämmönmyynti alueittain

TWh	IV/2020	IV/2019	2020	2019
Venäjä	6,7	6,0	17,4	16,9
Suomi	0,8	1,2	2,9	3,8
Norja	0,5	0,6	1,5	1,7
Puola	1,2	1,1	3,4	3,3
Saksa	1,0	-	2,4	-
Iso-Britannia	-	-	0,0	-
Alankomaat	1,0	-	2,3	-
Muut maat	0,6	0,6	1,9	1,9
Yhteensä	11,8	9,5	31,7	27,6